

FAITHFUL MEN · ISANG AKLATAN NG MGA KLASIKONG
KRISTIYANO

Mga Tala sa Sulat sa mga Taga-Filipos

Notes on the Epistle to the Philippians

H. A. Ironside

Isinalin sa Tagalog mula sa orihinal na Ingles

Faithful Men

PlymouthBrethren.org · KEE Philippine Missions

Orihinal na pamagat sa Ingles: *Notes on the Epistle to the Philippians*, ni H. A. Ironside.

Orihinal na edisyon: © 1997 by Loizeaux Brothers, Inc., Baltimore, Maryland. Introductory notes from Gaebelin's Concise Commentary on the Whole Bible © 1970, 1985 by Loizeaux Brothers, Inc..

Salin sa Tagalog, 2026. Ang mga sipi mula sa Kasulatan ay isinalin mula sa edisyong Ingles ng aklat na ito; ang mga talata ay maaaring basahin sa Ang Dating Biblia.

Faithful Men, mula sa PlymouthBrethren.org at KEE Philippine Missions. Libreng basahin at ibahagi; huwag ipagbili.

“Ang mga bagay na iyong narinig sa akin sa harap ng maraming saksi, ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba.” (2 Timoteo 2:2)

Panimulang Tala: Ang Iglesya sa Filipos, ni Arno C. Gaebelin

Ang lungsod ng Filipos ay dating isang himpilang pangmilitar na itinayo ni Philip the Great upang mapigil ang mababangis na Thracians, na mga kapitbahay ng mga taga-Macedonia. Nang maglaon, ginawa itong kolonya ng Roma ni Augustus bilang alaala ng kanyang tagumpay roon laban kina Brutus at Cassius. Sa Mga Gawa 16:12, tinawag ang Filipos na “pangunahing lungsod sa bahaging iyon ng Macedonia.” Hindi ito nangangahulugang ang Filipos ang pangunahing lungsod ng buong Macedonia—ang Tesalonica iyon. Ang ibig lang sabihin, ang Filipos ang pangunahing lungsod ng distritong iyon.

Ang tala ng kasaysayan tungkol sa pagdalaw ni apostol Pablo sa Filipos, kung saan unang ipinangaral ang Ebanghelyo sa lupa ng Europa, ay matatagpuan sa Mga Gawa 16. Malamang na dalawang beses pang dumalaw ang apostol sa lungsod pagkatapos nito (Mga Gawa 20:1-6), bagaman hindi isinalaysay sa Kasulatan ang mga detalye ng mga pagdalaw na iyon.

Ang pagkahikayat kay Lydia, ang kanyang pagpapatuloy sa mga lingkod ni Cristo, ang pagpapalaya sa dalagang inaalihan ng demonyo, ang paghihirap nina Pablo at Silas dahil dito, ang kanilang panalangin at pagpupuri sa loob ng bilangguan, ang lindol, at ang pagkahikayat ng bantay ng bilangguan at ng kanyang sambahayan—ito ang mga kawili-wili at pinagpalang pangyayaring kaugnay ng pagsisimula ng iglesya sa Filipos.

Malapit na malapit ang loob ng mga mananampalatayang taga-Filipos kay apostol Pablo. Sa harap nila, hindi niya nadamang kailangan pa niyang ipagtanggol ang kanyang pagka-apostol at

awtoridad, sapagkat hindi pa naaapektuhan ang mga taga-Filipos ng mga huwad na gurong nagtuturo ng Judaismo na nagdulot ng gayong pinsala sa Galacia at sa Corinto. Marahil ito ay dahil kakaunti lamang ang mga Judio sa Filipos—wala man lang sinagoga ang lungsod. Ngunit natututunan natin mula sa babala sa Filipos 3:2 na maliwanag na nangangamba ang apostol na baka pasukin sila ng mga huwad na gurong ito.

Ang iglesya sa Filipos ay dumaraan sa pagsubok at kapighatian; gayunman, nagbigay sila mula sa kanilang “matinding karukhaan” sa ibang mga banal na nangangailangan (2 Corinto 8:1-2). Dalawang beses na masaganang tumulong ang mga taga-Filipos sa apostol hindi nagtagal matapos niya silang iwan; sa ikatlong pagkakataong inalala nila siya, si Epaphroditus ang kanilang sugo na nagdala ng kaloob ng pag-ibig sa bilanggo ng Panginoon (Filipos 4:15-18). Bilang ganti, nagpadala ang apostol sa kanyang minamahal na mga taga-Filipos ng isa pang kaloob: ang magandang Sulat na ito, na idinikta ng Espiritu ng Diyos.

Ang Pagiging Tunay ng Sulat

Halos imposibleng pagdudahan na si Pablo ang sumulat ng Sulat sa mga Taga-Filipos. Isinulat ni Alford, “Kung isasaalang-alang ang kakaibang katangian nitong sikolohikal na talagang kay Pablo, ang lubos na kawalan dito ng anumang dahilan para palsipikahin ito, at ang pagiging kusang-loob at maalab ng pagbubuhos nito ng damdamin—matapang na tao siguro ang sinumang magdududa kung sino ang sumulat nito.”

Ngunit ang mga kritiko ay *talagang* matapang, at ang ilan ay nagduda pa nga sa pagiging tunay ng kasulatang ito. Hindi na kailangang sabihin pa na hindi naman nasira ang Sulat ng

gayong hangal na pamumuna. Ang sinaunang patotoo nina Polycarp, Irenaeus, Clement of Alexandria, at ng iba pa ay bumabanggit sa Sulat na ito bilang isinulat ni Pablo, at isinulat niya sa Roma noong siya ay nakabilanggo, na mababasa natin sa Mga Gawa 28:30-31.

Ang Petsa ng Sulat

Lumilitaw ang tanong kung kailan sa panahon ng kanyang pagkabilanggo isinulat ni Pablo ang liham na ito. Hindi ito sa pinakasimula; malamang ay malapit na sa katapusan.

Nabalitaan ng mga taga-Filipos ang kanyang pagkabilanggo at nag-ipon sila ng halaga ng salapi, na dinala ni Epaphroditus sa Roma. Pagkatapos ay nagkasakit si Epaphroditus, naibalita ang kanyang sakit sa mga taga-Filipos (Filipos 2:26), at nabalitaan naman ni Pablo kung paano sila nalungkot dahil dito. Ang lahat ng ito ay nangailangan ng ilang paglalakbay mula Roma patungong Filipos at pabalik, at umabot ng maraming buwan.

Bukod dito, sa simula ng pananatili ni Pablo sa Roma, siya ay “tumira nang dalawang buong taon sa sarili niyang inupahang bahay” at tila may lubos na kalayaan (Mga Gawa 28:30), ngunit sa Filipos 1:12-13 ay ipinahiwatig niyang nasa praetorium na siya at wala na sa sarili niyang bahay. Ang praetorium ay ang lugar na himpilan ng mga bantay na praetorian, katabi ng palasyo ng emperador na si Nero. Mas mahigpit na ang pagkakakulong kay Pablo at mas mabigat na niyang nadarama ang kanyang mga tanikala. Kaya ang Sulat ay tiyak na isinulat niya pagkatapos ng mga Sulat sa mga taga-Efeso, sa mga taga-Colosas, at kay Filemon—ibig sabihin, mga kalagitnaan ng taong A.D. 63.

Ang Nilalaman ng Sulat

Ang aklat ng Filipos ay nagsasalita tungkol kay Cristo, ngunit hindi sa paraang pang-doktrina. Inilalarawan nito ang lakad at ang buhay ng mananampalatayang nakaunawa sa kanyang kalagayan kay Cristo. Ipinapakita ni Pablo kung anong uri ng pamumuhay ang dapat taglayin ng mga naligtas sa pamamagitan ng biyaya at naghihintay ng kaluwalhatian.

Ipinagpapalagay ng Sulat na alam na ng mambabasa kung ano ang kaligtasan ng Diyos. Kaya wala tayong makikitang sinabi tungkol sa pagpapawalang-sala, kapayapaan sa Diyos, o katiyakan ng kaligtasan. Ang salitang “kaligtasan” na ginamit sa Filipos ay walang kahit saan na may kahulugan ng kaligtasan sa biyaya, sa diwa ng pagliligtas mula sa pagkakasala at sa hatol. Ang mga salitang “mga kasalanan” at “kasalanan” ay hindi talaga matatagpuan dito. Alam ng tunay na mananampalataya na naalis na ang kanyang mga kasalanan at na ang “dating pagkatao” ay ipinako sa krus kasama ni Cristo. Ngayon ay lumalakad siya sa kapangyarihan ng Espiritu Santo at ipinapakita si Cristo sa lakad na iyon.

Ang tunay na karanasang Cristianong ito ang inihahayag ng Sulat mula simula hanggang wakas. Ang pangalan ng ating Panginoon ay ginamit nang mahigit limampung beses sa apat na kabanata nito. Siya ang buhay ng mananampalataya; dapat Siyang sundan ng mananampalataya bilang huwaran at tingnan Siya bilang layunin.

Ang mga salitang “kagalakan” at “pagagalak” ay ginamit nang labingwalong beses sa Filipos. Ang buong himig ng Sulat na ito ay kagalakan; at ang mananampalataya, saanmang kalagayan sa lupa siya mailagay, ay dapat magpakita ng kagalakan ng Panginoon. Mula sa bilangguan sa Roma, nagpadala si Pablo ng

isang matagumpay na awit ng pananampalataya at banal na kagalakan, gaya ng ginawa niya maraming taon na ang nakaraan sa bilangguan sa Filipos. Walang kahit isang salita ng pagbubulung-bulong o reklamo. Itinuturing niyang lubos na kagalakan ang lahat at ipinagmamapuri niya ang kapighatian. Nasa kanya si Cristo; kilala niya si Cristo; si Cristo ang lahat sa kanya; alam niyang nasa mga kamay Niya siya at ang maluwalhating layunin ay laging nasa harap niya; kaya pinupuno siya ng Espiritu Santo ng kagalakan. Ganito dapat ang karanasan ng bawat mananampalataya.

Inilalarawan din ng Sulat na ito ang buhay Cristiano bilang isang takbuhan (tingnan lalo na ang kabanata 3). Alam ng mga taga-Filipos, na ang pangalan ay nangangahulugang “mga mahilig sa kabayo,” na ang kabayong pangarera, sa buong lakas nito, ay iniuunat ang leeg upang maabot ang dulo ng takbuhan. Kaya si Pablo, sa paglalarawan sa sigla ng bagong buhay at sa banal nitong hangaring makamit at maabot ang layunin—ibig sabihin, ang “makamit si Cristo” (3:8)—ay nagsalita tungkol sa “pag-abot” at sinabi, “Ako’y nagpapatuloy sa hangganan, sa gantimpala ng mataas na pagtawag ng Diyos kay Cristo Jesus” (3:13-14). Tularan natin ang kanyang halimbawa.

Balangkas ng Aklat ng Filipos

I. Si Cristo, ang Buhay ng Mananampalataya (1:1-30)

“Sapagkat sa akin ang mabuhay ay si Cristo, at ang mamatay ay pakinabang” (1:21).

II. Si Cristo, ang Halimbawa ng Mananampalataya (2:1-30)

“Mapasainyo ang pag-iisip na ito, na nasa kay Cristo Jesus din naman” (2:5).

III. Si Cristo, ang Layunin ng Mananampalataya (3:1-21)

“Upang Siya'y aking makilala, at ang kapangyarihan ng Kanyang pagkabuhay na muli, at ang pakikisama sa Kanyang mga paghihirap” (3:10).

IV. Si Cristo, ang Lakas ng Mananampalataya (4:1-23)

“Kaya kong gawin ang lahat ng bagay sa pamamagitan ni Cristo na nagpapalakas sa akin” (4:13)

Panimula ng May-akda

Ang salaysay tungkol sa mga pagpapagal at paghihirap ni apostol Pablo at ng kanyang mga kasama sa Filipos ay nasa Mga Gawa 16. Nagtungo sila sa Macedonia bilang tugon sa isang pangitaing nakita ni Pablo sa Troas: isang pangitain ng isang lalaki mula sa bansang iyon na humihingi ng tulong. Ngunit tila nang marating nila ang kabisera, walang ganoong lalaking naghihintay sa kanila. Sa halip, nakatagpo nila ang ilang kababaihang nakaugaliang magtipon para manalangin sa isang tahimik na lugar sa tabi ng ilog sa labas ng lungsod. Doon binuksan ng Panginoon ang puso ni Lydia upang makinig sa mga salita ni Pablo. Naabot din ang iba pa, kabilang ang ilang kapatid na lalaki (Mga Gawa 16:40). Ngunit nang ipabilanggo si Pablo, saka nangyari ang pinakadakilang gawain. Ang bantay ng bilangguan at ang kanyang sambahayan ay nahikayat para kay Cristo bago umalis patungong Tesalonica ang mga sugo ng biyaya ng Diyos.

Mahal na mahal ng apostol ang batang iglesyang ito, at mahal na mahal din siya ng mga mananampalatayang taga-Filipos. Matapos niya silang iwan, ipinakita nila ang kanilang pag-ibig at malasakit sa iba't ibang pagkakataon, at malamang sa loob ng ilang taon. Ngunit sa wakas ay nawalan sila ng balita sa kanya, tila noong siya ay nakabilanggo sa Caesarea. Nang siya ay nasa Roma, muli silang nakipag-ugnayan sa kanya. Sa pangambang baka siya ay nangangailangan, nagpadala sila sa kanya ng tanda ng kanilang pag-ibig sa pamamagitan ng isang pinagkakatiwalaan at minamahal na kapatid na nagngangalang Epaphroditus. Matapos ganapin ang kanyang paglilingkod, nagkasakit ang tapat na lalaking ito, at sapat ang tagal ng

kanyang karamdaman para makarating ang balita nito sa Filipos at mag-alala ang mga banal doon. Nakarating sa Roma ang balita ng kanilang pag-aalala sa panahong nagpapagaling na si Epaphroditus. Nagpasya siyang bumalik agad, at ipinagkatiwala sa kanya ni Pablo ang kanyang liham sa mga taga-Filipos. Tila idinikta ng apostol sa kanya ang liham.

Ang aklat ng Filipos ay isang sulat ng kagalakan, isang liham ng pagpapalakas-loob. Naglalaman din ito ng kinakailangang pangaral para sa isang bayang naglalakbay sa ilang, na madaling mabuwal sa daan. Tila ibinahagi ni Epaphroditus kay Pablo ang isang alalahaning mabigat sa kanyang puso tungkol sa isang di-pagkakaunawaan o away ng dalawang babae sa Filipos, na kapwa lubos na iginagalang ng mga banal doon at ng apostol mismo. Kung hindi mapipigil at mapagagaling ang alitan, malamang na pagmulan ito ng kalungkutan at baka pa nga ng pagkakabaha-bahagi sa iglesya sa mga darating na araw.

Habang maliwanag na laman ng kanyang isip ang di-pagkakaunawaang ito habang siya ay sumusulat, sinikap ng apostol na itanghal si Cristo upang ang puso ng lahat ay mabihag Niya, maglaho ang lahat ng makasariling hangarin, at mahatulan sa Kanyang harapan ang lahat ng bagay na sa laman. Kailangan ang mensahe ng aklat ng Filipos tuwing kumikilos ang laman sa gitna ng mga mananampalataya. Iyan ang dahilan kung bakit napakahalaga ng bahaging ito ng Salita ng Diyos sa kasalukuyang panahon ng kasaysayan ng iglesya.

Ang tema ng Sulat ay maaaring ipahayag sa ilang salita: “si Cristo ang lahat” (Colosas 3:11). Ang Filipos ang Sulat ni Cristo; inookupa nito ang ating isip sa Kanya mismo. Likas na nahahati ang aklat sa apat na bahagi, na ipinapakita ng apat na kabanata,

at bawat bahagi ay nagtatanghal kay Cristo sa ibang paraan. Ipinapakita rin ng bawat kabanata ang mga bungang dapat makita sa buhay ng mga mananampalataya habang binubulay-bulay nila ang aspeto ni Cristo na inihaharap sa partikular na bahaging iyon.

Inihaharap ng kabanata 1 si Cristo bilang ating buhay—at ang diwang pang-ebanghelyo o pusong para sa Ebanghelyo na dapat linangin ng mga mananampalataya.

Inihaharap ng kabanata 2 si Cristo bilang ating halimbawa—at ang mababang pag-iisip o mapagpakumbabang diwa ng mga sumusunod sa Kanya.

Inihaharap ng kabanata 3 si Cristo bilang ating layunin—at ang matatag na diwa o desididong pag-iisip ng mga taong ang puso at isip ay nakatuon sa Kanya mismo.

Inihaharap ng kabanata 4 si Cristo bilang ating lakas at tustos—at ang panatag na pag-iisip o diwa ng pagtitiwala na dapat makita sa lahat ng nakakakilala sa kayamanang nasa Kanya.

Praktikal ang Sulat na ito. May kinalaman ito sa ating kalagayan sa araw-araw sa halip na sa ating katayuan, sa pananagutan sa halip na sa pribilehiyo, sa pakikipag-isa sa halip na sa pagkakaisa natin kay Cristo. Sa ibang salita, ang Sulat na ito ay angkop sa ating paglalakbay sa ilang, isinulat upang gabayan ang ating mga paa habang dumaraan tayo sa sanlibutang ito. Ang liham ni Pablo sa mga taga-Filipos ay isang napakahalagang uri ng paglilingkod ng isang pastor.

May iba nang sumulat nang buo at nakatutulong tungkol sa bahaging ito ng Salita ng Diyos. Hindi ko layuning magtangka ng isang mabigat na paliwanag sa Sulat, kundi ang simpleng isulat ang ilang tala na naglalaman ng mga bunga ng sarili kong

pag-aaral. Ang pag-asa ko ay magamit ng Espiritu Santo ang mga talang ito para sa ikatitibay at ikaaaliw ng kapwa ko mga banal, lalo na ng mga pinanghihinaan ng loob. Marami akong napulot sa itinuro ng iba at hindi ko inaangking orihinal ang lahat ng ito. Kung si Cristo Mismo ay mas mapahalagahan nang kaunti ng ilan sa mga Kanya, natupad ko na ang aking layunin.

Unang Kabanata: Si Cristo, ang Buhay ng Mananampalataya

Pagbati (Filipos 1:1-2)

Sa marami sa kanyang mga sulat, isinasama ni Pablo ang kanyang sarili sa mga kamanggagawang mas bata at hindi pa gaanong bihasa, gaya ng ginawa niya sa pagbating ito. Bilang apostol na tinawag ng Panginoon, may natatanging lugar si Pablo bilang espesyal na sugo Niya sa mga Hentil. Pero kahit kailan, hindi siya lumayo o nagmataas, na para bang hiwalay siya sa ibang naglilingkod din sa ganoong gawain. Isinama niya si Timoteo noong hindi pa natatagalan mula nang maging mananampalataya ang binatang ito, at sa bandang huli ng sulat na ito ay nagpatotoo si Pablo tungkol sa katotohanang nasa kay Timoteo.

Sa pag-aalaga ni Pablo sa paglago ng mga nakababatang kapatid, naging huwaran siya ng mga nakatatandang guro at ebanghelista sa buong panahong ito. Kung may susunod pa sa paglilingkod, kailangang personal na asikasuhin ng mas may karanasan ang mga kapatid na kulang pa sa karanasan pero may ipinapakitang pangako. Kapag sinasamahan ng mga nakatatanda ang mga batang mananampalataya sa paglilingkod, naaakay at napapalakas nila ang loob ng mga ito sa landas ng pananampalataya. Madalas ay kabaligtaran ang nangyayari: nawawalan ng loob ang mga bata at bumabalik sa mga makamundong hangarin. Kung napayuhan lang sana sila nang may karunungan at natulungan nang kailanganin nila, baka naging mahusay silang mga lingkod ng katotohanan.

Walang opisyal na titulong ginamit sina Pablo at Timoteo sa Filipos 1:1. Tinawag lang nila ang kanilang sarili na “mga lingkod ni Jesu-Cristo.” Ang salitang isinaling “mga lingkod” dito ay nangangahulugang “mga alipin.” Sina Pablo at Timoteo ay mga aliping binili, kaya buong-buo silang pag-aari Niya na masaya nilang kinikilala bilang kanilang pinahirang Panginoon. Sila ay Kanya, at tinalikuran na nila ang lahat ng karapatang gawin ang gusto ng laman.

Hindi lang ang mga kapatid na naglilingkod sa Salita ang tinatawag na “mga lingkod ni Jesu-Cristo” sa Kasulatan. Ginagamit ang pangalang ito para sa lahat ng Cristiano. Bagama’t tayo ay mga anak at tagapagmana, tayo rin ay mga alipin ng pag-ibig, na ang dapat nating kagalakan ay ang ipaubaya ang ating sarili sa Kanya, gaya ng nararapat sa mga taong binuhay mula sa mga patay.

Binati ni Pablo ang mga banal sa Filipos at espesyal niyang binanggit ang mga matatanda at mga diyakono. Hindi pangkaraniwan ang ganitong pagbanggit. Ipinapakita nitong may natatangi siyang pakiramdam ng utang na loob sa mga matatanda at mga diyakono, malamang dahil sa kaloob ng pag-ibig na ipinadala ng kanilang iglesya. Maaari ring naisip ng apostol na kausapin nang espesyal ang mga namumuno o gumagabay dahil sa di-pagkakasundo nina Euodias at Sintique, na gusto niyang maayos.

Ang mga matatanda ay maaaring opisyal o hindi. Sa unang iglesya, sila ay talagang itinalaga sa pamamagitan ng awtoridad ng mga apostol. Ngayon, maaaring hindi matalino, at lampas na sa itinuturo ng Kasulatan, na ang mga banal na walang ganoong awtoridad ng apostol ay magtalaga o mag-ordena ng mga opisyal na matatanda. Pero sa kabilang banda, ang mga

malinaw na may mga katangiang binanggit sa mga Sulat kay Timoteo at kay Tito ay dapat kilalanin ng kapwa mananampalataya bilang mga matatandang itinalaga ng Diyos. Dapat hingin ang kanilang payo, at tungkulin nilang bantayan ang mga kaluluwa at pangasiwaan ang bahay ng Diyos. Ang hindi pagkilala sa ganitong mga karapat-dapat na lalaki ay kakulangan ng pagpapasakop sa Salita ng Diyos. Ang tunay na obispo o tagapangasiwa ang pinakahuling taong magpipilit na sundin siya. Mas gugustuhin niyang mamuno sa pamamagitan ng paglilingkod sa mga banal at sa lakas ng isang maka-Diyos na halimbawa.

Ang mga diyakono, na naglilingkod sa mga bagay na pang-araw-araw at materyal, ay dapat piliin ng mga banal para sa layuning ito. Ang salitang *deacon* ay nangangahulugang “lingkod,” hindi sa diwa ng “alipin,” kundi sa diwa ng isang kusang-loob na kumikilos bilang tugon sa ipinahayag na kagustuhan ng iba.

Pansinin ang maliit na salitang “lahat” sa Filipos 1:1. May makahulugang paggamit ito sa Sulat na ito, at hindi ito ginamit nang ganito saanman sa iba pang isinulat ng apostol. Tingnan ang paggamit ng salita sa 1:1, 4, 7, 8, 25 at 2:26. Malinaw na gusto ni Pablo na pagbuklurin ang lahat ng mananampalatayang taga-Filipos sa iisang bigkis ng pag-ibig, at ayaw niyang magmukha man lang na kinikilala niya ang anumang nagsisimulang pagkakabaha-bahagi sa kanila. Binati niya silang *lahat*; mabuti ang tingin niya sa kanilang *lahat*; ipinanalangin niya silang *lahat* Alam niyang sa huli ay magiging mabuti ang kalagayan nilang *lahat*, kaya pinayuhan niya silang *lahat* na manindigan sa iisang espiritu.

Gaya ng kanyang nakaugalian sa kanyang mga sulat, hinangad ni Pablo para sa kanyang mga kaibigan ang biyaya at kapayapaan, at pinagsama niya ang dalawang pagpapalang ito. Ang “biyaya” ang karaniwang pagbati ng mga Griyego. Ang “kapayapaan” naman ang pagbati ng mga Hebreo. Ang biyaya sa pinakamataas nitong kahulugan, ang kagandahang-loob na hindi natin karapat-dapat tanggapin, ay makikilala lamang ng Cristiano. Ang tunay na kapayapaan, maging ito man ay ang kapayapaan sa Diyos, na siyang pundasyon, o ang kapayapaan ng Diyos, ay nakasalalay sa ginawa sa krus. Ang hangad ng apostol para sa mga banal sa Filipos ay maranasan at matamasa nila ang kapayapaan ng Diyos araw-araw. Ang dalawang uri ng kapayapaang ito ay nagmumula sa Diyos Ama at sa ating Panginoong Jesu-Cristo, na sa pamamagitan Niya ay nadala tayo sa ganitong kalagayan ng biyaya.

Panimula (Filipos 1:3-11)

Sa mga talatang ito makikita natin ang sariling panimula ng apostol sa napakagandang halimbawang ito ng sulatan ng mga unang Cristiano. Hindi natapos ang malasakit niya sa mga banal sa Filipos nang umalis siya sa kanilang lungsod. Sa paglipas ng mga taon, iningatan niya sila sa kanyang puso at idinulog sila sa Diyos sa panalangin. May matatamis at pinagpalang alaala rin na pumupuno sa kanya ng kagalakan tuwing binabalikan niya ang panahon ng paglilingkod niya sa kanila, at tuwing nababalitaan niyang nananatili sila sa biyaya ng Diyos.

Nagpasalamat si Pablo sa Diyos sa bawat pag-alaala niya sa kanila. Mukhang wala sa nakaraan nila ang nagdulot sa kanya ng sakit o pagkabalisa. Kaya sa bawat panalangin niya para sa kanilang lahat, may kagalakan siyang dumudulog. Mula pa sa

simula, tapat ang kanilang pakikisama sa kanya sa Ebanghelyo. Pansinin kung gaano kahalaga ang salitang “pakikisama” sa Sulat na ito at kung gaano kadalas nababanggit ang “Ebanghelyo.” Ang isang kapulungan ng mga banal na sama-samang lumalakad sa takot sa Panginoon, at may pasanin na maihatid ang salita ng buhay sa mga hindi pa ligtas, ay mas malamang na makaranas ng tunay na pakikisama kaysa sa isang grupo ng mananampalatayang abala lang sa sarili nilang mga gawain at pagpapala. Pero sa kabilang banda, walang kapulungang uunlad kung hindi nito kinikilala ang kahalagahan ng mga banal na prinsipyong mula sa Diyos, na ibinigay sa Salita para gabayan ang mga mananampalataya habang sila ay nasa sanlibutang ito.

Ang “pakikisama sa Ebanghelyo” (Filipos 1:5) ay maaaring maranasan sa iba’t ibang paraan: sa panalangin, sa pakikibahagi sa pampublikong pagpapatotoo, at sa pagbibigay ng pangangailangan para maipagpatuloy ng mga manggagawa ang gawain ng Panginoon nang hindi nababahala. Ang lahat ng lingkod ni Cristo na lumalabas alang-alang sa Kanyang pangalan, “na walang tinatanggap na anuman sa mga Hentil” (3 Juan 7), ay dapat lubos na umasa sa Panginoon para sa kanilang ikabubuhay. Sa kabilang banda, dapat ituring na isang pribilehiyo ng mga naiwan sa bahay ang tumulong sa mga manggagawang iyon sa pamamagitan ng paglilingkod sa mga materyal na pangangailangan. Ang ganitong paglilingkod ay hindi kailanman malilimutan Niya na nagsabi, “Ang tumatanggap sa isang propeta dahil siya ay propeta ay tatanggap ng gantimpala ng propeta” (Mateo 10:41).

Naaalala ko ang paliwanag ng isang mananampalataya tungkol sa *pakikisama*. Kutsero siya ng mga kabayong panghila. Nang

tanungin siya, “Ano ang pagkaunawa mo sa *pakikisama*?”
sumagot siya, “Na hilahin ng bawat isa ang sarili niyang lubid at panatilihin itong banat.”

Walang duda ang apostol tungkol sa huling kahihinatnan ng bawat tunay na mananampalataya. Lubos siyang nakatitiyak na ang Siyang nagsimula ng mabuting gawa sa kanila ay hindi titigil hangga’t hindi Niya nabubuo ang Siya mismong nagpasimula. Pero ang huling kahihinatnang iyon ay makakamit at mahahayag lamang sa araw ni Jesu-Cristo. May isang maka-Diyos na matandang kapatid na laging nagsasabi, “Laging tinitingnan ng Panginoon ang Kanyang bayan ayon sa magiging anyo nila kapag tapos na sila.” Mabuting matutunan din natin na tingnan sila sa ganoong paraan.

May kuwento tungkol sa isang pintor na may nabuong larawan sa kanyang isipan, isang malaking obra na balak niyang maging pinakadakilang gawa ng kanyang buhay. Nagtatrabaho siya sa isang malaking kanbas, inilalagay ang mapupusyaw at abuhing kulay na bubuo sa likuran ng larawan, nang pumasok ang isang kaibigan nang hindi niya napapansin. Masigla pa ring nagpatuloy ang pintor, hindi alam na may nanonood. Sa wakas, napalingon siya, nakita ang kaibigan, at napabulalas, “Ano sa tingin mo rito? Balak kong ito ang maging pinakadakilang gawang nagawa ko.”

Napahalakhak ang kaibigan niya at sumagot, “Aba, sa totoo lang, hindi ako gaanong humanga. Para sa akin, isa lang itong malaking pahid ng pintura.”

“Ah,” sagot ng pintor, na agad naintindihan ang sitwasyon, “hindi mo nakikita ang ilalagay pa ryan. Ako, nakikita ko.”

Ganyan din ang Diyos na ating Ama. Nakikita Niya sa bawat mananampalataya ang lubos na mahahayag sa Hukuman ni Cristo, at kumikilos Siya ngayon patungo sa layuning iyon. Madalas, ang nakikita lang natin ay ang kasalukuyang kakulangan, at nakakalimutan natin ang darating na kaluwalhatian. Pero sa araw ni Jesu-Cristo, kapag nahayag na ang lahat, ang bawat mananampalataya ay magiging kawangis ng larawan ng pinagpalang Anak ng Diyos. Tiyak na makakasama tayo sa apostol kahit ngayon pa lang at masasabing, “Nararapat na ganito ang isipin ko tungkol sa inyong lahat” (Filipos 1:7). Kapag ganito natin tinitingnan ang bayan ng Diyos, maiiwasan natin ang maraming alitan at pagkabigo kapag nakikita natin ang pagiging makalaman ng mga taong inaasahan nating mas mabuti. Nakapagpapakumbaba at nakatutulong na alalahanin na malamang ay nakikita rin ng iba ang ganoon ding mga kakulangan sa atin.

Dala-dala ni Pablo sa kanyang puso ang mga banal sa Filipos. Bagama’t nasa bilangguan, kinilala niya ang kanilang pakikisama sa pagtatanggol at pagpapatibay ng Ebanghelyo, at nagalak siya sa paraan ng kanilang pakikibahagi sa biyayang ito kasama niya. Tinawag niya ang Diyos bilang saksi kung gaano siya nananabik sa bawat isa sa kanila sa magiliw na pag-ibig ni Cristo Jesus.

Ang panalangin ng apostol sa Filipos 1:9-11 ay nagpapaalala sa atin ng panalangin sa Colosas 1. Gusto niyang lalo pang sumagana ang kanilang pag-ibig sa kaalaman at sa lahat ng pang-unawa, o pagkilala. Ang pag-ibig sa kapatid ay hindi lang basta damdamin; ito ay pag-ibig sa katotohanan. Kaya kailangan nating pag-aralan ang Salita ng Diyos para malaman

natin kung paano ipapakita ang pag-ibig na iyon sa bawat partikular na pagkakataon. Tandaan natin na walang pagkakataon na hindi tayo tinatawag na magpakita ng pag-ibig sa ating kapatid, pero hindi natin ito laging maipapakita sa iisang paraan kung tayo ay nagpapasakop sa Salita ng Diyos. Kailangan natin ng turo mula sa Salita at ng liwanag mula sa Espiritu Santo para makilala natin kung ano ang naaayon sa kalooban ng Diyos.

Ang unang bahagi ng Filipos 1:10, "Upang inyong mapagtibay ang mga bagay na magagaling," ay minsang isinasalin na, "Upang inyong masubok ang mga bagay na magkakaiba." Halos pareho ang kahulugan, dahil sa pagsubok natin sa mga bagay na magkakaiba, napagtitiibay natin ang magaling. Ang panukat ay ang Salita ng Diyos. Ibinigay ang Salitang iyon para subukin ang lahat ng bagay at ihayag kung ano ang tunay na magaling. Ipinapaliwanag ng Salita sa mananampalataya kung paano siya dapat lumakad para mabigyang-lugod niya ang Diyos at maging tapat at walang kapintasan sa araw ni Cristo.

Ang salitang Latin na naging Ingles na "sincere" (tapat), na literal na nangangahulugang "walang pagkit," ay ginamit para isalin ang isang salitang Griyego na ang ibig sabihin ay "sinubok sa araw" (Filipos 1:10). Sa unang tingin ay parang walang kaugnayan ang salitang Griyego at Latin, pero mayroon. Ang mga sinaunang tao ay may napakapinong porselana na lubhang pinahahalagahan at napakamahal. Napakarupok ng porselanang ito kaya napakahirap itong lutuin sa hurno nang hindi nagkakalamat. Nakaugalian ng mga mandarayang negosyante na punuin ang mga lamat ng parang perlas na puting pagkit, na kahawig ng tunay na porselana kaya hindi agad mapapansin sa mga tindahan. Pero kapag itinatap sa

liwanag ang kagamitan, agad lumilitaw ang pagkit bilang maitim na guhit. Ang mga tapat na negosyanteng Latin ay minarkahan ang kanilang perpektong paninda ng *sine cera*, “walang pagkit.”

Sa ganoon ding paraan, gusto ng apostol na masubok ang mga banal sa liwanag ng araw ng katotohanan at kabanalan ng Diyos, at matagpuang walang pagkit; ibig sabihin, gusto niyang maging tuwiran at marangal sila sa lahat ng kanilang pakikitungo. Anumang may bahid ng pagkukunwari o pagpapaimbabaw ay tulad ng pagkit na ginagamit para itago ang mga kapintasan sa porselana.

Ang “walang kapintasan” (o “walang dungis” gaya sa Filipos 2:15) ay tumutukoy sa motibo, sa palagay ko. Ang “walang kapintasan” ay hindi katulad ng “walang kasalanan,” na nangangahulugan ng ganap na kasakdalan sa moralidad. Ang pagiging walang kapintasan ay nangangahulugan ng tamang motibo.

‘Ang mga bunga ng katuwiran’ sa Filipos 1:11 ay katulad ng “mapayapang bunga ng katuwiran” sa Hebreo 12:11, kung saan ang “bunga” ay ang resulta ng pagsasanay sa ilalim ng kamay ng Diyos. Ang lahat ng katuwiran ay sa pamamagitan ni Jesu-Cristo, para sa kaluwalhatian at kapurihan ng Diyos.

Kagalakan sa Pag-cebangelho (Filipos 1:12-20)

Laging malungkot na tanda, isang patunay ng espirituwal na panghihina, kapag nawawalan ng interes ang puso sa mensahe ng biyaya. May mga taong abalang-abala sa mas malalalim na katotohanan ng Salita ng Diyos kaya hinahayaan nila ang sarili nilang magsalita nang pamaliit tungkol sa kasimplehan ng Ebangelho. Si Pablo ang pinakadakilang guro ng iglesia, pero

hanggang sa huling oras niya, puno ang kanyang puso ng sigasig para sa Ebanghelyo. Nasa panig siya ng ebanghelistang nagdadala ng salita ng buhay sa mga taong patay sa mga pagsuway at mga kasalanan. Kahit sa kanyang bilangguan, nagalak si Pablo na ang buhay niya ay naitalaga sa pagsulong ng Ebanghelyo.

Walang duda na inasahan ni Satanang mahahadlangan ang pag-eebanghelyo ni Pablo sa pagpapakulong sa apostol, pero kahit doon ay naging malinaw sa korte ni Cesar at sa lahat ng iba pa na ang mga tanikala ni Pablo ay alang-alang kay Cristo. Ang mismong mga sundalong itinalagang magbantay sa kanya ay nakarinig ng maluwalhating pahayag ng biyaya para sa makasalanang sanlibutan, at malinaw sa Filipos 1:13 at 4:22 na marami sa kanila ang sumampalataya. Sino ang makaaarok sa kagalakang tiyak na pumuno sa puso ni Pablo habang inaakay niya ang isang bantay pagkatapos ng isa pa sa paanan ng Tagapagligtas? Kung paanong ginamit sina Pablo at Silas sa pagbabalik-loob ng kanilang tagabantay ng bilangguan sa Filipos at ng sambahayan nito, gayundin dito ay nagtagumpay ang biyaya sa kabila ng di-magandang kalagayan. Ang selda sa Roma ay naging kapilya ng Ebanghelyo kung saan ang mga kaluluwa ay ipinanganak ng Diyos, at ang mga mabagsik na sundalo ay naging bihag na mga lingkod ng Isang mas dakila kaysa kay Cesar.

Sa Filipos 1:14, nagsalita ang apostol tungkol sa isa pang dahilan ng kagalakan. Noong naglilibot siya sa iba't ibang lugar para ipangaral ang salita, may mga lalaking may kaloob pero nagpipigil, iniisip marahil na hindi sila kapantay niya sa anumang paraan. Hinayaan nila ang pagkamahiyain at pag-aatubili ng laman na pumigil sa kanilang pagsabak sa gawaing

ipinapagawa sa kanila ng Panginoon. Pero ngayong nasa bilangguan na si Pablo at hindi na makapaglibot sa masayang paglilingkod na ito, marami sa mga lalaking ito ang humarap at lumabas para ipangaral ang salita nang buong tapang at walang takot.

Sa kabilang banda, may ilang lalaking hindi mapakali na hindi nagpakitang karapat-dapat sila sa gawain ng pag-eebanghelyo. Habang malaya si Pablo, napapanatili ang mga lalaking ito sa lugar ng pagpapasakop, pero ngayong nakakulong na siya, nakita nila ang pagkakataon nilang pumunta sa unahan.

Lumabas sila at ipinangaral si Cristo sa kanilang mga labi, kahit puno ng inggit at pagtatalo ang kanilang mga puso. Pero walang nagseselos o naiinggit na kaisipan ang pumasok sa isip ni Pablo. Nagalak siya sa mga nangangaral ng salita nang may mabuting kalooban at dahil sa pag-ibig, dahil alam nilang itinalaga siya para sa pagtatanggol sa Ebanghelyo. At kahit hindi siya makapagalak sa espiritung nagtutulak sa iba, natuwa siyang malaman na si Cristo ang ipinapangaral.

Nagpapasalamat siya sa bawat tinig na nagkukuwento ng tungkol sa krus, at hindi niya pinayagang may umagaw sa kanya ng kagalakang ito.

Kitang-kita ang pagkakaiba ng saloobin ni Pablo at ng madalas na umiiral ngayon. Gaano kadalang natin makita ang simple at dalisay na pagkagalak na si Cristo ay ipinapangaral, anuman ang layunin at pamamaraan ng nangangaral. Napakalaking pinsala ang madalas na nagagawa ng malupit at mapamintas na pagpuna sa mga bata at masigasig na lalaking marami pa marahil na dapat matutunan.

Maaaring makasakit sila dahil sa kanilang kagaspangan at kakulangan ng pagkilala at pag-unawa sa mga daan ng

Panginoon; gayunman, ipinapangaral nila si Cristo at nakakahikayat sila ng mga kaluluwa. Sinabi ng Diyos, “Ang humihikayat ng mga kaluluwa ay marunong,” o gaya ng napakagandang pagkakasabi ng Revised Version, “Ang marunong ay humihikayat ng mga kaluluwa” (Kawikaan 11:30).

Madalas nahahadlangan ang mga sabik na kabataang lalaki dahil sa pagpuna ng kanilang mga nakatatanda. O, magkaroon sana tayo ng higit pang espiritu ni Pablo na aakay sa atin na magalak tuwing ipinapangaral si Cristo! Maaaring may maraming bagay na bumabagabag sa ating puso at nagtutulak sa atin sa panalangin, at kung minsan ay sa maka-Diyos na pagpapayo. Pero ang mga maling pamamaraan at pananalita, kung haharapin nang tama, ay maaaring mawala agad habang lumalago sa biyaya at sa kaalaman ng katotohanan ang mga masigasig na batang ebanghelista.

Sa Filipos 1:19-20, makikita natin kung paano umasa ang apostol sa mga panalangin ng bayan ng Diyos at kung gaano siya napalakas ng loob dahil sa pagdami ng pagpapatotoo ng Ebanghelyo. Pakiramdam niya ay pahiwatig ito ng kanyang sariling paglaya, at itinuturo nito ang panahong malaya na naman siyang ipangaral si Cristo nang hayagan at malawakan, ayon sa kanyang taimtim na paghihintay at pag-asa. Kung hindi naman iyon ang kalooban ng Diyos, malaya rin siyang luwalhatiin Siya sa kamatayan ng isang martir. Iisa lang ang hangarin ni Pablo: na si Cristo mismo ay maparangalan sa kanyang katawan, maging sa buhay man o sa kamatayan. Anuman ang ipagawa sa kanya o ipadanas sa kanya, basta’t ang Isang nakatagpo niya sa di-malilimutang araw na iyon sa daan papuntang Damasco ay maitaas at maparangalan, kontento na siya.

Itong lubos na kawalan ng pagkamakasari ang nagpapakilala sa sinumang tunay na lingkod ni Cristo. Nakikita natin ang ganitong saloobin kay Juan Bautista, na nagsabi, “Kailangang Siya ay tumaas, ngunit ako ay bumaba” (Juan 3:30). Ito dapat ang pinakapangunahing katangian ng ebanghelista, pastor o guro. Kung saan talagang matatagpuan ang ganitong espiritu ng pagtanggì sa sarili para sa kaluwalhatian ng Panginoon, pinagaganda nito ang paglilingkod, bagama’t walang halaga ang tingin nito sa naglilingkod. O, maging mas di-makasari sana tayong lahat!

Si Cristo sa Buhay o sa Kamatayan (Filipos 1:21-26)

Ang pahayag na “Sa ganang akin, ang mabuhay ay si Cristo” ay naglalarawan sa buhay Cristiano sa buong kapuspusan nito. Madalas nang nasabi, at talagang dapat tandaan, na maraming karanasan ang mga Cristiano sa buhay na hindi talaga maituturing na mga karanasang Cristiano. Ang lalaking inilalarawan sa Roma 7 ay isang Cristiano na nasa gitna ng isang labanang hahantong sa pagpapala niya sa hinaharap, pero ang labanan mismo ay hindi talaga karanasang Cristiano. Sa Filipos 1:21, isinulat ni Pablo ang tungkol sa buhay kung saan si Cristo ang lubos na naghahari at kumokontrol sa mananampalataya, kaya iisa lang ang kanyang layunin: ang mabuhay para sa Kanyang kaluwalhatian. Ito dapat ang karanasan ng mga Cristiano sa lahat ng panahon.

Nakalulungkot, kaunti lang sa atin ang buong-pusong pumapasok sa ganitong buhay. Nangangailangan ito ng isang kaloobang sumuko na at ng isang katawang ipinaubaya sa Panginoong tumubos dito, upang ito ay magamit lamang sa ikapupuri Niya. Ito ang buhay sa pinakatunay nitong

kahulugan, at malamang na walang sinumang nakapasok dito nang kasinlubos ng apostol Pablo.

Mas mauunawaan natin ang kahulugan ng Filipos 1:21 kung pag-iisipan natin sandali kung ano ang kahulugan ng buhay para sa marami pang iba. Ang negosyanteng walang Cristo, na ang tanging layunin ay magkamal ng kayamanan, ay maaaring magsabi, “Sa ganang akin, ang mabuhay ay pera.” Ang pabayang naghahanap ng kalayawan ng sanlibutan, kung magsasabi siya ng totoo, ay sasabihing, “Sa ganang akin, ang mabuhay ay makamundong kasiyahan.” Ang taong makalaman, na mahilig sa marangyang pamumuhay at pagpapasasa sa sarili, ay sasabihing, “Sa ganang akin, ang mabuhay ay ang sarili.” Ang pulitiko, na nagagalak sa palakpak ng mga tao at uhaw na uhaw sa katanyagan, ay maaaring magpahayag, “Sa ganang akin, ang mabuhay ay katanyagan at kapangyarihan.” Pero masasabi ni Pablo, at dapat masabi ng bawat Cristiano, “Sa ganang akin, ang mabuhay ay si Cristo.”

Tanging ang mga nakapagsasabing, “Sa ganang akin, ang mabuhay ay si Cristo,” ang buong-pusong makapagdaragdag ng, “at ang mamatay ay pakinabang.” Hindi kaaway ang kamatayan ng taong ang lahat-lahat ay si Cristo. Kung mabubuhay siya, may pagkakataon siyang maipakita si Cristo rito sa lupa; kung mamamatay siya, kasama na niya si Cristo, at wala nang mas mahalaga pa kaysa roon.

Ang apostol mismo ay naiipit sa pagpili kung buhay o kamatayan ang gugustuhin niya, kung siya ang papipiliin. Kung pahihintulutan siyang manatili sa katawan, magkakaroon pa siya ng pagkakataong maglingkod sa Kanya na umangkin sa kanya bilang Kanyang sarili at tumawag sa kanya sa paglilingkod. Sa kabilang banda, nananabik siyang “umalis at

makasama ni Cristo, na lalong mabuti” (Filipos 1:23). Ang buhay ni Pablo ay naging buhay ng pagpapagal at pagdurusa alang-alang kay Cristo, isang buhay na tanging taong inaalalayan ng Espiritu ang makatitiis nang hindi nanghihina.

Habang nakahiga ang apostol sa isang bilangguan sa Roma, nananabik ang kanyang puso na makalaya, isang paglayang ang ibig sabihin ay makasama si Cristo magpakailanman. Matamis ang pagpapagal para kay Cristo, pero mas matamis pa ang pamamahinga kasama si Cristo. Laging sinasabi ni Whitefield, “Madalas akong napapagod sa gawain, pero kailanman ay hindi ako nagsasawa rito.”

Ganyan ang saloobin ni Pablo. Gustung-gusto niyang maglingkod, pero nananabik din siya sa oras ng paglaya. Hindi makasarili ang kanyang motibo, dahil iisa lang ang kanyang layunin: si Cristo, sa buhay man o sa kamatayan.

Nakapagtataka kung paano pa mag-aalinlangan kahit sandali ang sinumang nakabasa na ng Filipos 1:23 na itinuturo ng Salita ng Diyos na may kamalayan ang espiritu pagkatapos ng kamatayan. Hindi inisip ni Pablo na ang kanyang espiritu ay ililibing kasama ng kanyang katawan sa libingan, o na ang kanyang kaluluwa ay matutulog hanggang sa araw ng pagkabuhay na muli. Para sa kanya, ang kamatayan ay isang pag-alis, isang paglabas, isang paglisan mula sa pagod na sa paglalakbay na makalupang tolda, at isang pagpunta upang makasama si Cristo hanggang sa unang pagkabuhay na muli sa pagdating ng Panginoon.

Habang tinitimbang niya ang mabuti at di-mabuti sa magkabilang panig, ipinakita niya ang kanyang pagiging di-makasarili. Nakita niya ang pangangailangan ng iglesya ng Diyos. Kung paano ngayon, ganoon din noon. Maraming

ebanghelista, pero kaunti ang mga guro at pastor na talagang dala-dala sa kanilang puso ang bayan ng Diyos. Dahil dito, nadama ni Pablo na mas mahalaga ang manatiling buhay alang-alang sa kawan kaysa hangarin ang walang-hanggang kapahingahan para sa kanyang sarili. Kaya sinabi niyang may tiwala siyang mananatili pa siya rito nang kaunting panahon para sa “ikasusulong at ikagagalak sa pananampalataya” ng bayan ng Diyos (Filipos 1:25).

Sa palagay ko, lubos na inasahan ni Pablo na pahihintulutan siya ng Panginoon na dalawin muli ang Filipos para lalong sumagana ang kagalakan ng mga banal doon kay Cristo Jesus. Sila ang kanyang mga anak sa pananampalataya, at bilang isang magiliw na ama, nananabik siyang makita silang muli bago matapos ang kanyang paglilingkod dito sa lupa. Walang tala sa Salita ng Diyos kung natupad ang hangaring ito, pero may mga tradisyon ng unang iglesya na nagpapahiwatig na natupad ito. Alam nating pinalaya siya mula sa kanyang unang pagkabilanggo at pinayagang malayang makapaglibot nang ilang taon bago siya muling hinuli at pinatay bilang martir alang-alang sa ating Panginoong Jesus. Sinundan ni Pablo ang Panginoon hanggang sa kamatayan.

Pagkakaisa sa Pag-cebanghelyo (Filipos 1:27-30)

Ang salitang “conversation” (pamumuhay) (Filipos 1:27) ay may mas malawak na kahulugan noong panahon ni Pablo kaysa ngayon. Tumutukoy ito sa pag-uugali sa pangkalahatan, hindi lang sa pananalita ng mga labi. Ang ibig sabihin ng payo ng apostol ay dapat naaayon sa Ebanghelyo ni Cristo ang buong pamumuhay ng bayan ng Diyos.

Wala nang mas mahalagang mensaheng ipinagkatiwala sa tao kaysa sa salita ng pakikipagkasundo, na buong biyayang ipinagkatiwala ng Diyos sa Kanyang bayan sa kasalukuyang panahong ito ng Kanyang awa sa naliligaw na sanlibutan. Isinasaad ng Ebanghelyong iyon ang paraan ng Diyos para mapalaya tayo sa pagkakasala at kapangyarihan ng kasalanan. Kaya gaano kasalungat ang patotoo ng mga nagsisikap na ipahayag ang mensaheng iyon sa kanilang bibig, pero itinatangi naman ang kapangyarihan nito sa kanilang buhay! Ang paglakad na karapat-dapat sa Ebanghelyo ay paglakad sa lakas ng Espiritu Santo; ito ay buhay na isinuko sa Kanya, na ang pagka-Panginoon ay ipinapahayag ng Ebanghelyo.

Sa Filipos 1:27-30, hindi lang ang personal nating pananagutan na lumakad nang karapat-dapat sa Ebanghelyo ang tinutukoy ng apostol. Habang isinusulat niya ang talatang ito, ang inaalala niya ay ang pananagutan ng kapulungan. Gusto niyang mabalitaan na ang mga taga-Filipos, bilang isang kapulungan, ay naninindigan sa iisang espiritu at iisang pag-iisip, masigasig na nagtutulungan para sa pananampalataya ng Ebanghelyo.

Wala nang sumisira nang ganoon sa pagpapatotoo ng Ebanghelyo kaysa sa pagtatalo at pagkamakasarili sa bayan ng Diyos. Ang mga Cristianong palaaway ay nagpapahiya sa mensaheng sinasabi nilang mahal nila. Kapag pumapasok ang selos at inggit at hinahadlangan ang pakikisama ng mga dapat sanang sama-samang naninindigan, puso sa puso at balik at balik, para sa katotohanan ng Diyos, nakalulungkot ang epekto nito sa sanlibutan sa labas. Lalo nang naapektuhan ang mga hindi pa ligtas na kapamilya ng mga mananampalataya. Wala nang mas makasasama sa kanila kaysa

malaman na ang kanilang mga nakatatanda ay hindi nagkakaisang naninindigan para sa Salita ng Diyos.

Wala bang bagay sa talatang ito na dapat maingat na pag-isipan ng mga mananampalataya ngayon na nagtitipon sa pangalan ng Panginoong Jesu-Cristo? Hindi ba natin hinayaang sirain at hadlangan ng pagkiling sa mga tao, ng mga bangayan at ng alitan ang pagpapatotoo ng Ebanghelyo?

Ang pagtatalo sa lokal na iglesya ay maaaring humadlang sa gawain ng ebanghelista. Sa kabilang banda, dapat aminin na may ilang may kaloob ng pag-eebanghelyo na lubhang nagwalang-bahala sa kahalagahan ng pakikisama sa pagpapatotoo ng Ebanghelyo. Lumabas sila nang walang panalangin at pagsang-ayon ng mga nakatatanda at mas maka-Diyos na mga banal, at pagkatapos ay nagulat at nalungkot na hindi nila natagpuan ang mas taos na pakikipagtulungan ng mga iglesyang ang pasya ay binalewala nila sa simula pa lang.

Ang ebanghelista ay lingkod ng Panginoon kaya hindi siya sakop ng pag-uutos ng tao. Pero ang pakikisama ay may kasamang pananagutan sa isa't isa, at kailangang tandaan ng mga ebanghelista na ang kaloob ng pag-eebanghelyo ay hindi laging may kasamang kabanalan, at hindi rin laging may dalang mabuting pagpapasya at matinong karunungan. Mahalaga para sa ebanghelista na linangin ang kababaang-loob kung gusto niyang magkaroon ng taos-pusong pakikisama ng mga kapulungan ng mananampalataya.

Kapag ipinakita ng ebanghelista ang mapagpakumbabang espiritu at may masigasig na pakikipagtulungan ang lokal na iglesya, maaasahan nating kikilos ang Diyos sa makapangyarihang paraan para sa kaligtasan ng mga naliligaw na kaluluwa at para sa pagpapala ng Kanyang bayan. Ito ang

kombinasyong kinatatakutan ng kaaway. Kapag ang mga nasa isang kapulungan ng mananampalataya ay lumalakad sa pag-ibig at may malasakit sa mga bagay ng Panginoon, hindi nila kailangang matakot sa mga pag-atake ng masasamang kapangyarihan, likas man o higit sa likas, mula sa labas. Nababasa ng mga hukbo ng kasamaan ang sarili nilang kapahamakan sa masayang pakikisama ng mga banal ng Diyos, at nakikita nila rito ang patunay ng katotohanan ng mga salita ng Panginoon: “Sa ibabaw ng batong ito ay itatayo Ko ang Aking iglesia, at ang mga pintuan ng Impiyerno ay hindi mananaig laban dito” (Mateo 16:18).

Ang kaisipang tila nasa isip ng marami kapag binabasa nila ang Mateo 16:18 ay na ang iglesia ng Diyos ay parang isang lungsod na kinubkob, pinalilibutan ng mga kaaway ng Panginoon, at nakikipaglaban nang patatanggol lamang, bagama’t may pangako ng tagumpay sa bandang huli. Pero hindi ito ang larawang ipinakita ng ating Panginoon. Ang hukbong lumulusob o kumukubkob ay hindi nagdadala ng mga pintuan ng mga lungsod nito. Ang Impiyerno, o Hades, o ang kaharian ng kadiliman ang kinukubkob ng mga hukbo ng liwanag, na hindi nakikipaglaban nang patatanggol, kundi nang palusob. Sa kanila ibinigay ang pangako na “ang mga pintuan ng Impiyerno ay hindi mananaig.” Ito ang “kapahamakan” na binanggit sa Filipos 1:28.

Ang pakikisama sa ganitong palusob na pakikipaglaban ay hindi lubos na mararanasan nang walang pagdurusa, pero dapat itong ituring na pribilehiyo ng mga lumalaban sa ilalim ng bandila ng nabuhay na muling Panginoon. Ibinigay sa mga mandirigmang ito, bilang gantimpalang lubhang dapat hangarin, hindi lang ang magtiwala kay Cristo bilang

Tagapagligtas, kundi ang magpagal din nang buong tapang at magdusa upang maluwalhati ang Kanyang pangalan sa lugar kung saan Siya tinanggihan at ipinako sa krus, at kung saan Siya malapit nang dumating para maghari.

Gaano kapinagpala at kalubos pumasok ang apostol sa ganitong pagpapagal at pagdurusa! Nang may kagalakan ay nagtiis siya at nagdusa upang maluwalhati si Cristo. Kahit noong panahong isinulat niya ang sulat na ito, bilanggo siya alang-alang sa Panginoon sa isang kulungan sa Roma.

Samantala, may ilan sa mga banal sa Filipos na namumuhay sa tamad na kaginhawahan at bumababa pa sa pag-aaway-away sa isa't isa. Tiyak na kikilos sa kanilang puso at budhi ang mga salita ni Pablo sa Filipos 1:30 habang ikinukumpara nila ang kanilang maginhawang buhay sa mga paghihirap ng mahal na lingkod ni Cristo, na nasa bilanguan dahil sa kanyang di-makasariling pagtatalaga sa Panginoong kanyang minamahal. Matuto sana tayong lumakad sa ganoon ding espiritu at magkaisa ng pag-iisip sa ganoon ding mga bagay.

Ikalawang Kabanata: Si Cristo, ang Halimbawa ng Mananampalataya

Ang Mapagpakumbabang Pag-iisip (Filipos 2:1-4)

Ang huling salita ng Filipos 2:4 ang susi ng bahaging ito: “iba.” Ang nangingibabaw at namamayaning tono sa buhay ng ating Panginoon dito sa lupa ay “ang iba,” at dahil sa “iba” ay namatay Siya. Siya ay “naparito, hindi upang paglingkuran, kundi upang maglingkod, at ibigay ang Kanyang buhay na pantubos para sa [iba]” (Marcos 10:45). Nabuhay Siya para sa iba; namatay Siya para sa iba. Hindi Niya alam kung ano ang pagkamakasariili. Ang buong buhay Niya ay masasabi sa ganito: walang-pag-iimbót na pagtatalaga ng sarili para sa ikabubuti ng iba, isang buhay na lubos na nagpasakop sa kalooban ng Ama.

Ang Diyos Ama Mismo, sabihin natin nang may paggalang, ay nabubuhay para sa iba. Ang Kanyang kaluguran at kagalakan ay ang buhusan ng pagpapala ang iba. Ibinubuhos Niya ang Kanyang ulan at pinasisikat ang Kanyang araw sa mga matuwid at sa mga di-matuwid. Ibinigay Niya ang Kanyang Anak para sa iba. At yamang hindi Niya ipinagkait ang Kanyang sariling Anak, kundi “ibinigay Siya dahil sa ating lahat, paanong hindi rin naman ibibigay sa atin nang walang bayad ang lahat ng bagay kasama Niya?” (Roma 8:32).

Kasama tayo sa “iba” na para sa kanila ay napakarami ang tiniis ng Panginoong Jesu-Cristo. Kaya hindi na nakapagtataka na kung susundan natin ang Kanyang mga yapak, makikita natin ang ating sarili na tinatawag na mabuhay para sa iba at maging ialay pa ang ating buhay para sa kanila.

Sa Filipos 2:1, ang salitang “kung” ay hindi nagpapahiwatig na baka walang kaaliwan kay Cristo, walang kaginhawahan ng pag-ibig, walang pakikisama ng Espiritu, at walang magiliw na awa. Sa halip, ang “kung” dito ay may mariing kahulugan ng salitang *yamang*. Ang sinasabi ni Pablo ay, “Yamang alam ninyong may mga kaaliwan at kaginhawahan kay Cristo...” Napakalaking kasalungatan na ang mga mananampalataya ay kumilos na para bang wala ang mga pinagpalang katotohanang ito! Kapag tayo ay umiinom sa espiritu ni Cristo, naipapakita natin ang pag-iisip ni Cristo. Kaya hinikayat ng apostol ang mga banal sa Filipos na punuin ang kanyang saro ng kagalakan sa pamamagitan ng pagkakaroon ng iisang pag-iisip, pagkakaisa ng damdamin, at pantay na pag-ibig sa isa’t isa.

Hindi kailanman magkakasundo ang mga Cristiano sa lahat ng punto. Napakalaki ng impluwensiya sa atin ng ating mga nakagawian, kapaligiran, pinag-aralan, at antas ng ating pang-unawa sa isip at sa espiritu, kaya hindi natin kailanman matitingnan ang lahat ng bagay mula sa iisang pananaw. Paano kung gayon tayo magkakaroon ng iisang pag-iisip?

Ipinaliwanag ito ng apostol mismo sa ibang bahagi nang sabihin niya, “Nasa amin ang pag-iisip ni Cristo” (1 Corinto 2:16). Ang “pag-iisip ni Cristo” ay ang mapagpakumbabang pag-iisip. Kung tayong lahat ay may ganitong pag-iisip, lalakad tayong magkakasama sa pag-ibig, isinasaalang-alang ang isa’t isa at sinisikap na tulungan ang pananampalataya ng bawat isa sa halip na hamunin ang paninindigan ng bawat isa.

Binibigyang-diin ang mapagpakumbabang pag-iisip sa Filipos 2:3: “Huwag kayong gumawa ng anuman sa pamamagitan ng pagtatalo o ng walang kabuluhang kapurihan.” Gaya ng naipakita na sa atin ng Filipos 1:15-16, posibleng mapasailalim

sa espiritu ng pakikipagpaligsahan at pagmamalaki kahit sa mga banal na bagay ng Panginoon. Ngunit ang sariling saloobin ni Pablo ay isang magandang halimbawa ng kababaang-loob na kanyang sinasabi: nakapagagalak pa rin siya kahit si Cristo ay ipinangangaral “dahil sa pagtatalo.”

Wala nang hindi bagay sa isang tagasunod ng maamo at mapagpakumbabang Anak ng tao kaysa sa espiritong palaaway at sa pagmamalaking walang kabuluhan. Hindi bagay ang pagyayabang at masasakit na salita sa isang tumanggap na ng lugar ng kamatayan kasama ni Cristo. Kung sa kababaang-loob ay itinuturing ng bawat isa na mas mabuti ang iba kaysa sa kanyang sarili, imposibleng makapasok ang pagtatalo at alitan. Sa kasamaang-palad, mas madaling magsalita o sumulat tungkol sa mapagpakumbabang pag-iisip kaysa ipakita ito.

Hindi kaya ng likas na tao na sundin ang payo ni Pablo rito. Ang taong ayon sa laman ay laging inuuna ang sarili, at mahilig ipaalala sa sarili at sa iba na “ang kawanggawa ay nagsisimula sa sariling tahanan.” Ngunit ang Cristiano ay hinihikayat na huwag tumingin sa sarili niyang kapakanan, kundi sa kapakanan ng iba. Ito ay isang makalangit na prinsipyo at masusunod lamang ng isang makalangit na tao, isang taong lumalakad sa pakikisama sa Kanya na bumaba mula sa Langit upang ipakita ang Kanyang pag-ibig sa iba. Likas sa mapandayang puso ng tao na isiping makakamtan niya ang pinakamalaki niyang kasiyahan sa pagbibigay-lugod sa sarili niyang mga hangarin. Ngunit ang tunay na kaligayahan ay bunga ng walang-pag-iimbot na pagtatalaga ng sarili sa kapakanan ng iba. Kung lagi itong tatandaan, maraming minamahal na anak ng Diyos ang maliligtas sa maraming

malulungkot na karanasan, at ang kanilang pakikisama kay Cristo ay magiging masaya at puno ng kagalakan.

Ang Pagbitaw sa mga Karapatan (Filipos 2:5-8)

Ngayon ay pag-iisipan natin ang isa sa pinakadakila at pinakakahanga-hangang hiwaga sa buong Kasulatan. Tinawag ng mga teologo ang hiwagang ito na doktrina ng “kenosis.” Ang pangalang ito ay galing sa salitang Griyego na isinalin na “hinubad ang Kanyang sarili ng karangalan” sa Filipos 2:7. Ang tunay na kahulugan ng salitang ito ay “hinungkag ang Kanyang sarili” o “hinubaran ang Kanyang sarili.”

Pansinin na ang mga doktrina ay hindi kailanman inihaharap sa Kasulatan bilang mga dogma lamang na dapat tanggapin ng mga tapat kung ayaw nilang mapataksik sa samahan ng mga Cristiano. Ang pinakamahahalagang doktrina ay ipinakikilala ng Espiritu Santo sa napakanatural na paraan. Hindi ko ginagamit dito ang salitang *natural* bilang kasalungat ng salitang *espirituwal*, kundi sa kahulugang “kasunod ng paksa” o “walang tanging pagdidiin.” Ang doktrina ng paghuhungkag ng ating Panginoon sa Kanyang sarili ay inihaharap lamang bilang pinakadakilang halimbawa ng kababaang-loob na dapat makita sa lahat ng nagsasabing sila ay mga tagasunod ng Tagapagligtas. Ang doktrinang ito ay natural na sumusunod sa pangaral ng Filipos 2:4.

Ipinakilala ni Pablo ang paksa sa Filipos 2:5: “Mapasainyo ang pag-iisip na ito, na nasa kay Cristo Jesus din naman.” Ang “pag-iisip na ito” ay ang mapagpakumbabang pag-iisip, sapagkat nasusulat, “Sapagkat si Cristo man ay hindi nagbigay-lugod sa Kanyang sarili” (Roma 15:3).

Kaagad pagkatapos ipakilala ang paksa, ibinigay ni Pablo ang halimbawa ni Cristo. Mula pa sa walang hanggan ay umiiral na Siya sa anyong Diyos. Ang Filipos 2:6 ay isang pahayag ng Kanyang tunay na pagka-Diyos, sapagkat walang nilalang lamang ang maaaring umiral sa anyong Diyos. Ito ang inambisyon ni Lucifer, at dahil sa kanyang kalapastanganan ay inihagis siya pababa mula sa trono ng arkanghel. Ang ating Panginoong Jesu-Cristo ay may karapatan sa pagka-Diyos sapagkat Siya ang walang hanggang Anak. Hindi Niya itinuring ang pagiging kapantay ng Diyos na isang bagay na dapat sunggaban o panghawakan.

Kapantay nga Siya ng Diyos, ngunit pinili ni Cristo na tanggapin ang lugar ng pagpapasakop at kababaaan. Pinili Niyang bumaba mula sa dakilang kataasang sa Kanya ay nauukol, maging ang kaluwalhatian taglay Niya kasama ng Ama bago pa ang sanlibutan (tingnan ang Juan 17:5), at tanggapin ang anyo ng alipin upang gawin ang kalooban ng Ama.

Ang unang tao ay naghangad na maging gaya ng Diyos, at nahulog. Ang Ikalawang Tao, ang Panginoong mula sa Langit, ay bumaba mula sa Kanyang walang hanggang trono. Gaya ng ating inaawit, “From Godhead’s fullest glory / He came to bear our woe” (“Mula sa ganap na kaluwalhatian ng pagka-Diyos / Naparito Siya upang pasanin ang ating dalamhati”) (A. Stevenson). Hindi pinanatili ni Cristo ang panlabas na anyo ng pagka-Diyos. Binitawan Niya ang Kanyang nararapat na katayuan upang maging Tagapagligtas ng mga makasalanan. Upang magawa ito, hinungkag Niya ang Kanyang sarili, o hinubaran ang Kanyang sarili, ng Kanyang mga karapatan bilang Diyos.

Huwag sanang magkaroon ng maling pagkaunawa. Habang may paggalang nating hinuhubad ang ating mga sandalyas at lumalapit upang masdan ang dakilang tanawing ito, huwag tayong matakot na tanggapin ang pahayag ng Banal na Kasulatan sa buong kapuspusan nito. May hinubad Siya sa Kanyang sarili—ngunit ano? Hindi ang Kanyang pagka-Diyos, sapagkat hindi iyon maaari. Siya ay laging isang banal na Persona, ang Anak ng Ama. Kaya Niyang pag-isahin ang pagkatao at ang pagka-Diyos, ngunit hindi Siya maaaring tumigil sa pagiging Diyos. Ano kung gayon ang hinubad Niya sa Kanyang sarili? Hinubad Niya ang Kanyang mga karapatan bilang Diyos Anak. Pinili Niyang pumarito sa lupa upang tanggapin ang lugar ng pagpapasakop. Tinanggap Niya sa Kanyang sarili “ang anyong alipin, at nagkatawang-tao” (Filipos 2:7).

Pansinin ang pagkakaibang inilalabas sa mga talatang 6 at 7: Mula pa sa walang hanggan ay umiiral Siya sa anyong Diyos; pumarito Siya upang tanggapin ang anyong alipin. Ang mga anghel ay mga lingkod, ngunit “hindi Niya tinanggap ang kalikasan ng mga anghel” (Hebreo 2:16). Dumating Siya na kawangis ng mga tao. Ang Kanyang pagdating ay lubos na kusang-loob, at bilang tao rito sa lupa ay pinili Niyang magpagabay sa Espiritu Santo. Araw-araw Niyang tinanggap mula sa Ama, sa pamamagitan ng Salita ng Diyos, ang pagtuturong dapat tanggapin ng isang tao. Ang Kanyang makapangyarihang mga gawa ay hindi ginawa sa Kanyang sariling makadiyos na kapangyarihan lamang. Pinili Niyang gawin ang mga iyon sa kapangyarihan ng Espiritu Santo. Ito ang mahalaga at mahalagang-mahalagang doktrina ng kenosis ayon sa pagkakahayag nito sa Kasulatan.

May idinagdag ang mga tao rito na hindi sinasabi ng Kasulatan. Ipinahayag nila na nang pumarito Siya sa lupa, tumigil si Cristo sa pagiging Diyos, at naging isang mangmang na magsasakang taga-Galilea. Ipagpalagay nating ganoon nga. Ang Kanyang kaalaman sa mga hiwaga ng Diyos ay hindi sana hihigit sa maaaring asahan sa sinumang mabuting tao ng Kanyang henerasyon. Ang Kanyang patotoo tungkol sa pagkasi ng Kasulatan ay wala sanang tunay na bigat. Hindi sana Siya nakaaalam nang higit sa nalalaman ng ibang tao sa Kanyang panahon. Hindi sana Siya karapat-dapat magsalita tungkol sa mga sumulat ng mga aklat ng Lumang Tipan.

Ang mga nagmamarunong sa ngayon ay hindi nag-aatubiling sabihin na mali si Jesus sa pag-aakalang si Daniel ang sumulat ng aklat na nagtataglay ng kanyang pangalan at si Moises ang sumulat ng Pentateuch. Ang kanilang maling pahayag ay batay sa maling pagpapaliwanag sa kenosis. Sinasabi nila na hinungkag ni Cristo ang Kanyang sarili ng Kanyang makadiyos na kaalaman, kaya hindi Siya maaaring nagsalita nang may awtoridad.

Ang Pagkakadakila kay Cristo (Filipos 2:9-11)

Ang pagkakadakila sa taong si Cristo Jesus ay ang maluwalhating katuparan ng hula ng Awit 110, isang hulang ginamit ng ating Panginoon upang lituhin ang mga pumupuna sa Kanya. Sinasabi nilang hinihintay nila ang ipinangakong Mesiyas, ngunit tinanggihan nila ang Kanyang pagka-Diyos. Ganito nagsisimula ang Awit: “Sinabi ng Panginoon sa aking Panginoon, Maupo Ka sa Aking kanan, hanggang gawin Kong tuntungan ng Iyong mga paa ang Iyong mga kaaway.” Si Cristo ay Anak ni David, ngunit tinawag Siya ni David na Panginoon sapagkat Siya ang Ugat ni David. Si Jesus ay nagmula sa anak ni

Jesse, ngunit ang anak ni Jesse ay nagkaroon ng buhay sa pamamagitan Niya.

Ang pagkakadakila kay Cristo bilang tao hanggang sa trono ng Diyos ay hindi lamang patunay ni Jehova ng Kanyang lubos na kasiyahan sa Kanyang gawa, kundi pagkilala rin na Siya ay kapantay Niya. Ang taong ito, na nagpakababa hanggang sa kamatayan sa krus, ay ang “kasama” ni Jehova, gaya ng ipinahahayag ng Zacarias 13:7. Ang ganitong pananalita ay maaari lamang gamitin nang wasto tungkol sa isang banal na Persona.

Kawili-wiling pansinin na hindi kailanman pinahintulutan ng Diyos na magkaroon ng kahit isang paglapastangan sa katawan ng Kanyang Anak matapos maganap ang Kanyang gawa—matapos tusukin ng sundalong Romano ang Kanyang tagiliran at dumaloy ang dugong pantubos. Mula noon ay walang kamay ng kaaway na humawak sa Kanyang katawan. Buong pagmamahal itong ibinaba ng mga alagad na nagmamahal sa Kanya mula sa krus, binalot ng telang lino, at may paggalang na inilagay sa bagong libingan ni Jose.

Pagkatapos, nang lumipas ang takdang panahon, Siya na namatay ay lumabas sa buhay ng muling pagkabuhay at tinanggap Siya ng Diyos Ama sa kaluwalhatian. Siya ay “lubos na itinaas, at binigyan ng pangalang higit sa lahat ng pangalan” (Filipos 2:9). Si Cristo ang Pinakamataas sa bawat larangan.

Napakaangkop na ang Kanyang kaluwalhatian ay tumapat sa Kanyang kahihyan. “Kung paanong marami ang namangha sa Kanya.. gayon Niya pamamanghain ang maraming bansa” (literal na salin ng Isaias 52:14-15). Itinakda ito ng Diyos, kaya ganoon nga ang mangyayari. Sa pangalan ni *Jesus*—ang Kanyang personal na pangalan na ang kahulugan ay “Jehova-

ang-Tagapagligtas,” ang pangalang nakasulat sa karatulang ipinako sa itaas ng Kanyang ulo habang Siya ay nakabayubay sa krus—luluhod ang bawat tuhod. Bawat nilalang sa langit, sa lupa, at sa ilalim ng lupa ay dapat kumilala sa Kanya bilang Panginoon ng lahat.

Pansinin na sa talatang ito kung saan kinikilala ang awtoridad ni Cristo, binabanggit ang tatlong larangan—ang Langit, ang lupa, at ang Impiyerno—na nagpapakitang lahat ng nilikhang may katalinuhan ay luluhod sa Kanya. Walang matatanging di-kasama. Lahat ay dapat magpahayag ng Kanyang pagka-Panginoon sa ikaluluwalhati ng Diyos Ama. Lahat ay dapat yumukod sa mapagpakumbabang pagpapasakop kapag binanggit ang pangalan ng Isang ipinako sa krus.

Ipinahihiwatig ba ng talatang ito na maliligtas ang lahat, at sa wakas ay maibabalik si Satanas at ang kanyang mga hukbo, gaya ng itinuro ng ilan? Tiyak na hindi. Iba ang pagpapasuko; iba ang pakikipagkasundo. Kapag ang pakikipagkasundo ang pinag-uusapan, dalawang larangan lamang ang binabanggit, gaya sa Colosas 1:20: “At sa pamamagitan Niya ay pinagkasundo ang lahat ng bagay sa Kanyang sarili, na ginawa ang kapayapaan sa pamamagitan ng dugo ng Kanyang krus; sa pamamagitan Niya, sinasabi ko, maging ang mga bagay sa lupa, o ang mga bagay sa langit.” Dito ay walang binabanggit tungkol sa daigdig sa ilalim ng lupa. Ang mga napahamak ay hindi kailanman makikipagkasundo. Sa kalaunan, ang Langit at ang lupa ay mapupuno ng masasayang nilalang na tinubos para sa Diyos ng mahalagang dugo ni Cristo. Saka magiging ganap ang pakikipagkasundo.

Ngunit nasa “ilalim ng lupa” ang mga may bahagi sa kadiliman sa labas, sa dagat-dagatang apoy (tingnan ang Apocalipsis 21:8).

Hinamak nila ang awtoridad ni Cristo sa lupa, kaya kailangan nilang kilalanin ito sa Impiyerno. Tumanggi silang pakinggan ang tawag ng biyaya at makipagkasundo sa Diyos noong araw na sila sana ay maaaring maligtas. Sa hukay ng kapighatian ay hindi kailanman ipahahayag ang mensahe ng Ebanghelyo, ngunit ang awtoridad ng Panginoong Jesu-Cristo ay ipatutupad nang lubusan. Walang kaguluhan sa Impiyerno; wala nang paghihimagsik na pahihintulutan. Lahat ay dapat lumuhod sa pangalan ni Jesus at bawat dila ay dapat magpahayag na Siya ay Panginoon. Hindi naglalarawan ang Kasulatan ng ligaw na kaguluhan kapag inilalarawan nito ang tahanan ng mga napahamak.

Napakapalad na kilalanin na ngayon ang Kanyang pagka-Panginoon! Gaya ng nasusulat, “Kung ipahahayag mo ng iyong bibig na si Jesus ay Panginoon, at mananampalataya ka sa iyong puso na Siya ay muling binuhay ng Diyos mula sa mga patay, ikaw ay maliligtas. Sapagkat sa puso ay nananampalataya ang tao sa ikatutuwid, at sa bibig ay nagpapahayag sa ikaliligtas” (Roma 10:9-10). Napakaangkop na ang mga nagpapahayag lamang sa Kanya ngayon ang maliligtas magpakailanman bilang bunga ng gawa sa krus.

Ang Patotoo ng Kapulungan (Filipos 2:12-16)

Matapos talakayin ang pagtanggì sa sarili ng ating Panginoong Jesu-Cristo, nagpatuloy si Pablo, sa patnubay ng Espiritu Santo, upang ilapat ang katotohanang ito sa praktikal na paraan sa natitirang bahagi ng kabanata. Ang mga talatang 12-16 ay tumutukoy sa buhay at pananagutan ng kapulungan. Ang mga talatang 17-30 ay naglalahad sa atin ng tatlong lalaki; sinikap nilang maipakita sa kanilang buhay ang pagtatalaga ng

sarili at ang walang-pag-iimbot na malasakit sa iba na nakita kay Cristo bilang tao rito sa lupa.

Ang Filipos 2:12 ay madalas nakalilito sa mga nag-aakalang malinaw nilang nakikita sa Kasulatan ang kapayakan ng kaligtasan sa pamamagitan ng biyaya, hiwalay sa mga gawa. Dito, na para bang salungat sa doktrinang iyon, sinabi ng apostol sa mga banal na isagawa nila ang kanilang sariling kaligtasan nang may takot at panginginig, na para bang posibleng mawala ang kaligtasan kapag hindi ito naisagawa nang wasto.

Ngunit pansinin muna na hindi nagsalita ang apostol tungkol sa paggawa *upang makamtan* ang kaligtasan. Ang sinabi niya ay *isagawa* ito, na ibang-iba. Naaalala ko ang isang batang babae na nakinig sa isang makabatas na sermon tungkol sa talatang ito. Iginiit ng mangangaral na walang sinumang maliligtas sa biyaya lamang; kailangang isagawa ng bawat tao ang kanyang sariling kaligtasan. Pagkatapos ng pagtitipon, walang-malay na nagtanong ang bata, “Inay, paano mo po ilalabas ang wala naman sa loob mo?”

Kung kaligtasan ng isang tao ang pinag-uusapan dito, maaaring sapat nang paliwanag na sabihing, “Iyo na ito; kaya ipakita mo ito—*isagawa* mo ito.” Ngunit higit pa sa kaligtasan ng isang tao ang pinag-uusapan. Kung titingnan sa konteksto, ang talatang 12 ay tumutukoy sa kaligtasan ng kapulungan. Ibig sabihin, nagbibigay si Pablo ng direksiyon sa isang kapulungan ng mga Cristiano. Nalalantad sila sa mga kahirapan mula sa labas at mula sa loob; dumaraan sila sa isang sanlibutang lubos na salungat sa patotoong ipinagkatiwala sa kanila. Ipinakikita sa kanila ni Pablo kung paano magpapatuloy sa pakikisama sa isa’t isa sa kabila ng katotohanang ang bawat isa ay may sa loob

niya na masamang kalikasan na maaaring lumitaw—sa kapahamakan ng buong iglesya—kung bibigyan ng pagkakataon.

Napansin na natin na may kaunting gusot sa kapulungan sa Filipos sa pagitan ng dalawang kilalang kapatid na babae, sina Euodias at Syntyche. Ang di-pagkakasundong ito ay madaling magdulot ng nakababagabag na mga away at maging ng pagkakahati kung hindi ito hahatulan sa harapan ng Panginoon. Maaaring magkaroon din paminsan-minsan ng ganitong mga di-pagkakaunawaan na kailangang bantayang mabuti. Noong kasama pa ng mga taga-Filipos ang apostol, maaari nilang idulog sa kanya ang lahat ng ganitong bagay, at siya, kung бага, ang magsasagawa ng kanilang kaligtasan mula sa mga kalituhang ito. Siya ang magpapayo at gagabay ayon sa pangangailangan. Ngunit nang panahong sumusulat siya sa kanila, malayo siya. Bilanggo siya alang-alang sa Ebanghelyo at hindi niya personal na maibigay ang tulong na nais niyang ibigay. Yamang wala siya, inutusan niya sila bilang mga masunuring anak na isagawa ang kanilang sariling kaligtasan nang may maka-Diyos na takot at may pagsasanay ng kaluluwa, upang hindi sila lumihis sa tamang landas o maligaw sa labas ng kalooban ng Diyos.

Napakalaking pakinabang ang naidulot ng mga salita ni Pablo sa sunud-sunod na henerasyon ng mga Cristiano! Sa malao't madali, malamang na lahat ng kapulungan ng mga banal dito sa lupa ay magkakaroon ng mga panloob na di-pagkakasundo, at ang payo o utos na ibinigay ng apostol sa mga taga-Filipos ay angkop sa lahat ng ganitong kaso. Paraan ng Diyos na maituwid ang mga iglesya mula sa loob, sa pamamagitan ng

paghatol sa sarili sa Kanyang harapan at pagpapasakop sa Kanyang Salita.

Kay dalas na ang mga banal ay gumagawa ng mismong kabaligtaran! May mga tanong na lumilitaw na nakababagabag at nakalilito; nagkakaroon ng magkakaiibang pananaw; nagsisimula ang mga bangayan at away. Sa halip na magtipon sa harapan ng Diyos para magpakumbaba at humingi ng patnubay, at hanapin ang Kanyang kalooban mula sa Kanyang sariling Salita at kumilos ayon dito, humihingi sila ng tulong sa isang tagalabas. Kadalasan, bunga nito ay lalo lamang gumugulo ang mga bagay. Maaaring ang iglesya ay lumapit sa isang taong may naglalakbay na ministryo at hilingin sa kanyang humatol. Ang ganitong paraan ay madalas nakagugulo sa espiritu ng bisita at hindi talaga maililigtas ang lokal na kapulungan mula sa mga suliraning lumitaw.

Madaling makita kung paano lumitaw ang sistemang klerikal mula sa ganitong mga karanasan. Nakikita natin sa unang iglesya ang mga lalaking gaya ni Diotrephes, na mahilig maging pangunahin (tingnan ang 3 Juan 9), at ang mga Nicolaitanes (mga namumuno sa mga tao), na nagsikap na alipinin ang mga banal.

Kapag gumawa ng gulo ang ganitong mga tao, karaniwang mas madali para sa mga mananampalataya na lumapit sa mga kilalang mangangaral o guro para humingi ng tulong kaysa ipagkatiwala ang kanilang sarili nang tuwiran sa Diyos at sa Kanyang Salita. Kaya ang mga taong may kaloob ay naging parang hukuman na dinudulugan, at kalaunan ay kinilala bilang klero.

Madaling pumasok ang pag-asa sa iba saanman ang mga banal ay tumitingin sa mga tao sa halip na sa Diyos at sa Kanyang

Salita. Kung sa palagay mo ay masyadong mangmang ang isang grupo ng mga Cristiano upang malaman kung paano ayusin ang kanilang sariling di-pagkakasundo, tandaan mong nasa kanila ang Diyos at ang Salita ng Kanyang biyaya. Kung magpapakumbaba sila, maghihintay sa Kanya, at tatangging kumilos hangga't hindi nila natatagpuan ang direksiyon sa Aklat, maaasahan ang Diyos na tutulong sa kanila na isagawa ang kanilang sariling kaligtasan mula sa anumang nakalilitong kalagayang lumitaw. Hindi Niya sila ipinauubaya sa sarili nilang kakayahan, kundi sa Kanyang Salita at sa Kanyang sarili, na gumagawa sa kanila ng pagnanais na gawin ang Kanyang mabuting kalooban. Hindi ito nangangahulugang dapat nilang balewalain o hamakin ang payo at mahusay na pagpapasya ng iba, ngunit hindi sila dapat umasa rito.

Sa Filipos 2:14-16 ay nakikita natin ang praktikal na pagpapakita ng pagsasagawa ng kaligtasan ng kapulungan. Ang mga pagbubulung-bulong at mga pagtatalo ay dapat hatulan sa harapan ng Diyos. Sa halip na manirang-puri at magtsismis, dapat magtipon ang mga banal sa harapan ng Panginoon at harapin ang mga suliranin sa liwanag ng Kanyang inihayag na Salita. Saka sila tunay na magiging “walang kapintasan at walang malay, mga anak ng Diyos na walang dungis.” Lalakad sila nang karapat-dapat sa Panginoon sa gitna ng isang liko at masamang henerasyon, at sa gitna nila ay magliliwanag sila bilang mga ilaw sa madilim na sanlibutang ito. Matapos hatulan ang anumang humahadlang sa pakikisama sa loob, ang mga banal ay nasa kalagayan nang maging patotoo sa kapangyarihan ng biyaya sa mga nasa labas.

Gaya ng binigyang-diin ng apostol sa Filipos 1, walang nakapagpapalaya sa mga mananampalataya mula sa pagkaabala

sa sarili kundi ang pagkaabala kay Cristo at ang paghaharap kay Cristo sa mga nasa kanilang mga kasalanan pa. Ang mga abala sa paghaharap ng salita ng buhay sa iba ay walang panahon para sa makasariling pag-aaway sa isa't isa.

Sinabi ni Pablo sa mga banal sa Filipos na kung lalakad sila nang karapat-dapat, magdudulot sila ng kagalakan sa kanyang puso at makapagagalak siya sa araw ni Cristo. Ibig sabihin, sa hukuman ay magiging maliwanag na ang kanyang mga pagpapagal sa Filipos ay hindi nawalan ng kabuluhan. Ang maka-Diyos na kaayusan at ang buong-pusong patotoo ng Ebanghelyo ay magpapatunay sa katotohanan ng gawa ng Diyos sa loob nila at sa gitna nila.

Kaya nakikita natin na ang pagsasagawa ng ating sariling kaligtasan ay simpleng pagpapasakop sa katotohanan ng Diyos matapos tayong maligtas. Bilang mga indibidwal man o bilang mga kapulungan ng mga banal sa lugar ng patotoo, nagpapasakop tayo sa katotohanan upang luwalhatiin Siya. Isasagawa natin ang ating kaligtasan “nang may takot at panginginginig” habang nauunawaan natin na madali tayong magkamali, na may kakulangan ang ating pang-unawa, at kung gaano kabanal ang Isa na tinawag tayong paglingkuran.

Ang Halimbawa ni Pablo (Filipos 2:17-18)

Nagpatuloy ang apostol na sumulat, bagaman sa paraang tila pahapyaw lamang, upang banggitin ang tatlong halimbawa ng mga lalaking nagpakita ng espiritu ni Cristo—mga taong may damdaming gaya rin ng kanilang mga kapwa mananampalataya. Una niyang binanggit ang kanyang sarili. Pagkatapos ay binanggit niya ang mapagpakumbabang

pamumuhay at buong-pusong paglilingkod nina Timoteo at Epafrodito.

Marahil ay wala nang ibang taong may kamatayan na uminom nang ganoon kalalim sa espiritu ni Cristo kaysa sa dakilang apostol sa mga Gentil. Dati ay isa siyang palalo at mapagmataas na Fariseo, nagmamapuri sa kanyang sariling katuwiran, nag-aalab sa galit na pagkapanatiko laban sa sinumang nagsasabing nakatanggap sila ng mas mataas na pahayag kaysa sa matatagpuan sa Judaismo. Pagkatapos, habang nagmamadali siya patungong Damasco upang hulihin ang sinumang nagpapahayag ng pangalan ni Jesus, ang relihiyosong mang-uusig na ito ay binago ng isang pangitain ng niluwalhating Cristo. Ang pagkakita sa Tagapagligtas na minsang ipinako sa krus ngunit ngayon ay nakaluklok sa kanan ng Diyos ay naging daan ng isang pagbabagong-loob na napakalalim at napakabigla, na marahil ay wala nang ibang karanasan mula noon ang naging ganoon katindi.

Mula sa sandaling iyon, ang iisang hangaring nangingibabaw sa lahat, ang pinakamalalim na pananabik ng kanyang buong pagkatao, ay ang maipakita si Cristo sa lahat ng kanyang pamumuhay. Hindi naman lubos na walang kasalanan si Pablo; hindi rin siya ligtas sa mga kahinaang karaniwan sa sangkatauhan. Ngunit siya ay isang taong laging nagsisikap na hatulan ang kanyang sarili sa liwanag ng krus ni Cristo at habang nasa kanya ang kapangyarihan ni Cristo. Ang buong pilosopiya ng buhay ng apostol ay buod sa kanyang maalab na mga salita sa mga taga-Galacia: “Huwag nawang mangyari na ako ay magmapuri, maliban sa krus ng ating Panginoong Jesu-Cristo, na sa pamamagitan Niya ang sanlibutan ay napako sa krus para sa akin, at ako para sa sanlibutan” (Galacia 6:14).

Sa espiritung ito ay sumulat si Pablo sa kanyang minamahal na mga taga-Filipos, “Oo, at kung ako man ay ihandog [ibuhos] sa hain at paglilingkod ng inyong pananampalataya, ako ay nagagalak, at nakikigalak sa inyong lahat” (Filipos 2:17).

Kasasabi pa lamang niya sa kanila na ang kanyang kagalakan sa araw ni Cristo ay ang masumpungan silang sinang-ayunan, na lumakad sa harapan ng Diyos bilang mga banal na walang kapintasan, na masigasig sa paghahayag ng salita ng buhay sa isang madilim na sanlibutan. Ituturing ni Pablo ang kanilang masaganang paglilingkod at ang kanilang gantimpala na gantimpala sa kanyang sarili. Madarama niyang hindi siya tumakbo nang walang kabuluhan o nagpagal nang walang kabuluhan. Handa siyang ituring ang lahat ng kanyang paglilingkod na karugtong lamang ng sa kanila—na ang kanilang mga pagpapagal at pagtatalaga ng sarili ay ituring na katuparan ng isang gawaing sinimulan lamang niya.

Upang maunawaan nang wasto ang talatang 17, kailangang pansining mabuti kung ano ang nasa isip ng apostol. Nang sabihin niyang, “Kung ako man ay ibuhos sa hain ng inyong pananampalataya,” ang tinutukoy niya ay ang handog na inumin. Ito ay isang saro ng alak na ibinubuhos sa handog na susunugin, at isang larawan ng pagbubuhos ng kaluluwa ng ating Panginoong Jesu-Cristo hanggang sa kamatayan. Ang handog na inumin ay sumasagisag sa kusang-loob na pagsuko ng lahat ng bagay na karaniwang aasahang makapagdudulot ng kagalakan sa Kanya bilang tao, sapagkat ang alak ay sagisag ng kagalakan. Sinong tao ang mas karapat-dapat maging masaya kaysa sa Panginoong Jesu-Cristo? Kanino ba nararapat ang kagalakan, kung hindi sa Kanya? Gayunman, sa walang hanggang biyaya ay naging Siya “isang taong puspos ng kapighatian, at bihasa sa dalamhati” (Isaias 53:3).

Ang handog na susunugin ay larawan ni Cristo na inihahandog ang Kanyang sarili nang walang dungis sa Diyos para sa atin. Sa paglilingkod ng paghahandog, ang hayop na pinatay bilang handog na susunugin ay pinagputul-putol, hinugasan ng tubig, saka inilagay nang maayos sa apoy ng dambana at lubos na tinupok. Ang handog na inumin ay ibinubuhos sa handog na susunugin at sa isang iglap ay nawawala sa paningin.

Habang iniisip ang lahat ng ito, pagnilayan ang kagandahan ng larawang ginamit ng apostol. Anumang paglilingkod na maibibigay ng mga taga-Filipos sa Panginoon ay ibibigay nang may pakikisama kay Cristo. Kaya ang kanilang pagtatalaga ng sarili ay maaaring ituring na handog o hain sa Diyos. Ang mabangong samyo ng kanilang hain ay bunga ng mga buhay na isinuko sa Panginoon. Handa si Pablo na ang kanyang pagpapagal ay ituring na isang handog na inumin lamang na ibinuhos sa kanilang handog na susunugin.

Napakadakilang pagtangga sa sarili! Napakalaking kagalakan sa mga pagpapagal ng iba! Napapansin nating wala rito ang bagay na napakasuklam-suklam sa tinatawag na paglilingkod Cristiano sa ngayon. Ang mga manggagawa kung minsan ay naninibugho sa ministryo ng iba at naiinggit sa tagumpay na sa palagay nila ay hindi sila nakabahagi. Walang ganitong espiritu kay apostol Pablo. Nagagalak siya sa lahat ng ginagawa ng Panginoon sa pamamagitan ng iba, at ang kanyang paninibugho ay para lamang sa kaluwalhatian ng Diyos. Dito ay sumunod siya kay Cristo, kaya buong-tiwala siyang nakiusap sa mga taga-Filipos na sumunod sa kanya habang lumalakad siya sa Kanyang mga yapak. Nais niyang makigalak sila sa kanya sa kanilang sabay na pagtatalaga ng sarili.

Makahulugan na binanggit ni Pablo ang kanyang sarili at ang kanyang paglilingkod sa paraang pahapyaw lamang at sa iisang talata lamang. Nang sumulat siya tungkol sa kanyang kamanggagawang si Timoteo at sa kanilang sugong si Epafrodito, mas marami siyang sinabi. Buong-galak niyang mapag-uusapan nang matagal ang mga pagpapagal at paglilingkod ng iba, ngunit kapag sumusulat tungkol sa kanyang sarili, nadarama niyang para bang nagsasalita siya na gaya ng isang mangmang (tingnan ang 2 Corinto 11:23).

Ang Halimbawa ni Timoteo (Filipos 2:19-24)

Si Pablo ay hindi lamang isang maalab na ebanghelista; siya rin ang pinakadakila sa mga guro at, gaya ng kanyang kapwa apostol na si Pedro, isang tunay na pastor o pastol ng kawan ni Cristo. Sa huling bagay na ito, ang batang mangangaral na si Timoteo ay masigasig na tumulad kay Pablo.

Anuman ang ibang kaloob na maaaring taglay ni Timoteo, may isang tanging kaloob na marahil ay ibinigay sa kanya sa pagpapatong ng mga kamay nang isugo siya ng matatanda upang gawin ang gawain ng Panginoon: ang kaloob ng pagiging pastor. Ito marahil ang isa sa pinakabihira ngunit isa rin sa pinakakailangan sa lahat ng kaloob na ibinigay ng umakyat na Cristo para sa ikatitibay ng Kanyang iglesya. Ang ebanghelista ay naglilingkod sa mga wala pang Cristo. Ang guro ay nagtuturo sa mga ligtas na. Ang pastor ay mas nag-aalala sa kalagayan ng kaluluwa ng mananampalataya kaysa sa kalagayan ng kanyang kaalaman sa mga abstraktong katotohanan. Siyempre, dapat kilalanin ng mga pastor na ang mga banal ay hinuhubog ng katotohanan at na ang tamang kalagayan ng kaluluwa at ang paglakad sa katotohanan ay magkasama.

Sabik si Pablo na isugo si Timoteo sa Filipos upang siya ay maging katulong at daluyan ng pagpapala sa kawan doon. Umaasa ang apostol na si Timoteo ay magamit ng Diyos upang pagbuklurin ang mga puso ng mga mananampalataya sa Filipos at iligtas sila mula sa pagkakabaha-bahaging bunga ng di-pagkakaunawaan nina Euodias at Syntyche. Nadama ni Pablo na maaasahan niya ang pagpapasya ni Timoteo, at umaasa siyang siya mismo ay maaaliw kapag nalaman na niya ang tunay na kalagayan ng kaluluwa ng kanyang mga kaibigan.

Iba ang ating katayuan sa harapan ng Diyos; iba ang ating aktuwal na kalagayan. Ang huli ang ikinababahala ni Pablo. Bukod kay Timoteo, walang alam ang apostol na may walang-pag-iimbot na puso ng pastol na buong-pusong magmamalasakit sa kalagayan ng mga taga-Filipos. Ang salitang “natural” sa talatang 20 ay hindi sapat na naghahatid ng kaisipan ni Pablo. Ang pagmamalasakit-pastoral ni Timoteo ay hindi kaloob ng kalikasan, kundi isang espirituwal na kaloob. Bunga ng pagsasanay ng kanyang kaluluwa sa harapan ng Diyos, ang kanyang buong pagkatao ay pinukaw ng malasakit para sa bayan ng Panginoon. Maaaring may mga kaloob ang iba sa iba’t ibang paraan, ngunit tungkol sa kanila ay malungkot na masasabi lamang ng apostol, “Hinahanap ng lahat ang kanilang sarili, hindi ang mga bagay ni Jesu-Cristo” (Filipos 2:21).

Lubos na posible na maging isang hinahangaang guro na pinakikinggang mabuti ng libu-libo, ngunit isa palang palalong naghahanap ng sariling kapakanan. Posible na maging isang mahusay magsalitang ebanghelista ngunit ginagamit pala ang mismong kaloob na ibinigay ng Diyos para sa pansariling pag-angat. Maaaring dumagsa ang sabik na mga tao upang buong-galak na makinig sa mga mensahe ng isang lalaking

nagsasabing halos wala siyang pakialam sa salapi ngunit ginagamit pala ang kanyang kaloob ng pag-eebanghelyo upang magkamal ng kayamanan. Gayunman, habang lalong kitang-kita ang kaloob ng pagiging pastor, lalong kailangang walang-pag-iimbot ang pagtatalaga ng lingkod. Ang dakilang hangarin ng pastor ay ang pakainin ang kawan at ipagtanggol sila mula sa panganib.

Ang patriyarkang si Jacob ay isang angkop na larawan ng tunay na pastol. Sa kabila ng lahat ng kanyang pagkukulang at ng katotohanang nasa ilalim siya ng pagdidisiplina ng Diyos sa malaking bahagi ng kanyang buhay, si Jacob ay mapagmahal sa kawan at laging isinasaalang-alang ang kanilang kapakanan. Habang binabalikan niya ang mga taon ng kanyang pag-aalaga sa mga tupa, tapat niyang nasabi sa kanyang biyenang si Laban, “Ganito ako; sa araw ay pinupugnaw ako ng init, at ng lamig sa gabi; at ang aking pagtulog ay tumakas sa aking mga mata” (Genesis 31:40). Nang nais ni Esau na magmadali si Jacob at ang kanyang mga kasama, nakiusap si Jacob sa kanyang kapatid: “Nalalaman ng aking panginoon na ang mga bata ay mahina, at ang mga kawan at mga bakang nagpapasuso ay kasama ko: at kung sila’y pagmadaliin nang isang araw, mamamatay ang buong kawan” (Genesis 33:13). Maaaring sikapin ng isang Diotrephes na lambingin o pilitin ang kawan na magpasakop sa kanyang sariling mapag-utos na kalooban, ngunit ang pastol na itinalaga ng Diyos ay magsisikap na akayin sila nang ligtas, pinapagod ang kanyang sarili para sa pagpapala ng iba. Hindi niya sisikaping ipilit ang sarili niyang kalooban, kundi paglingkuran ang Panginoon at itaas Siya.

Gaya ng isang anak sa kanyang ama, nagkamit si Timoteo ng pagtitiwala ng matandang apostol sa paglilingkod na kasama

niya sa Ebanghelyo nang may kababaan at kababaang-loob. Ang kabataan ay kadalasang napakasigla at mainipin sa pagpipigil, samantalang ang katandaan ay maaaring may hilig na maging labis na maingat at mabagal sa pagpapasya. Kaya madalas ay mahirap para sa dalawang taong napakalayo ng agwat ng edad gaya nina Pablo at Timoteo na magpagal nang masayang magkasama. Ngunit kapag ang nakababata ay nagpapakita ng mapagpakumbabang espiritu at ang nakatatanda ay ang kaluwalhatian lamang ng Diyos at ang pagpapala ng Kanyang bayan ang hinahangad, posible ang pakikisama sa paglilingkod at tunay itong pinagpapala.

Yamang napatunayan na ni Timoteo ang kanyang sarili, maipagkakatiwala sa kanya ni Pablo ang isang misyong gaya ng nasa isip ng apostol. Hinihintay ni Pablo na malaman ang kalalabasan ng kanyang pag-apela kay Cesar, at pagkatapos ay umaasa siyang maisugo si Timoteo sa Filipos upang maging tagapagpagaling ng mga pagkakabaha-bahagi at sa gayon ay maging daan ng kasiglahan at kaaliwan sa kapulungan.

Sumunod si Timoteo kay Pablo gaya ng pagsunod ni Pablo kay Cristo. Kaya si Timoteo ang naging ikalawa sa tatlong lingkod na karapat-dapat itanghal bilang mga halimbawa ng mga nagpakita ng pag-iisip ni Cristo.

Hangarin at pag-asa ng apostol na madalaw muli ang kanyang minamahal na mga taga-Filipos sa ibang panahon. Kung natupad man ang pananabik na ito, hindi natin malalaman hangga't hindi naihahayag ang lahat sa Hukuman ni Cristo. Mahalaga ang pananampalatayang kayang ipagkatiwala ang lahat ng bagay sa Kanya, nakatitiyak na ang Kanyang mga daan ay laging ganap at laging pinakamabuti.

Ang Halimbawa ni Epafrodito (Filipos 2:25-30)

Si Epafrodito ang nagdala ng kaloob ng mga banal sa Filipos kay Pablo, ang kanilang ama kay Cristo. Nag-aalab sa pag-ibig para sa minamahal na lingkod ng Panginoon na nakakulong sa bilangguan alang-alang sa Ebanghelyo, naglakbay siya nang malayo mula Macedonia hanggang Roma. Wala na tayong paraan ngayon upang malaman kung naglakbay si Epafrodito sa lupa o sa dagat, ngunit alam nating naglakbay siya patungo sa pinakadakilang lungsod ng sanlibutan upang tiyakin sa bilanggo ang pag-ibig at pagpapahalaga ng iglesya sa Filipos at upang tustusan ang kanyang mga pangangailangan sa pamamagitan ng kanilang kaloob.

Nang maganap na ang kanyang layunin, nagkasakit si Epafrodito, marahil ay tinamaan ng lagnat ng Roma na lubhang mapanganib sa mga dayuhang hindi pa sanay sa klima roon. Halatang matagal ang kanyang pagkakasakit, sapagkat bago pa siya gumaling, nakarating na sa mga taga-Filipos ang balita tungkol sa kanyang kalagayan at nakabalik na sa kanya ang kanilang sagot. Ipinahayag ng mensaheng iyon ang kanilang pag-aalala sa kanyang kalusugan at ang kanilang pananabik na maibalik siya sa kanila. Pansinin na tila hindi gaanong nag-aalala si Epafrodito sa kanyang karamdaman kundi sa kanilang pagkabagabag. Isa siya sa mga lalaking lubos na tumatanggi sa sarili na ang kanilang motto ay maaaring “Ang Iba.”

Gumaling siya sa kanyang sakit, at bagaman tiyak na mahirap para sa kanya na iwan ang apostol sa bilangguan, sabik si Epafrodito na makaalis na. Nais niyang aliwin ang mga taga-Filipos sa kanyang pagdating at dalhin sa kanila ang Sulat ni Pablo. Lumilitaw na nagsilbing kalihim si Epafrodito: isinulat niya ang mga salita ng apostol at saka dinala ang mahalagang

pergamino sa Filipos. Sa gayon ay naingatan niya ang sulat para sa atin at para sa lahat ng banal hanggang sa katapusan ng panahon—at, masasabi natin, magpakailanman.

Wala tayong nalalaman tungkol kay Epafrodito maliban sa nakatala sa sulat na ito. Ngunit iniisip ng ilan na siya rin ang Epafras na binabanggit sa Sulat sa mga taga-Colosas. Ang *Epaphroditus* ay nangangahulugang “kinalulugdan ni Aphrodite,” ang diyosang Griyego ng pag-ibig at kagandahan, na kilala rin sa Roma bilang Venus. Ipinakikita ng kanyang pangalan na pagano ang kanyang mga magulang, ngunit nakilala niya si Cristo. Ang *Epaphras*—sinasabing pinaikling anyo ng *Epaphroditus* na tinanggal ang pangalan ng paganong diyosa—ay nangangahulugan lamang ng “pinagpala ng biyaya” o “kinalulugdan.”

Nang maakay kay Cristo, nakilala si Epafrodito sa maka-Diyos na sigasig na maipakilala Siya sa iba at patibayin at akayin pasulong ang mga ligtas na. Ang tapat na sugong ito ay halimbawa ng pag-iisip ni Cristo, gaya ng inilarawan sa simula ng kabanatang ito. Maaaring hindi siya malakas ang pangangatawan, ngunit siya ay isang lalaking hindi nagtipid ng sarili. Sa gawain ni Cristo ay nagkasakit siya at muntik nang mamatay.

Ang sakit ay hindi laging bunga ng kasalanan, gaya ng itinuro ng ilan. Sa kaso ng lalaking ito ng Diyos, ang kanyang sakit ay bunga ng kanyang mapagtanggi-sa-sariling paglilingkod para sa mga pinaglilingkuran niya. Ang kanyang karamdaman ay naging sanhi ng malalim na kalungkutan ni Pablo at walang alinlangang nagbunsod ng maraming panalangin para sa kanya. Sumagot ang Diyos, nagpakita ng awa, at ibinangon siya.

Hindi inakala ng apostol na may karapatan siyang humingi ng pisikal na kagalingan kahit para sa isang napakatapat na manggagawa gaya ni Epafrodito. Kinilala ni Pablo ang kagalingan bilang katibayan ng awa ng Diyos, hindi bilang isang bagay na karapatan ng mga banal. Ito ang tunay na banal na pagpapagaling. At tandaan natin na ang sakit at ang kalusugan ay parehong maaaring mula sa Diyos. Maliwanag na hindi kailanman pinaniwalaan o itinuro ni Pablo ang “kagalingan sa pagtubos” bilang karapatang minana ng lahat ng Cristiano. Ni hindi rin natin nababasa na siya o ang kanyang mga kamanggagawa ay pinagaling sa himala. Sina Pablo, Trofimo, Timoteo, at Epafrodito ay pawang nagpapatotoo sa kabaligtaran.

Hinikayat ng apostol ang mga banal sa Filipos na tanggapin nang may kagalakan ang kanilang sugo pagbalik niya sa kanila, at inutusan silang pahalagahan siya nang lubos sapagkat muntik na siyang mamatay sa sakit alang-alang kay Cristo. Isinapanganib ni Epafrodito ang kanyang sariling buhay upang paglingkuran si Pablo sa halip nila.

Ang mga lalaking gaya ni Epafrodito ang kinalulugdang parangalan ng Diyos. Gaya ng Panginoong Jesus, hinubad ni Epafrodito ang kanyang sarili ng karangalan, at dahil sa mismong kababaang-loob niya ay dapat siyang pahalagahan nang lubos. Ang mga nag-aakalang sila ay karapat-dapat sa karangalan at pagpapahalaga ay hindi ang mga taong tinatawag ng Diyos na kilalanin ng mga banal. Sa halip, ang mga handang dumaan sa mababang landas at hindi naghahangad ng malalaking bagay para sa kanilang sarili ang siyang itataas ng Panginoon sa takdang panahon.

Mabubuting aral ang matututuhan mula sa buhay ng tatlong tapat na lalaki ng Diyos na ang mapagtanggi-sa-sariling pamumuhay ay ating pinagbulay-bulayan. Nawa'y magkaroon tayo ng biyaya na tularan ang mga halimbawa nina Pablo, Timoteo, at Epafrodito gaya ng pagtulad nila sa halimbawa ni Cristo.

Ikatlong Kabanata: Si Cristo, ang Layunin ng Mananampalataya

Ang Sulat ng Kagalakan (Filipos 3:1-3)

Mapapansin ng mga maingat na nag-aaral ng mga Sulat ni Pablo na madalas siyang maglagay ng mga talatang parang pasingit. Sa Filipos, halimbawa, parang tatapusin na sana ng apostol ang sulat sa 3:1, dahil natapos na niya ang pangunahing bahagi ng kanyang itinuturo, pero bigla siyang inudyukan ng Espiritu ng Diyos na pumasok sa isang ganap na ibang paksa. Kaya nagdagdag siya ng parang isang pasingit bago niya talagang tinapos ang kanyang sulat.

Makikita rin ang isa pang halimbawa sa Sulat sa mga Taga-Efeso. Ang buong kabanata 3, pagkatapos ng talata 1, ay isang pasingit, at sa kabanata 4 ay tinapos niya ang nasimulan niyang sabihin sa 3:1. (Paghambingin ang Efeso 3:1 at 4:1.)

Sa Filipos 3:1 isinulat ni Pablo, “Sa katapusan, mga kapatid ko.” Pero sa 4:8, kung saan sinimulan niya ang kanyang pangwakas na pananalita, ginamit niya ang ganoon ding pananalita: “Sa katapusan, mga kapatid.” Ang buong kabanata 3 ay isang bagong paksa, isang mensahe na tunay nating maipagpapasalamat sa Diyos, dahil napakaraming mahalagang turo ang mawawala sa atin kung hindi ito isinama.

Madalas sabihin na ang sulat na ito sa mga taga-Filipos ay ang Sulat ng kagalakan, at totoo nga. Habang sumusulat ang apostol, punô ang kanyang puso ng masayang pag-alaala sa mga naranasan niya noon sa mga lugar na napakamahal sa kanya. Gusto niyang lubusin ng kanyang mga kapwa mananampalataya sa Filipos ang kanyang kagalakan sa

pamamagitan ng pakikibahagi sa tuwang taglay niya kay Cristo, kaya hinikayat niya sila na “magalak kayo sa Panginoon” (Filipos 3:1). Maaaring ang mga kalagayan ay hindi nakatutulong sa kapayapaan o kagalakan, pero ang kaluluwang nagtitiwala ay laging makatitingin nang lampas sa kaguluhan ng lupa, sa trono kung saan nakaupo si Cristo, itinaas bilang Panginoon sa kanan ng Diyos. Siya ay nasa ibabaw ng lahat.

Walang “ibang dahilan” sa Kanya. “Magkakaroon ba ng kasamaan sa isang bayan, at hindi ang Panginoon ang gumawa?” tanong ng propeta (Amos 3:6). Ang talatang ito sa Lumang Tipan ay tumutukoy sa kasamaan, hindi sa kahulugang kasalanan, kundi sa kahulugang sakuna, kahit pa ang sakunang iyon ay bunga ng kasalanan. Hindi darating ang sakuna malibang pahintulutan ito ng Panginoon. Dahil alam natin na “ang lahat ng mga bagay ay nagkakalakip na gumagawa sa ikabubuti ng mga umiibig sa Diyos, sa makatuwid baga’y ng mga tinawag ayon sa Kanyang nasa” (Roma 8:28), bakit pa mag-aalinlangan o matatakot ang mananampalataya? Maaaring tumaas ang mga alon, maaaring humampas nang malakas ang mga bagyo, at maaaring matangay ang lahat ng kinakapitan ng puso, pero si Cristo ay nananatiling hindi nagbabago at hindi kailanman magbabago, ang walang-hanggang bahagi ng mga nagtitiwala sa Kanyang biyaya.

Nang pag-usapan ng mga tao na batuhin si David dahil sa isang sakunang ipinapasan nila nang malaki sa kanya, siya ay “nagpakatibay sa Panginoon niyang Diyos” (1 Samuel 30:6). “Ang kagalakan ng Panginoon ang inyong lakas,” paalala ni Nehemias sa nalabi ng Israel (Nehemias 8:10). Bago bumalik ang Panginoong Jesus sa bahay ng Ama na Kanyang

pinanggalingan, ibinahagi Niya ang Kanyang kagalakan sa nanginginig na pangkat ng Kanyang mga alagad.

Hindi lamang pribilehiyo kundi tungkulin din ng Cristiano na laging magalak sa Panginoon. Magkadikit na magkadikit ang kabanalan at ang kaligayahan. Gaano kadalas nating kailangang paalalahanan na magalak, gaya ng pagpapaalala ng apostol sa mga taga-Filipos. Para sa sarili nating kabutihan, dapat tayong madalas na hikayatin na “magalak sa Panginoon.”

Sa Filipos 3:2, inakay ng Espiritu Santo si Pablo na magpasok ng isang ganap na bagong paksa. Tatlong beses makikita sa talatang ito ang mahalagang salitang “mag-ingat,” dahil napakarami ng paraan ng ating abalang kaaway para nakawin sa atin ang kagalakang talagang para sa atin.

“Mag-ingat kayo sa mga aso,” sabi ni Pablo. Ang “mga aso” ay ang mapanlait at walang-galang na tawag ng Judio sa mga Gentil na walang tanda sa kanilang katawan ng tipan kay Abraham. Sa Lumang Tipan, ginamit ng Diyos ang salitang ito para tukuyin ang mga huwad na pastor o tagapag-alaga sa Israel: “Ang kanyang mga bantay ay mga bulag: silang lahat ay walang kaalaman, silang lahat ay mga piping aso, hindi sila makatahol; nananaginip, nangakahiga, maibigin sa pagtulog. Oo, ang mga aso ay masiba na kailanman ay hindi nangabubusog, at ang mga ito ay mga pastor na hindi makaunawa: silang lahat ay nagsibaling sa kanilang sariling lakad, bawat isa sa kanyang pakinabang, mula sa kanyang dako” (Isaias 56:10-11). Sa Bagong Tipan, ginamit ni Pedro ang aso bilang larawan ng huwad na gurong panrelihiyon na bumabalik sa mga bagay na minsan niyang sinabing kinasusuklaman niya: “Ang aso ay bumalik sa kanyang sariling suka” (2 Pedro 2:22).

Ang mga taga-Filipos, gaya ng mga unang Cristiano sa pangkalahatan, ay nalalantad sa paninira ng ganitong mga “aso.” May masasamang guro mula sa Judaismo na nakapasok sa kawan ni Cristo para ilihis ang mga banal at ibalik sila sa pagkaalipin. Ang mga “asong” ito ay hinihimok ng sarili nilang makasariling layunin, kaya tinukoy sila ng Espiritu Santo sa isang nakahihiyang tawag. Pumapasok sila sa mga kapulungan ng mga mananampalataya para pagwatak-watakin ang kawan ni Cristo at makakuha ng natatanging pagkilala bilang mga pinuno sa bagong samahan. Nagpapanggap silang mga ministro ni Cristo, pero ang totoo ay mga lingkod sila ni Satanas, gaya ng pinatunayan ng kanilang mga gawa. Wala silang malasakit sa mga nahihirapang tupa at kordero na pinagkamatayan ni Cristo. Ang mga “asong” ito ay ang sarili nila ang pinakakain at hindi ang kawan, at tiyak ang kanilang paghuhukom.

Idinagdag ni Pablo, “Mag-ingat kayo sa masasamang manggagawa.” Hindi na natin kailangang ihiwalay ang “masasamang manggagawa” sa “mga aso,” dahil ang mga huwad na guro, anuman ang sinasabi nilang katuwiran, ay mga manggagawa ng kasamaan. Sa Mateo 7:15, tinukoy ng Panginoon ang ganito ring uri ng mga tao bilang mga lobo na nakadamit-tupa. Nandaraya sila, nanlilinlang, naninira, at nagdudulot ng kaguluhan sa mga nagpapahayag ng mahalagang pangalan ni Cristo. Ang mga legalista ay nagsasabing may mas mataas silang katuwiran kaysa sa ibinubunga ng biyaya, pero gaya ng itinuro ni Pablo sa 1 Corinto 15:56, ang kautusan ay lumalabas na simpleng “kapangyarihan ng kasalanan.”

“Mag-ingat kayo sa pagtutuli ng laman,” isinulat ng apostol. Ang “pagtutuli ng laman” ay isang mapanghamak na tawag na ginamit ni Pablo para tukuyin ang mga sumusugat sa katawan na nagtuturo na kailangang-kailangan ang pagsunod sa pagtutuli para magkaroon ang isang tao ng ganap na katayuan sa harap ng Diyos. Hindi papayag ang apostol na ang ritwal lamang ay tunay na pagtutuli. Mula nang mangyari ang krus, ang tanging tunay na pagtutuli ay hindi isang ritwal ng laman, kundi ang paghuhubad ng mga kasalanan ng laman. Ang pagtutuli ng puso ay ang pagkilala sa katotohanan na ang laman ay pinatay na sa krus ni Cristo. Kapag tinanggap lamang ito ng kaluluwa at ginamit ang matalim na kutsilyo ng paghatol sa sarili laban sa kanyang laman, saka lamang siya maliligtas mula sa kapangyarihan nito.

Ang mga nakatuon sa panlabas, kasama ang mga legalista at lahat ng uri ng mga mahilig sa ritwal, ay laging mas pinahahalagahan ang mga ritwal at panlabas na anyo kaysa sa kalagayan ng kaluluwa at sa mga espirituwal na katotohanang inilalarawan ng mga ritwal na iyon. Ang mga legalistang Israelita, na siyang pinakamagandang halimbawa, ay ipinagmamalaki ang kaugnayan nila sa templo ng Panginoon at nagmamapuri sa pagsunod sa kautusan habang ang totoo ay malayo sila sa Diyos at hindi Niya kinalulugdan. Hindi dapat kalimutan ng mga Cristiano na posible rin para sa mga mananampalataya ngayon na maging abala sa mga ritwal at katayuan sa iglesia at makalimutan ang mas mahahalagang bagay ng tunay na kabanalan at paghatol sa sarili. Walang anumang iniutos ng Diyos na hindi mahalaga. Pero sinabi ng ating Panginoon sa mga Judio sa Kanyang panahon tungkol sa matindi nilang pagpapahalaga sa mga ritwal ng relihiyon at pagpapabaya nila sa katarungan at awa, “Ang mga ito ang dapat

ninyong gawin, at huwag pabayaang hindi gawin ang iba” (Mateo 23:23).

Ang Filipos 3:3 ay naglalaman ng apat na magkakaibang pahayag na pag-aaralan natin nang detalyado. Ang unang pahayag ay “Tayo ang pagtutuli.” Ibig sabihin, tayo ang mga tumanggap sa pamamagitan ng pananampalataya sa kamatayan ng laman sa krus ni Cristo. Kinikilala natin ang lubos na kabulukan ng laman at ang kawalan nito ng kakayahang maglingkod sa Diyos, kahit pa ilagay ito sa pinakamaingat na pagsasanay at pagbabantay. Kaya hinubad na natin ang laman sa krus ni Cristo, “kung saan ay hindi maaaring magkaroon ng Griego at Judio, pagtutuli at di-pagtutuli, barbaro, Escita, alipin, at malaya: kundi si Cristo ang lahat, at nasa lahat” (Colosas 3:11). Nagsimula tayo sa Diyos sa pagtanggap ng tanda ng paghatol sa laman; ngayon ay hindi na tayo naghahanap ng anumang mabuti rito, kundi kay Cristo lamang tayo nagtatagumpay.

Ang ikalawang pahayag sa Filipos 3:3 ay “Tayo...na sumasamba sa Diyos sa espiritu.” Ang pagsamba noong lumang kaayusan ay puno ng ritwal, pero sinabi ng Panginoong Jesus sa babaeng Samaritana, “Dumarating ang oras, at ngayon nga, na ang mga tunay na mananamba ay sasamba sa Ama sa espiritu at sa katotohanan” (Juan 4:23). Ang mga panlabas na anyo at seremonya, musika at pagluhod, ay hindi siyang bumubuo ng pagsamba. Maaari pa nga silang maging hadlang dito. Ang tunay na pagsamba ay nagmumula sa puso. Ipinapakita sa atin ng Espiritu ng Diyos ang mga bagay ni Cristo, at habang tayo ay abala sa Kanya, umaakyat sa Ama ang tunay na papuri at pagsamba.

Ang ikatlong pahayag ay “Tayo.. nagagalak [nagmamapuri] kay Cristo Jesus.” Ang ating ipinagmamalaki ay ang Panginoon. Tayo mismo ay lubos na walang pakinabang, walang anumang maipagmamalaki sa harap Niya na sa biyaya ay nagligtas sa atin. Ang lahat ng ating pagmamapuri ay tungkol sa Kanyang kagandahang-loob at sa Kanyang dakilang kapangyarihan na ginagamit Niya nang may awa para sa atin.

Ang huling pahayag sa Filipos 3:3 ay “Tayo...na walang tiwala sa laman.” Ang laman ng mananampalataya ay hindi rin mapagkakatiwalaan, gaya ng laman ng pinakamasamang makasalanan. Ang pagkapanganak na muli ay hindi pagbabago ng laman para maging espiritu; ni ang pagpapakabanal ay isang unti-unting proseso ng ganitong pagbabago sa loob natin. “Ang ipinanganak ng laman ay laman; at ang ipinanganak ng Espiritu ay espiritu” (Juan 3:6). Hindi kailanman bumubuti ang likas na makalaman, at ang bagong likas na tinanggap sa sandali ng bagong kapanganakan ay hindi na kailangang pabutihin. “Ang kaisipan ng laman...ay hindi napapasakop sa kautusan ng Diyos, ni hindi nga maaari” (Roma 8:7). Ang kaisipang espirituwal ay ang pag-iisip ni Cristo. Habang lumalakad tayo sa Espiritu, naliligtas tayo sa mga pagnanasa ng laman. Kahit pagkatapos ng maraming taon ng maka-Diyos na pamumuhay, ang laman mismo ay hindi kahit kaunti bumuti kaysa noong pinakasimula ng ating buhay-Cristiano. Kaya hindi tayo nangangahas na magtiwala sa laman, dahil gaano man kapinagpala ang gawa ng Diyos sa ating kaluluwa, sa ating laman ay “walang tumatahang anumang mabuti” (Roma 7:18).

Pakinabang at Kalugihan (Filipos 3:4-7)

Natutunan ni Pablo sa sariling karanasan ang lubos na kawalang-pakinabang ng laman. Sa pananaw ng tao, mas

marami pa siyang maipagmamapuri bago siya nagbalik-loob kay Cristo kaysa sa sinuman sa mga nasa “pagtutuli ng laman” sa Filipos, kahit pagkatapos pa nila. Kung may sinumang may batayan para magtiwala sa laman, o nag-aakalang mayroon, masasabi ni Pablo, “Lalo na ako” (Filipos 3:4). Ang mga sinulatan niya ay mga Gentil sa likas na kapanganakan, kaya sila ay “mga hiwalay sa bansang Israel, at mga taga-ibang lupa sa mga tipan ng pangako, na walang pag-asa at walang Diyos sa sanlibutan” (Efeso 2:12).

Pero iba ang kalagayan ng apostol. Ipinanganak siya sa loob ng sakop ng tipan. Taglay niya sa kanyang katawan ang tanda na nagpapakitang siya ay kasama sa pangako kay Abraham. Tinuli siya sa ikawalong araw, kaya ibinukod siya sa sanlibutan ng mga Gentil. Hindi rin basta “mga proselita ng pintuan” ang kanyang mga magulang—ibig sabihin, mga Gentil na tumalikod sa pagsamba sa diyus-diyosan at, bumaling sa Diyos nina Abraham, Isaac, at Jacob, ay pumasok sa mga pagpapala ng tipan sa pamamagitan ng ritwal ng pagtutuli. Hindi, si Pablo ay mula sa lahi ng Israel. Sa loob ng maraming salinlahi, ang kanyang pamilya ay kabilang sa bayan ng tipan. At saka, hindi siya nagmula sa isang aliping babae, kundi sa pinakamamahal na asawa ni Jacob.

Bukod dito, nang maghimagsik ang sampung lipi at tumalikod sa sambahayan ni David, ang lipi ni Pablo (Benjamin) ay nanatiling tapat sa tunay na angkan ng hari. Napakabigat ng pagkabigo ng lipi ni Benjamin noong panahon ng mga hukom kaya halos naubos sila. Pero pagkatapos, sa tulong ng biyayang nagbibigay-lakas, nanatili silang matatag at nagkamit ng isang pangalang hindi malilimutan. Ang pagiging isang Benjamita ay isang bagay na talagang maipagmamalaki ng laman.

Maaari ring “magtiwala sa laman” si Pablo dahil sa kanyang mga paniniwalang panrelihiyon. Si Saulo na taga-Tarso ay isang Hebreo sa mga Hebreo. Hindi lamang siya Judio sa kapanganakan, gaya ng ilan na walang pakialam sa kanilang pananampalatayang Hebreo. Hanggang sa kaibuturan ng kanyang pagkatao, siya ay tagasunod ng unang Hebreo, si Abraham mismo.

Tungkol sa kautusan, si Pablo ay Pariseo sa gawa, sa paniniwala, at sa pangalan. Sa iba't ibang sekta ng mga Judio noong panahon niya, ang mga Pariseo ang pinakamahigpit sa ortodoksiya. Mahigpit na mahigpit silang kumakapit hindi lamang sa inihayag na Salita ng Diyos, kundi pati sa napakaraming tradisyon ng tao na ipinasa mula sa kanilang mga ninuno at naging kasimbanal sa kanilang paningin ng nakasulat na Salita mismo. Inilarawan ng ating Panginoon ang marami sa kanila bilang mga mapagpaimbabaw, pero nang nais Niyang idiin ang pangangailangan ng tunay na katuwiran, sinabi Niya, “Malibang ang inyong katuwiran ay humigit sa katuwiran ng mga eskriba at mga Pariseo, sa anumang paraan ay hindi kayo makapapasok sa kaharian ng langit” (Mateo 5:20). Hindi Niya babanggitin nang ganito ang mga Pariseo kung hindi kilalang-kilala na ipinipilit nila ang pagsunod sa kautusan ng Diyos. Sa isa pang pagkakataon, sinabi ni Pablo, “Ayon sa lalong mahigpit na sekta ng aming relihiyon ay namuhay akong Pariseo” (Mga Gawa 26:5). Ipinahayag niya ang Judaismo sa pinakamahigpit na anyo nito, at isinabuhay niya ang kanyang ipinahahayag.

Ang sigasig ni Pablo para sa mga tradisyon ng matatanda ay nakita sa pagiging walang-humpay niyang mang-uusig sa mga bagong Cristiano. “Sa totoong galit na galit sa kanila,” gaya ng

inamin niya mismo, “pinag-usig ko sila hanggang sa mga ibang bayan” at “pinilit ko silang mamusong” (Mga Gawa 26:11). Pero walang katibayan na likas siyang taong mabangis at hindi mapatahimik ang galit. Sa katunayan, parang ipinahihiwatig ng mga salita ng niluwalhating Panginoon ang kabaligtaran: “Mahirap sa iyo ang sumikad sa mga tulis” (Mga Gawa 26:14). Ang ginawa niya ay ginawa niya dahil sa mahigpit na pakiramdam ng tungkulin, hindi para matupad ang kanyang likas na mga hangarin.

Sa pagtupad sa katuwirang hinihingi ng kautusan, si Pablo ay walang kapintasan sa panlabas. Sinabi niya sa atin sa Roma 7 na sa lahat ng utos, iisa lamang ang talagang nagpakilala sa kanya ng kanyang kasalanan. Walang panlabas na paraan para makita ang paglabag sa iisang utos na iyon; ang mga tumitingin sa matatag na tagapagtanggol ng ortodoksiyang Judio ay hindi nakikita ang kasakiman na nasa kanyang puso. Ang kanyang panlabas na buhay ay walang ipinakikitang kasalanan, kaya masasabi niya tungkol sa kanyang sarili na siya ay “walang kapintasan” (Filipos 3:6).

Pero pagkatapos, ang panatikong ito sa relihiyon—ang mahigpit at hindi natitinag na tagapagtanggol ng inaakala niyang katotohanan ng Diyos—ay napaharap sa niluwalhating Cristo. Sa araw na iyon na hindi kailanman malilimutan sa daan patungong Damasco, sa isang iglap ay naunawaan ni Pablo na “ang lahat ng aming katuwiran ay naging parang maruming basahan” (Isaias 64:6). “Ang mga bagay na sa akin ay pakinabang”—ang mga bagay na pinagsasaligan niya ng kanyang pag-asa para sa walang-hanggan, ang mga bagay na nagbigay sa kanya ng katayuan sa paningin ng kanyang kapwa at nagpatingin sa kanila sa kanya nang may paghanga— ay

nakita na niya ngayon sa tunay nilang liwanag. Nakita niya ang lahat ng iyon bilang lubos na walang halaga at maruruming kasuotan, hindi karapat-dapat na itakip sa kanya sa harap ng banal na Diyos, at nararapat lamang na itapon. Kaya bumulalas si Pablo, “Ang mga bagay na sa akin ay pakinabang, ay inari kong kalugihan dahil kay Cristo” (Filipos 3:7).

Pansinin na hindi niya inari ang mga iyon na “kalugihan” para lamang sa Kristiyanismo. Sa madaling salita, hindi lang siya nagpapalit ng isang relihiyon sa iba; hindi lang niya pinapalitan ang isang sistema ng mga ritwal at seremonya ng isang mas mahusay na sistema; hindi lang niya isinasantabi ang isang hanay ng mga doktrina, tuntunin, at patakaran para bigyang-daang ang mas mabuting hanay. Maraming tao ang nag-aakala na ang “pagpapalit ng relihiyon” na ang buong kahulugan ng *pagbabalik-loob*, at iyon na ang lahat ng hinihingi ng Diyos sa kanila.

Iba ang naranasan ni Pablo. Tunay siyang napaharap sa isang banal na Persona, ang dating ipinako sa krus pero ngayon ay niluwalhating Cristo ng Diyos. Nabihag siya ng Personang iyon magpakailanman, at alang-alang sa Kanya ay inari niyang kalugihan ang lahat ng iba pa. Kung hindi nauunawaan ng sinuman ang pagkakaiba ng pagbabalik-loob ni Pablo at ng “pagpapalit ng relihiyon,” lubos niyang hindi nakukuha ang puntong idinidiin ng apostol sa Filipos 3:4-7. Si Cristo, at si Cristo lamang, ang tumutugon sa bawat pangangailangan ng kaluluwa. Ang Kanyang gawa ay nakasiya sa Diyos, at nakasisiya rin ito sa nagtitiwala sa Kanya. Kapag nagpapahinga tayo kay Cristo, natatapos magpakailanman ang ating pagtitiwala sa laman. Ang lahat ng ating pagtitiwala ay nasa

Kanya na namatay at muling nabuhay, at nabubuhay para mamagitan para sa atin.

Ang Isip na Matatag (Filipos 3:8-11)

Maraming taon ng tapat na pagpapatotoo ang namagitan sa talata 7, na nagsara sa nakaraang bahagi, at sa talata 8, na nagbubukas nito. Inari ni Pablo na kalugihan ang lahat ng bagay alang-alang kay Cristo nang una niyang makita ang Kanyang kaluwalhatian sa daan patungong Damasco, at ang mahahaba at mabibigat na taon mula noon ay hindi nagpabawas sa kanyang pagtatalaga. Inaari pa rin niyang walang halaga ang lahat ng bagay kung ihahambing sa labis na nakasilaw sa paningin ng kanyang kaluluwa: ang dakilang halaga ng pagkakilala kay Cristo Jesus na Panginoon.

Ibang-iba ang karanasan ng marami. Sa simula ay maalab at handang magsakripisyo ang kanilang pag-ibig, pero hindi nagtagal ay lumalabo ang dalisay na ginto ng kanilang pagtatalaga at nawawala ang kanilang unang kasariwaan. Kapag ang kanilang puso ay nagsimulang “magpakahalay laban kay Cristo” (1 Timoteo 5:11), ang sanlibutan, na minsan ay parang walang halaga dahil sa walang-kapantay na kaluwalhati nang nagliliwanag sa mukha ng Tagapagligtas, ay muling nagsisimulang manghalina. Pero kahit minsan ay hindi binawi ni Pablo ang dakilang pagtalikod na ginawa niya nang mabihag siya para sa itinaas na Cristo na dati niyang inusig nang walang kaalaman.

Kaya sa Filipos 3:8-11, muling pinagtibay ni Pablo ang pananampalatayang kanyang sinimulan. Inaari pa rin niyang dumi at basura ang lahat ng maiaalok ng sanlibutan kung ihahambing sa nakahihigit na kaluwalhatian ni Cristo, na

siyang sentro ng kanyang buhay. Ang mga salita ni Pablo ay hindi lamang mistikong pagpapakalabis ng damdamin, dahil “nawala na sa kanya ang lahat ng bagay,” pati ang kanyang kalayaan. Ang lahat ng kanyang kawalan ay ayon sa pangunahing layunin ng kanyang buhay: ang “makamtan si Cristo” at “masumpungan sa Kanya” sa dakilang katapusan (Filipos 3:8-9).

Nang sabihin ni Pablo na gusto niyang masumpungan kay Cristo, ibinabahagi niya sa kanyang mga mambabasa ang lihim ng pinakamataas na damdamin ng kanyang pagkatao. Hindi tungkol sa isang tagumpay o sa isang bagay na inaasahan niyang makamit sa pagtangga sa sarili ang sinasabi ng apostol. Para bang sinasabi niya, “Mula nang makita ko si Cristo sa kaluwalhatian ng Diyos, wala na akong itinuring na iba pang dapat pagkabuhatan. Lubos Niyang nabihag ang aking puso kaya wala na akong pinahahalagahan ngayon kundi ang pagpapala ng pagkakilala sa Kanya at ng lubos na pakikiisa sa Kanya sa buhay, sa kamatayan, at lampas pa sa kamatayan. Ngayon, kahit kaya ko pa, hindi ko gugustuhing tumayo sa harap ng Diyos sa sarili kong katuwiran. Ang nais ko lamang ay masumpungan sa Kanya. Ang inaasam ko lamang ay makilala Siya nang lalong malapit—anuman ang hirap na kalakip nito. Handa pa nga akong mamatay gaya ng Kanyang pagkamatay, o mamatay sa anumang ibang paraan na Kanyang piliin, para maisama ako sa dakilang pag-agaw sa lahat ng mga banal sa Kanyang pagdating. Gusto kong sundan ang anumang daan na magdadala sa akin sa maluwalhating ‘pagkabuhay na mag-uli mula sa gitna ng mga patay’ (literal na salin ng Filipos 3:11). Saka ko makakamit ang aking layunin. Lubos akong makikiisa sa Kanya na bumihag sa aking puso kaya magiging katulad Niya

ako magpakailanman at kasama Niya sa lahat ng darating na panahon.”

Ipinapakita ng ganitong paglalahad ng mga salita ni Pablo na walang anumang bahid ng pag-aalinlangan. Hindi natatakot ang apostol na baka hindi siya makasama sa unang pagkabuhay na mag-uli dahil sa kawalan ng katapatan o kakulangan ng pagbabantay. Ang mga nagtuturo na ang pag-agaw ay para lamang sa ilang masisigasig na banal, at na kahit si Pablo mismo ay binabagabag ng takot na baka hindi siya umabot dito, ay lubos na nawawalan ng pagkaunawa sa masaganang biyaya ng Diyos. Ang biyayang ito ang gagawa sa atin ng maluwalhating pagbabago na gagawin tayong katulad Niya na ating hinihintay. Ang palagiang turo ng apostol ay ang “mga kay Cristo” ay babangon “sa Kanyang pagparito” (1 Corinto 15:23). Sa pag-asang ito hinarap ng matandang bilanggo ng Panginoon ang posibilidad ng pagkamartir sa pinakamalupit na anyo nito. Ang pagkamartir ay magiging paraan lamang na itinakda para makamit niya ang pagpapala ng unang pagkabuhay na mag-uli.

Nang isulat ni Pablo ang tungkol sa pagkabuhay na mag-uli mula sa gitna (o pagkabuhay na mag-uli mula sa gitna ng mga patay), hindi siya tumutukoy sa isang kasalukuyang karanasan, gaya ng ipinakikita ng mga talatang kasunod ng Filipos 3:11. Tinutukoy niya ang iisang dakilang pangyayari na dapat hintayin nang may pananabik ng bawat Cristianong naturuan: ang pagdating ng Panginoong Jesu-Cristo at ang ating pagtitipon sa Kanya. Hindi nasa isip ng apostol ang kapangyarihan ng buhay ng pagkabuhay na mag-uli na gumagawa sa kanya rito sa lupa, na nagbibigay-kakayahan sa kanya na mabuhay sa isang “karanasan ng unang pagkabuhay

na mag-uli,” gaya ng tawag dito ng ilan. Ang kanilang pakahulugan ay mapanganib na malapit sa mga teoryang “kamatayan sa kalikasan,” na ipinalaganap ng masisigasig pero naligaw na mga tao noong nakaraang siglo at nagbunga ng malulubhang paglihis sa katinuan at sa kaayusang ayon sa Kasulatan.

Walang sinumang mas lubos na nakaranas ng “kapangyarihan ng Kanyang pagkabuhay na mag-uli” (Filipos 3:10) sa kanyang katawang-tao kaysa sa apostol. Pero itinuring niya ang pakikibahagi sa pagkabuhay na mag-uli mula sa gitna ng mga patay bilang ruok ng lahat ng kanyang taon ng tapat na paglilingkod. Kulang ang lahat kung wala iyon. Wala akong alam na bahagi ng Salita ng Diyos kung saan ginamit ang pananalitang “pagkabuhay na mag-uli mula sa gitna” para tumukoy sa kasalukuyang karanasan ng mananampalataya. Sa katinayan, pinatitindi ng mga pang-ukol sa Filipos 3:11 ang kaisipan ng isang piling pagkabuhay na mag-uli; ibig sabihin, tinutukoy ni Pablo ang unang pagkabuhay na mag-uli na iba sa ikalawa, na magbabangon sa mga patay na hindi naligtas para sa paghuhukom (Apocalipsis 20:4-5).

Malinaw na itinuturo ng Kasulatan na may dalawang pagkabuhay na muli, hindi iisang pangkalahatang pagbangon ng mga ligtas at ng mga hindi ligtas nang sabay. Ang “pagkabuhay na muli ng mga matuwid,” “ang pagkabuhay na muli sa buhay,” “ang unang pagkabuhay na muli,” “ang pagkabuhay na muli mula sa mga patay,” at “ang pagkabuhay na muli palabas sa gitna ng mga patay” ay pare-parehong tumutukoy sa ginamit ng apostol sa Filipos 3:11. Para sa mas malawak na paliwanag, basahin ang “The Two Resurrections”

at “The Judgment” sa mga pahina 881-888 ng *The Mackintosh Treasury* ni C. H. Mackintosh (Neptune, NJ: Loizeaux, 1976).

Dahil nakatuon ang kanyang mata at puso sa pagkabuhay na muli palabas sa gitna ng mga patay, naitabi ng apostol ang lahat ng hadlang na maaaring magtulak sa kanya na magmapuri sa laman o magbigay sa iba ng dahilan para siya’y ipagmapuri. Gaya ng isang mananakbong nagtanggag ng mabibigat na damit na makasasagabal sa kanyang pagtakbo sa paligsahan, buong sigasig na nagpatuloy si Pablo, nakatitig sa hangganan. Habang nakatanaw sa pagkabuhay na iyon, hindi siya mapanghihina ng loob ng paghihirap ni matatakot sa kamatayan. Sa dalawang ito ay nakita niya ang pagkakataon para sa mas buo at mas matamis na pakikisama sa kanyang Panginoon. “Ituturing [niyang] buong kagalakan” (Santiago 1:2) ang uminom sa Kanyang saro ng paghihirap at makibahagi sa Kanyang bautismo ng kamatayan. Siyempre, ang bahagi niya sa bautismo ng kamatayan ay bilang saksi lamang, gaya ng ipinangako kina Santiago at Juan bago siya (Marcos 10:39).

Kay kaunti sa atin ang talagang pumapasok sa banal na “pakikisama sa Kanyang mga paghihirap” (Filipos 3:10). May ilang nagmamalaki nang husto tungkol sa pakikisama sa mga bagay ng iglesia, pero malulungkot nating makikitang kulang na kulang sila kung bibigyan sila ng pagkakataong pumasok sa ganitong pakikisama sa dalamhati at sakit. Wala nang ibang uri ng pakikisama kung saan ang kaluluwa ay lubos na nakikipag-isa sa Kanya na noong nasa lupa ay “isang taong puspos ng kapighatian, at bihasa sa karamdaman (Isaias 53:3).

Ang Kasakdalan ng Pagkabuhay na Muli (Filipos 3:12-16)

Napakaaga pa lamang sa kasaysayan ng iglesia ay may mga taong napagkamalan ang ilang espirituwal na karanasan, totoo man o guni-guni lamang, sa turo ng Panginoon at ng Kanyang mga apostol tungkol sa unang pagkabuhay na muli. Halimbawa, binanggit sina Himeneo at Fileto sa ikalawang sulat ni Pablo kay Timoteo. Sinabi ng apostol na sila'y lumihis sa katotohanan at ibinagsak ang pananampalataya ng ilan sa “pagsasabing nakaraan na ang pagkabuhay na muli” (2 Timoteo 2:18).

Wala nang mas nakasisira sa patotoong Cristiano kaysa sa matatayog na pag-aangkin na hindi napatutunayan ng karanasan. Halimbawa, may nag-aangkin na pribilehiyo ng mga Cristiano ang hindi na pagkakasala o ang tuluyang pagkapawi ng masamang likas. Kapag napatunayan sa kanila ng aktuwal na karanasan na imposibleng manatili sa ganoong kalagayan, nasa malaking panganib silang tuluyang panghinaan ng loob at baka talikuran pa nang lubusan ang pananampalataya, malibang ingatan sila ng biyaya ng Diyos.

Sa Filipos 3:12-16 ay maingat na nilinaw ng apostol na hindi niya inaangking naabot na niya rito sa lupa ang kalagayan ng kasakdalan ng pagkabuhay na muli. Para ilarawan ang kalagayang iyon, gumamit siya ng salitang nangangahulugang “kabuuan” o “yaong wala nang maidaragdag pa.” Sinabi ni Pablo na hindi pa niya naaabot ang kalagayang ito. Pero ito ang kanyang tinatanaw, sapagkat alam niya na sa pagdating ng Panginoong Jesu-Cristo ay gagawin siyang katulad Niya at sa gayon ay malaya magpakailanman sa lahat ng hilig sa kasalanan. Samantala, ang tanging magagawa niya ay “magpatuloy,” buong pusong sinisikap na makamtan ang dahilan kung bakit siya kinamtan ni Cristo Jesus (Filipos 3:12).

Maipakikita niya sa isang buhay na nakatalaga ang kapangyarihan ng pagkabuhay na muli ni Cristo na kanyang kabahagi.

Ang Filipos 3:13-14 ay maaaring isalin nang ganito: “Mga kapatid, hindi ko inaaring nakamtan ko na; datapuwat ito lamang isang bagay, na nililimot ang mga bagay na nasa likuran at inaabot ang mga bagay na nasa unahan, nagpapatuloy ako sa hangganan para sa gantimpala ng pagkatawag ng Diyos sa itaas kay Cristo Jesus.” Isang bagay lamang ang inaangkin ni Pablo na kanyang naunawaan o nakamtan. Ang “isang bagay” na iyon ay ang pagkaunawa na ang landas ng pagpapala ay matatagpuan sa paglimot sa mga bagay na nakaraan at sa pagsisikap na makamtan araw-araw ang kanyang bahagi kay Cristo, habang laging nakatanaw sa hangganan. Ang gawin ito ay ang “sundin...ang kabanalan, na kung wala nito ay walang taong makakakita sa Panginoon” (Hebreo 12:14).

Malaking pagkakamali na ituro na ang talatang ito sa Hebreo ay nangangahulugang kapag hindi naabot ng isang tao ang ilang karanasan sa banal na pamumuhay, hindi na niya kailanman makikita ang Panginoon. Ang ibig sabihin ng talata ay ito: ang taong makakakita sa Panginoon ay ang taong sumusunod sa katangian ng kanyang Panginoon dito sa lupa— isang panloob at panlabas na paghihiwalay sa lahat ng salungat sa pag-iisip ng Diyos.

Ang pagkatawag ng Diyos sa itaas (Filipos 3:14) ay ang makalangit na pagkatawag na katangian ng kasalukuyang panahon ng biyaya. Wala na si Cristo sa lupa at hindi pa naitatatag ang Kanyang kaharian sa sanlibutan. Pero ang mga mananampalataya ay kaugnay Niya bilang ang niluwalhating Tao sa kanan ng Diyos, at sila’y tinawag upang kumatawan sa

Kanya rito sa lupa. Ang gantimpala ay ang ibibigay Niya sa katapusan ng takbuhan. Patungo roon nagpapatuloy si Pablo, itinuturing na basura ang lahat ng makahahadlang sa kanyang pagsulong.

Sa kanyang mga kapwa mananampalataya ay sinabi ng apostol, “Kaya nga, tayong lahat na mga sakdal ay magkaroon ng ganitong pag-iisip” (Filipos 3:15). Kanina ay sinabi niyang hindi pa siya sakdal. Dito naman ay sumulat siya na para bang sakdal na siya, at isinama pa ang iba sa kasakdalang ito. Sinasalungat ba ni Pablo ang kanyang sarili?

Ang totoo, sa talatang 12 ay gumamit si Pablo ng salitang tumutukoy sa kasakdalan sa paglaki o pag-unlad. Ang isang mansanas sa Hunyo ay maaaring sakdal na mansanas hanggang sa puntong iyon, pero mas higit pa ang magiging kasakdalan o kabuuan nito pagdating ng Agosto o Setyembre. Ganoon din ang mananampalataya.

Sa talatang 15 naman ay gumamit si Pablo ng salitang tumutukoy sa kasakdalan ng ganap na paglaki (medyo katulad ng pagkamaygulang ng mga ama sa 1 Juan 2). Ang mga Cristianong sakdal sa ganitong kahulugan ay tumalikod na sa sanlibutan at sa mga kahangalan nito. Si Cristo na ang naging tanging layunin sa harap ng kanilang kaluluwa. Ang mabuhay para sa Kanya at hanapin ang Kanyang kaluwalhatian ang tanging mahalaga sa kanilang paningin.

Gayunman, napaliligiran pa rin ng kahinaan ang ganitong mga banal. Maaari pa rin silang magkamali ng paghatol. Maaari silang makagawa ng malalaking pagkakamali at humantong sa maling konklusyon (dahil naiimpluwensiyahan tayong lahat ng ating unang pinag-aralan, kapaligiran at kakayahan ng isip). Maaari pa nga silang maligaw sa mga tanong tungkol sa

doktrina. Gayunpaman, nasa kanila ang pag-iisip ni Cristo, at maaari silang maaliw sa mga salita ng apostol sa Filipos 3:15: “At kung sa anumang bagay ay iba ang inyong pag-iisip, ito man ay ihahayag sa inyo ng Diyos.” Kung may kahandaang turuan ng Diyos, maaasahan ang nagbibigay-liwanag na biyaya ng Espiritu Santo na buksan ang Kanyang Salita at gumabay sa lahat ng katotohanan.

Pero napakapangahas nga ng taong mangangahas magsabi, “Nauunawaan ko ang lahat ng katotohanan; malinaw sa akin ang lahat ng hiwaga. Sakdal ang pagkaunawa ko sa kapahayagan ng Diyos.” Tanging ang pinakawalang-hiyang pagmamataas ang magtutulak sa sinuman na magsalita nang ganoon. Kailangang-kailangan nating maging matiisin sa isa’t isa, at handang umamin na bahagya lamang ang ating nalalaman. Dapat nating kilalanin na lagi pa tayong nangangailangan ng karagdagang pagtuturo.

Gayunman, may mga katotohanan at prinsipyong napakalinaw na nakasaad sa Salita ng Diyos kaya madaling makikita ito ng sinumang mananampalatayang tinuturuan ng Espiritu. Pananagutan nating lumakad sa malilinaw na katotohanang ito, at dapat tayong lumakad dito nang magkakasama. Gaya ng sinabi ni Pablo sa Filipos 3:16, “Lumakad tayo ayon sa iisang tuntunin, pag-isipan natin ang iisang bagay.” Dapat tayong lumakad nang magkakasama hangga’t maaari, umaasa sa Diyos na ihahayag Niya sa atin ang anumang kulang habang matiyaga at may panalangin tayong natututo sa Kanya sa pamamagitan ng Kanyang Salita. Kung mas malawak na kikilalanin ang mga salitang ito ni Pablo, magiging mas mabait ang ating pagtingin sa isa’t isa, at magiging mga katulong tayo sa pananampalataya

ng bawat isa sa halip na mga hukom ng nag-aalinlangang kaisipan ng isa't isa.

Mga Kaaway ng Krus (Filipos 3:17-19)

Kung ituturing nating iisang pangungusap ang talatang ito, mapapansin nating kulang pa ito at kailangan ang mga sumusunod na talata para makumpleto. Pero sinadya kong hindi isama ang karugtong para mas maingat nating mapag-isipan ang unang bahagi. Ang karugtong ay tungkol sa ibang paksa, isang mas masayang paksa. Sa unang bahagi ay nagsalita ang apostol tungkol sa mga pananagutan at mga bitag sa landas ng manlalakbay. Sa karugtong ay itinuro niya ang hangganan kung saan lilipas na magpakailanman ang lahat ng panganib—gayundin ang lahat ng pagkakataong magbigay ng tapat na patotoo para sa isang Panginoong itinakwil.

Nararapat na isipin natin kung gaano kaikli ang panahong ibinigay sa atin para magpatotoo. Hindi magtatagal at magpakailanmang huli na para magdusa para kay Cristo at kasama Niya. Huli na rin para magkamit ng marangal na lugar sa walang hanggang kaharian ng ating Tagapagligtas na Diyos. Ang tinatawag nating “panahon” ay ang paaralang pagsasanay para sa mga panahong darating. Pagkakamali ang sayangin ang mahahalagang sandali nito—kakaunti lamang kung ihahambing sa walang hanggang mga panahon—sa mga bagay na walang pangmatagalang halaga.

Si Pablo ay halimbawa kapwa sa buhay at sa doktrina para sa lahat ng susunod sa kanya. Hindi mapagmataas na pagmamalaki ang nagtulak sa kanya na makiusap sa mga banal na tularan siya at ang kanyang mga tapat na kasama, gaya ng pagtulad nila kay Cristo. Ipinamuhay ni Pablo ang kanyang

itinuro. Hindi siya isang tao sa pulpito at ibang tao naman sa pribado o sa negosyo.

Kailangan nating tandaan na si Pablo ay hindi isang ginoong walang ginagawa. Hindi siya isang klerigong takot madumihan ang kamay sa tapat na trabaho. Nagtrabaho siya gabi't araw sa paggawa ng tolda kapag kulang ang pondo, o kapag nadama niyang kailangan niyang magpakita ng halimbawa ng sipag sa sinumang may hilig sa katamaran. Pero sa lahat ng panahong iyon ay nangaral at nagturo siya nang hayagan at sa bahay-bahay nang may sipag na iilan lamang, kung mayroon man, ang nakapantay at walang nakahigit. Maingat din siya sa kanyang personal na pakikipag-isa sa Panginoon at sinikap niyang panatilihing malinis ang kanyang budhi sa harap ng Diyos at ng tao. Napakagandang halimbawa ito para sundin nating lahat!

Hindi na kailangang sabihin pa na hindi niya mapasisiya ang lahat sa lahat ng panahon, kahit ang kanyang sariling mga kapatid. Minaliit ang kanyang gawain, pinagtawanan ang kanyang hitsura, itinanggi ang kanyang pagkaapostol, at pinagdudahan ang kanyang katapatan. May ilan pa ngang nagpahiwatig na siya'y isang tusong manlilinlang na, sa pagkukunwaring tapat, ay nahuhuli sa daya ang mga walang ingat, at kung minsan ay gumagawa ng masama upang may mabuting dumating. Galit na pinabulaanan ni Pablo ang lahat ng paratang at pahiwatig na ito, pero hindi niya kailanman hinayaang pasamain ng paninirang-puri ang kanyang loob. Hindi siya gumanti ng pagmumura sa pagmumura ni naghangad na saktan ang mga taong handang-handang manakit sa kanya.

Nagpatuloy si Pablo nang payapa sa kanyang landas, ipinamumuhay si Cristo at ipinangangaral si Cristo nang may

hindi nagbabagong sigasig hanggang sa pinakadulo. Ang kanyang kahanga-hangang buhay ay nanatiling sagot sa mga nagnanais na siraan siya. Kaya nasabi niya, “Magkakasama kayong tumulad sa akin” (Filipos 3:17). Matatawagan niya ang mga banal na pagmasdan ang kanyang tapat at di-nagbabagong pamumuhay at lumakad sa parehong landas.

Lumipas na ang maraming siglo mula nang sikapin ng masasamang tao na hiyain si Pablo at mula nang putulin ng palakol ng berdugong Romano ang kanyang ulo. Matagal nang tinapos ni Pablo ang kanyang patotoo sa pag-aalay ng kanyang buhay alang-alang sa kanyang Panginoon, pero siya pa rin ang nangungunang halimbawa ng kung ano ang dapat maging isang Cristiano. Sa tulong ng biyaya ng Diyos, makadaraan tayo sa libis na ito ng lilim ng kamatayan gaya ni Pablo.

Suriin natin ang sarili nating pamumuhay at tingnan kung paano ito maihahambing sa kanya. Hindi natin maidadahilan ang ating pagkukulang dahil nagbago na ang panahon at kalagayan. Ang Siya ring gumawa nang napakabisa sa kanya maraming siglo na ang nakararaan ay gagawa rin sa atin ngayon kung masusumpungan Niya ang isang handang isip at isang banal na pasyang tahakin ang landas ni Pablo na hindi makasanlibutan at nakatalaga kay Cristo.

Ang Filipos 3:18-19 ay nagbababala sa atin tungkol sa mga taong ibang-iba kay Pablo. Marami, noon man at ngayon, ang nag-aangking nasa landas ng manlalakbay, pero hungkag ang kanilang pagpapahayag. Ipinakilala nila ang kanilang sarili bilang mga Cristiano, pero pinatunayan ng kanilang mga gawa na sila’y “mga kaaway ng krus ni Cristo.” Hindi sinabi ni Pablo na kaaway sila ng dugo o ng kamatayan ni Cristo; ang kanilang pagsalungat ay laban sa Kanyang krus, na naglalarawan ng

Kanyang kahihyan at pagkatakwil ng sanlibutan. Si Pablo naman ay nagmapuri sa krus na iyon. Sa pamamagitan nito ay nakita niya ang kanyang sarili na ipinako sa krus sa sanlibutan, at ang sanlibutan sa kanya. Pero ayaw tingnan ng mga maibigin sa sanlibutan ang kanilang sarili sa ganitong paraan. Gusto nila ang mga pakinabang ng kamatayan ni Cristo pero ayaw nilang makibahagi sa Kanyang kahihyan. Namuhay sila para sa pagpapalayaw sa sarili, pero nagkukunwaring banal. Ang pananalitang “na ang kanilang diyos ay ang kanilang tiyan” ay talagang nagpapakita na sinasamba nila ang kanilang sarili. Ang “tiyan” ay tumutukoy sa pagbibigay-lugod sa sarili.

Kay rami ngayon ang namumuhay para sa sarili! Pero kapag ang sariling iyon ay itinalaga kay Cristo, dadaloy mula roon ang tubig na buhay para sa ikapagiginhawa at ikapagpapala ng iba (tingnan ang mga salita ng ating Panginoon sa Juan 7:38). Hangga’t hindi naaalisan ang sarili bilang layunin ng pamumuhay at hindi ito isinusuko sa Diyos bilang kasangkapang gagamitin ni Cristo at para kay Cristo, hindi magkakaroon ng tunay na katangian ng manlalakbay.

Sinabi ng apostol na ang wakas ng mga kaaway ng krus ay kapahamakan. Isipin ninyo kung gaano kabigat ang kanyang pahayag. Ang mga namumuhay para sa pagbibigay-lugod sa sarili habang nasa lupa ay mapapasa isang kalagayan sa buhay na darating kung saan lubos na imposibleng mapagbigyan kahit ang pinakamaliit na nais. Ikinuwento ng ating Panginoon ang isang tao na noong nasa lupa ay “nararamtan ng kulay-ube at ng pinong lino, at araw-araw na nagpapakasawa sa karangyaan” (Lucas 16:19). Pero nang biglang hablutin siya ng magaspang na kamay ng kamatayan, natagpuan niya ang sarili sa matinding paghihirap sa isang lugar kung saan hindi man

lang maipagkaloob ang kanyang nagdurusang dalangin para sa isang patak ng tubig na magpapalamig sa kanyang tuyong dila. Ganyan ang kapahamakang naghihintay sa mga namumuhay para sa sarili at hindi pinapansin ang karapatan ng Cristo ng Diyos.

Hindi alintana ang kanilang walang hanggang hantungan, nagpapatuloy ang mga kaaway na ito ng krus sa kanilang kahangalan, walang pakialam sa mga paalala ng Kasulatan, ng budhi at ng Espiritu Santo. Wala rin silang pakialam sa mga babala at pakiusap ng mga lingkod ng Diyos na, gaya ni Pablo, ay pumili ng mas mabuting bahagi at alam ang kanilang sinasabi. Itinatapon sa hangin ang lahat ng makadiyos na payo at mabuting pangaral, naglalaro ang mga mapagmarangyang hangal na ito sa gilid ng isang moral na bangin, ipinakikita sa lahat ang kanilang kapabayaang at kahangalan, nagmamapuri sa kanilang kahihiyan, at nagagalak sa bagay na dapat sanang magpayuko sa kanila sa nagsisising pighati sa harap ng awang tumutubos.

Ang mga namumuhay para sa sarili ay hindi katulad ni Maria na pumili ng “mabuting bahagi, na hindi aalisin sa kanya” (Lucas 10:42). Hindi sila katulad ni Moises na piniling “magtiis ng kapighatian kasama ng bayan ng Diyos” kaysa “magtamasa ng panandaliang kaligayahan ng kasalanan” (Hebreo 11:25). Sa halip, sinasadya nilang tanggihan ang mabuti at piliin ang masama. Ipinagpapalit nila ang pag-asa ng Langit sa maikling panahon ng makalaman o makamundong kasiyahan dito sa lupa.

Binuod ni Pablo ang kanilang saloobin sa ilang maiikling salita: “na ang iniisip ay ang mga bagay na panlupa” (Filipos 3:19). Dahil hinahamak nila ang makalangit na pagkatawag, pinipili

nila ang panlupa at nagiging tunay na “mga naninirahan sa lupa” (Isaias 18:3), at sa huli ay malalantad sa mabangis na poot ng Diyos sa araw na Siya’y bumangon upang yanigin ang lupa. Hindi nakapagtataka na umiyak ang apostol habang isinusulat niya ang tungkol sa mga kaaway ng krus at binabalaan sila sa panganib ng pagpapatuloy nila sa kanilang masasamang lakad.

Makalangit na Pagkamamamayan (Filipos 3:20-21)

Ang salitang Griyego na *politeuma* ay isinaling “pamumuhay” (“conversation”) sa Filipos 3:20. Ang ibig sabihin nito ay “bansa o pagkamamamayan” at maaaring isatitik bilang “politika”; ang totoo, saklaw ng salita ang tatlong kaisipang ito. Ang pag-unawa sa lawak ng kahulugan nito, ayon sa gamit ng apostol dito, ay makatutulong sa Cristiano na maunawaan ang kanyang tunay na kaugnayan at kalagayan sa mga gawain ng buhay na ito sa lupa.

Noong isinusulat ni Pablo ang liham na ito, ang Filipos ay isang kolonya ng Roma. Ibinigay ang pagkamamamayang Romano bilang tanda ng natatanging pabor sa lahat ng malayang isinilang na mamamayan ng dating kabisera ng Macedonia. Itinuring na malaking pribilehiyo ang pagkamamamayan. Dahil dito, ang bawat taga-Filipos, kahit naninirahan sa Macedonia, ay buong pagmamalaking nakapagsasabi, “Ang aking pagkamamamayan ay nasa Roma.” Sa emperador siya may pananagutan, hindi sa pamahalaang panlalawigan ng Macedonia.

Ang mga kaisipang ito tungkol sa pagkamamamayan ay maiaangkop sa Cristiano. Naligtas sa biyayang walang kapantay, kahit nabubuhay pa sa sanlibutan, ang kanyang bayan—ang pamahalaang pinagkakautangan niya ng

pangunahing katapatan—ay nasa Langit. Direkta siyang nasasakop ng Panginoong Jesu-Cristo, at ang kanyang pag-uugali ay dapat pamahalaan ng Kanyang Salita.

Ang pagkaunawa sa kanyang makalangit na pagkamamamayan, habang iniingatan ang Cristiano na hindi masangkot sa mga gawain ng sanlibutang ito, ay hindi hahantong sa pagsuway sa batas o kawalan ng pagpapasakop sa mga pinuno sa sanlibutang ito. Ang isang taga-Filipos na nasasakop ng awtoridad ng emperador ay hindi lalabag sa batas sa Macedonia, sapagkat ang awtoridad ng emperador ang nagtatag ng pamahalaan ng Macedonia. At gaya ng sinabi sa atin ng apostol sa Roma 13:1, “Ang mga kapangyarihang umiiral ay itinalaga ng Diyos.” Kaya iniutos ni Pablo sa mga Cristiano na kilalanin ang awtoridad ng Diyos na pinagmumulan ng pamamahala ng mga hukom at pinuno, at magpasakop sa kanila sa lahat ng bagay.

Pero kahit hanapin pa ninyo sa natatanging Cristianong bahagi ng Biblia (ang mga Sulat ng Bagong Tipan), wala kayong makikitang anumang pahiwatig na dapat maghangad ang mga Cristiano ng makamundong kapangyarihan o paghahari sa kasalukuyang panahong ito. Ang ating lugar ay pagpapasakop, hindi pamamahala, hanggang sa bumalik si Cristo upang maghari.

Ang emperador na pinagkakautangan ng katapatan ng mga taga-Filipos ay nakatira sa Roma. Kung magpapakita siya sa Filipos, kikilalanin niya nang may natatanging karangalan ang mga taong ang pagkamamamayan ay direktang kaugnay ng kabisera ng imperyo. Gayundin naman, ang ating Panginoon ay nasa Langit at mula roon ay inaasahan nating Siya’y bababa sa lalong madaling panahon; at pagkatapos ay hayagan Niyang

kikilalanin ang lahat ng ang pagkamamamayan ay nasa Langit. Kikilalanin Niya sila sa harap ng isang namamangha at natatakot na sanlibutan (tingnan ang 2 Tesalonica 1:3-12).

Dahil sa mga natuklasan ng arkeolohiya, alam natin na ang salitang *kurios*, na siyang pangkalahatang salita para sa “Panginoon” sa Bagong Tipan, ay isang titulo ng emperador. Hindi kailanman ginamit ang *kurios* para sa isang emperador hangga’t hindi siya ginagawang diyos sa isang pampublikong paganong seremonya; kaya alam natin na ginamit ang salita bilang isang banal na titulo. Noong panahong isinulat ni Pablo ang kanyang liham sa mga taga-Filipos, karaniwan nang tawagin ang malupit na taong nakaupo sa trono ng imperyo na “ang aming Panginoong Nero.” Kay laki ng pagkakaiba nang ang mga Cristiano, na madalas ay namimilipit sa ilalim ng mapapait na pag-uusig ng di-masabing kasamaan ng malupit na pinunong ito, ay umaasang tumitingala sa langit para sa pagbabalik ng “ating Panginoong Jesu-Cristo.”

Sa Kanyang pagdating ay magaganap ang unang pagkabuhay na muli; ang mga banal na natutulog ay ibabangon at ang mga banal na buhay ay babaguhin. Sinasabi sa atin ng 1 Corinto 15:53, “Ang may kasiraang ito ay kailangang magbihis ng walang kasiraan, at ang may kamatayang ito ay kailangang magbihis ng walang kamatayan.” Ang ating likas na katawan ay babaguhin tungo sa espirituwal na katawan.

Sinasabi ng Filipos 3:21 na “babaguhin [ng Panginoon] ang ating hamak na katawan.” Noong isinalin ang King James version ng ating Biblia noong ikalabimpitong siglo, ang salitang “vile” (hamak) ay hindi laging may kahulugang masama. Ang “vile” ay ang mababa o karaniwan; kaya dito ang “ating hamak na katawan” ay talagang ang katawan ng ating pagpapakumbaba—

ang katawang nag-uugnay sa atin sa mababang nilikha, isang katawang pareho sa banal at sa makasalanan. Sa pagbabalik ng Panginoon ay babaguhin ito at gagawing katulad ng katawan ng Kanyang kaluwalhatian. Sa katawang iyon ng pagkabuhay na muli Siya lumabas mula sa libingan, nagpakita sa Kanyang mga alagad, umakyat sa Langit, at nagpakita kay Saulo ng Tarso. Sa katawang iyon din Siya babalik na may kaluwalhatian sa lalong madaling panahon.

Ang likas na katawan ay talagang katawang angkop sa kaluluwa. Ang espirituwal na katawan ay katawang angkop sa espiritu. Hindi ibig sabihin na ang isa ay materyal at ang isa ay hindi materyal. Kapwa sila materyal, bagaman ang espirituwal na katawan ay mas pino ang sangkap kaysa sa katawang may kamatayan at hindi na sakop ng ilang batas na kumokontrol sa likas na katawan.

Sa mga katawan ng kaluwalhatian ay maninirahan tayo magpakailanman sa lunsod na kinabibilangan na natin kahit ngayon. Ito ang ating sariling bayan, ang ating tinubuang lupa. Bilang mga anak ng Diyos, hindi tayo talagang nasa tahanan hangga't wala tayo roon kasama ng ating niluwalhating Panginoon.

Ang siya ring kapangyarihan ng Diyos na gumawa kay Cristo upang ibangon Siya mula sa mga patay ay patuloy na gagawa sa pamamagitan Niya hanggang sa maipasakop Niya ang lahat ng bagay sa Kanyang sarili. Pagkatapos, gaya ng natututuhan natin sa 1 Corinto 15:24-28, ibibigay Niya ang kaharian sa Ama upang ang Diyos sa Kanyang buong kapuspusan—Ama, Anak at Espiritu Santo—ay maging “lahat sa lahat” magpakailanman, lubos na nahahayag kay Cristo Jesus, na nananatili magpakailanman na ating Panginoon at ating Ulo.

Ikaapat na Kabanata: Si Cristo, ang Lakas ng Mananampalataya

Katatagan at Pagkakaisa (Filipos 4:1-3)

Matapos tapusin ang mahabang singit na paliwanag sa kabanata 3, muling hinimok ng apostol ang mga mananampalataya na pagsikapang manatiling matatag at nagkakaisa. Halatang may nagsisimulang pagkakabaha-bahagi sa kapulungan ng mga mananampalataya sa Filipos. Isinulat ang Sulat sa mga taga-Filipos para harapin ang problemang ito, pero hindi agad itinuro ni Pablo kung saan ang gusot. Ang turo sa mga kabanata 1-3 ay paghahanda sa puso ng mga nagkasala para sa huling salita ng pangaral. Pagkatapos, sa kabanata 4, tinawag niya sila sa kanilang pangalan at nakiusap na huwag nilang hayaang ang sariling interes ang makahadlang sa gawain ng Panginoon.

Sa mga salitang puno ng pinakamalalim na pagmamahal, kinausap niya ang buong kapulungan. Sila ang kanyang minamahal na mga kapatid na labis niyang kinasasabikan. Sila ang magiging kanyang "kagalakan at putong" sa Hukuman ni Cristo. Pansinin na ang pananalitang ito sa Filipos 4:1 ay katulad ng nasa 1 Tesalonica 2:19-20. Doon, habang kinakausap ang mga banal na nadala kay Cristo sa pamamagitan ng kanyang ministryo, nasabi niya, "Sapagka't ano ang aming pag-asa, o kagalakan, o putong ng pagmamapuri? Hindi бага kayo rin naman, sa harapan ng ating Panginoong Jesu-Cristo sa Kanyang pagdating? Sapagka't kayo ang aming kaluwalhatian at kagalakan."

Ang sinasabi ni Pablo ay ganito: kapag tumayo na siya sa Hukuman ni Cristo bilang Kanyang lingkod, ang pupuno sa kanyang puso ng kagalakan ay ang makita ang mga taong pinagpaguran niya rito sa lupa para sa kanilang walang-hanggang pagpapala. Napakagandang ipinahayag ni Rutherford ang ganito ring kaisipan nang, habang binabanggit ang bayang matagal niyang pinaglingkuran, siya'y napabulalas:

*O, kung may isang kaluluwa mula sa Anwoth Na
sasalubong sa akin sa kanan ng Diyos, Ang aking langit ay
magiging dalawang langit, Sa lupain ni Immanuel.*

Sa Hukuman ni Cristo, sabay na magagalak ang naghahasik at ang umaani. Darating ang bawat lingkod na dala ang kanyang mga bigkis ng ani at, habang nakatingala sa mukha ng Panginoon, masasabi niya, "Narito ako at ang mga anak na ibinigay sa akin ng Diyos" (Hebreo 2:13).

Ang putong ng kagalakan ay ang korona ng tagapagdala ng kaluluwa kay Cristo, na binubuo ng mga taong nadala niya kay Cristo. (Laging mas mahalaga ang ugnayan ng isang Cristiano sa taong ginamit ng Diyos sa kanyang pagbabalik-loob kaysa sa sinumang iba pa.) Ang mga nadala ng tagapagdala ng kaluluwa ay kanyang mga anak sa pananampalataya, kanyang mga anak na lalaki at babae kay Cristo Jesus. Ang masaya nilang paglago sa buhay-Cristiano ay nagpapagalak sa kanyang puso at saganang gantimpala sa paglilingkod niya para sa kanila. Sa kabilang banda, ang kanilang pagkabigo—na makikita sa pagkawala ng interes sa mga bagay ng Diyos, sa alitan, o sa pagbabalik sa makamundong pamumuhay—ay tiyak na dudurog sa kanyang puso sa lungkot at pupuno sa kanya ng hiya.

"Sapagka't ngayo'y nabubuhay kami," isinulat ni Pablo sa 1 Tesalonica 3:8, "kung kayo'y nangagpapakatibay sa Panginoon." Isang kapwa-lingkod, si apostol Juan, ang sumulat sa mga nadala niya kay Cristo, "At ngayon, mumunting mga anak, manatili kayo sa Kanya; upang, kung Siya'y mahayag, ay magkaroon tayo ng pagkakatiwala, at huwag tayong mangapahiya sa harap Niya sa Kanyang pagparito" (1 Juan 2:28). Pansinin na sinabi ni Juan "upang...tayo...ay huwag mangapahiya" (idinagdag ang italiko), hindi sila. Hindi niya tinutukoy ang hiya ng mga nadalang nabigo, kundi ang hiya ng mga ginamit para akayin sila kay Cristo.

Kaya taimtim na hinimok ni Pablo ang kanyang minamahal na mga taga-Filipos na "magpakatibay" sa pananampalataya. Laging sinisikap ni Satanas na hadlangan ang bayan ng Diyos na magkapit-bisig nang matatag at humarap nang nagkakaisa sa kaaway. Nakalulungkot na madalas magtagumpay ang pagsisikap niyang maghasik ng alitan dahil sa laman.

Sa Filipos 4:2, nang wala nang paligoy-ligoy at nang buong katapatan, tuwirang kinausap ng apostol ang dalawang sumisira sa pagkakaisa (na nasa isip na niya mula pa sa simula ng sulat). Walang kabagsikan, walang pagmamataas sa kanilang budhi; sa halip, may pakikiusap. Na para bang si Cristo mismo ang nakikiusap, ipinamanhik ni Pablo kina Euodias at Syntyche. Masisipag silang manggagawa sa Ebanghelyo, pero nag-away sila, kaya hinimok sila ni Pablo na "magkaisa ng pag-iisip sa Panginoon."

Tiyak na hindi ibig sabihin ni Pablo na kailangang magkapareho sila ng iniisip sa lahat ng bagay o makita ang lahat mula sa iisang pananaw. Imposible iyon. Ang mismong pagkakaroon ng pag-iisip, na siyang nagpapaiba sa tao sa hayop, ang

nagbubunga ng pagkakaiba ng paghatol, kaya kailangan ng malaking pagtitiyaga. Walang dalawang taong nakakita ng iisang bahaghari. Ang kaunting pagkakaiba ng kinatatayuan ay nagbibigay sa bawat isa ng tanaw mula sa ibang anggulo. Nakaaapekto rin sa tanaw ang hugis at anyo ng mata. Maaaring makita ng isang tao ang bawat kulay, samantalang ang iba naman ay maaaring bulag sa kulay. Kahit gaano karaming pakikipagtalo o panghihikayat ay hindi makapagpapakita sa ikalawa ng malinaw na malinaw sa una.

Masasabi pa nga natin na walang dalawang taong nakabasa ng iisang Biblia. Siyempre, walang isang aklat mula sa Diyos para sa isang tao at ibang aklat para sa iba, pero may pagkakaiba sa ating pagkaunawa. Malaki ang impluwensiya sa atin ng ating kapaligiran at pinag-aralan kaya may kinikilingan tayo nang hindi natin namamalayan. Kahit sikapin nating maging bukas ang isip, madalas tayong naililigaw ng ating mga impresyon at ng hangganan ng ating pang-unawa. Kaya kailangan nating maging matiyaga sa isa't isa.

Pero kung totoo ang sinasabi natin, paano tayo magkakaisa ng pag-iisip? Malinaw ang sagot sa Filipos 4:2, dahil ipinamanhik ni Pablo kina Euodias at Syntyche na "magkaisa ng pag-iisip sa *Panginoon*" (idinagdag ang italiko). Kung kapwa nila taglay ang mababang-loob na pag-iisip ni Cristo, kung kapwa nila sinikap na magpasakop sa Panginoon kahit magkaiba ang kanilang paghatol, igagalang ng bawat isa ang pananaw ng isa at walang magtatangkang supilin ang budhi ng iba. Kung gayon, wala nang dahilan para mag-away.

Nakalulungkot na hindi laging mababa ang ating loob, at madalas nating ipinipilit ang tila napakahalagang katotohanan gayong wala namang mahalagang nakataya. Maaaring hindi

makita ng isang kapatid kay Cristo, na kasintapat at kasinsigasig natin, ang mga bagay ayon sa pagkakita natin. Sa Hukuman ni Cristo, maaaring mahayag na sila, hindi tayo, ang tama—o baka pareho tayong mali.

Ang Filipos 4:3 ay malamang na tuwirang sinabi ni Pablo kay Epafrodito, na sa palagay ko ay siyang pinagdidiktahan ng apostol ng sulat na ito. Si Epafrodito, na natupad na ang kanyang misyon at nanumbalik na ang lakas matapos magkasakit, ay pabalik na sa Filipos at siya ang magdadala ng Sulat na ito. Nakiusap sa kanya ang apostol bilang tunay na kasama sa pamatok na tulungan sina Euodias at Syntyche na magkaisa ng pag-iisip, gaya ng isinusulat niya.

Binanggit ni Pablo na ang dalawang babae ay nakipagpagal na kasama niya "sa Ebanghelyo," kasama si Clemente, at ang iba pa na, bagaman hindi binanggit dito ang pangalan, ay nasa aklat ng buhay. Hindi natin dapat unawain sa mga salita ni Pablo na ang mga babae ay nagsalita sa harap ng publiko, nagturo sa kapulungan ng bayan ng Diyos, o nakibahagi sa pampublikong pagpapatotoo, dahil salungat iyon sa mga salita ng Espiritu Santo na ibinigay sa pamamagitan ni Pablo sa 1 Corinto 14:33-34 at 1 Timoteo 2:9-15.

Maraming paraang ayon sa Kasulatan para makapaglingkod sa Panginoon "sa Ebanghelyo" ang mga babaeng tapat sa Kanya. Sa mga lupain sa Silangan man o sa Kanluran, napakahalaga ng gawain ng Ebanghelyo na ginagawa ng mga babae. Malayang nakapapasok ang mga makadiyos na babae sa maraming lugar na hindi mapuntahan ng mga lalaki. Ang pagpapagal "sa Ebanghelyo" ay higit na marami kaysa sa basta pagsasalita sa entablado. Sa maraming pagkakataon, mas maliit pa ang halaga

ng pagsasalita sa entablado kaysa sa personal at pusuang pakikipag-usap sa bawat tao.

Halatang naramdaman ni Epafrodito na kinasihan ng Diyos ang personal na mga salita ni Pablo sa kanya, kaya isinama niya ang mga ito sa Sulat. Salamat sa Diyos at nakarating sa atin ang mga salitang ito. Binibigyan tayo ng mga ito ng mas malalim na sulyap sa paggawa ng espiritu ng biyaya sa isip ni Pablo, at hangga't hindi pa natatapos ang kasaysayan ng iglesia sa lupa, mahalaga ang mga salitang ito sa lahat ng nagsisikap maglingkod sa Panginoon.

Kagalakan at Pagtitiwala (Filipos 4:4-7)

Sa Filipos 3:1, isinulat ni Pablo, "Katapusan, mga kapatid ko, mangagalak kayo sa Panginoon." Walang duda, sa sariling isip ng apostol, handa na siyang tapusin ang kanyang sulat. Pero gaya ng nakita na natin, hindi iyon ang nasa isip ng Espiritu. Tulad ng kanyang kapwa-apostol na si Judas, inakay si Pablo na himukin ang mga banal na "makipaglaban nang masikap dahil sa pananampalatayang minsan magpakailanman ay ibinigay" (Judas 3).

Ngayon, sa Filipos 4:4, muling binanggit ni Pablo ang bagay na laging nasa kanyang puso: hinimok niya ang mga banal na "mangagalak sa Panginoon." Hindi mapaghihiwalay ang kagalakan at kabanalan. Ang mga banal na Cristiano ay nakapagagalak kahit dumaraan sa pinakamatinding paghihirap. Pero ang mga mananampalatayang, dahil sa kakulangan ng pagbabantay, ay nagpabaya at nahulog sa di-banal na pamumuhay, ay agad nawawalan ng kagalakan ng Panginoon, na siyang lakas ng mga lumalakad na kaisa ni Cristo.

Ang ikalawang pangaral (tingnan ang Filipos 4:5) ay dapat nating taimtim na pakinggan: "Makilala nawa ng lahat ng mga tao ang inyong kahinahunan." Napakapuring kabutihang-asal ng Cristiano ang kahinahunan, pero may iba pang kahulugan ang salitang isinaling "kahinahunan." Isinalin ito ng ilan bilang "pagbibigay-daan." Napakahusay ng saling ito, at ipinahihiwatig nito na hinihimok tayo ni Pablo na magkaroon ng ugaling marunong umangkop, na nakalulungkot na kulang sa marami sa atin. Isinalin ito ni Rotherham na "pagiging maalalahanin," at sa Revised Version naman ay "pagtitiis" o "kabaitan." Sa palagay ko, ang lahat ng iba't ibang kahulugang ito ay nabubuod sa salin ni Matthew Arnold. Isinalin ng Ingles na kritikong ito ang talata nang ganito: "Mahayag nawa sa lahat ng tao ang inyong matamis na pagiging makatwiran." Itinuro niya ang kawili-wiling katotohanan na hindi kilala sa klasikong Griyego ang orihinal na salita; sa palagay niya, si Pablo ang lumikha ng salita para sa pagkakataong iyon.

Napakagandang ugali sa isang Cristiano ang matamis na pagiging makatwiran. Ito ang mismong kabaligtaran ng matigas, marahas na mapilit, at sariling-kalooban na espiritung madalas na nangingibabaw sa halip na ang kaamuan at kahinahunan ni Cristo. "Ipinamamanhik ko sa inyo, mga kapatid ko," isinulat ni Cromwell sa nagtatalong mga teologo ng kanyang panahon, "alalahanin ninyo na posibleng kayo ang mali." Madali nating makalimutan ito kapag nakikipagtalakayan tayo tungkol sa mga doktrina, paraan ng paglilingkod, o mga simulain ng iglesya.

Hindi ibig sabihin ng matamis na pagiging makatwiran na kulang ang tibay ng paniniwala o kulang ang katiyakan tungkol sa kawastuhan ng mga doktrina, simulain, o gawaing

pinaniniwalaan ng isang tao na natutunan niya sa Salita ng Diyos. Pero ipinahihiwatig nito ang mabait na pagsasaalang-alang sa paghatol ng iba na maaaring kasintapat at kasintapat ang paglilingkod—at baka mas naliliwanagan pa nga. Walang mawawala kailanman kapag kinilala natin ito at inalala na tayong lahat ay nakaaalam lamang "nang bahagya" (1 Corinto 13:12).

Napakaangkop ng maikling pangungusap na kasunod ng pangaral tungkol sa matamis na pagiging makatwiran: "Ang Panginoon ay malapit na." Sa tingin ko, ang kaisipan dito ay hindi eksaktong darating na ang Panginoon; sa halip, ang Panginoon ay nakatayo sa tabi, nanonood, naririnig ang bawat salitang binibigkas, napapansin ang bawat kilos. "Mas malapit pa Siya kaysa sa hininga, / Mas malapit pa kaysa sa mga kamay o paa." Kung tunay na nauunawaan ng mga mananampalataya na Siya ay "malapit," mabilis na matitigil ang alitan at pagtatalo, at ang pagtitiis at biyayang nahayag kay Cristo ay makikita sa Kanyang mga tagasunod.

Sa Filipos 4:6, isang kahanga-hangang pangako tungkol sa panalangin ang nakasalig sa ikatlong pangaral. Nagbabala ang ating Panginoon laban sa mga balisang kaisipan, at pinalawak ng Espiritu Santo ang Kanyang turo sa pagsasabi rito, "Huwag kayong mangabalisa [mangamba] sa anumang bagay."

Pero paano ko susundin ang ganitong pangaral kung dumadaluyong ang mga problema sa paligid ko at ayaw tumahimik ng aking balisang isip? Kailangan ko ng makakausap, pero tulad ng mang-aawit ng Awit, "Ako'y lubhang naliligalig, na hindi ako makapagsalita" (salin ni F. W. Grant ng Awit 77:4). Ano ang dapat kong gawin? Kanino ako lalapit? Likas na mag-alala at mabalisa sa ganitong kalagayan,

kahit paulit-ulit kong sabihin sa sarili na walang napapala sa pag-aalala, at lalo lang lumalaki ang aking problema habang sinisikap kong pasanin ang sarili kong mga pasanin.

Itinuturo ng Espiritu ng Diyos ang daan palabas. Nais Niyang dalhin ko ang lahat—ang malalaking bagay at maliliit na bagay, ang nakalilitong kalagayan at mabibigat na pangyayari—sa harapan ng Diyos at iwan ang mga ito roon. "Sa pamamagitan ng panalangin at daing," na hindi kinalilimutan ang pasasalamat sa mga awa noon at ngayon, nais Niyang ibuhos ko sa Diyos ang aking mga kahilingan. Baka pakiramdam ko'y hindi ko alam ang kalooban ng Panginoon tungkol sa mga ito, pero hindi iyon dapat makapigil sa akin. Ipapaalam ko ang aking mga kahilingan, nagtitiwala sa Kanyang karunungan na gagawin para sa akin ang pinakamabuti, ngayon man at sa walang hanggan. Kung ilalagay ko sa Kanya ang aking mga alalahanin at iiwan ang lahat sa Kanyang pinagpalang mga kamay, babantayan ng kapayapaan ng Diyos ang aking puso at isip sa pamamagitan ni Cristo Jesus. Ang kapayapaang ito ay ang mismong kapayapaang lagi Niyang tinatamasa, kahit may bagyo at kadiliman sa paligid. Ito ay kapayapaang higit sa lahat ng pagkaunawa.

Hindi ko makakamit ang kapayapaang ito sa sarili kong lakas. Maaaring paulit-ulit kong sabihin sa sarili na huwag mabalisa, pero ang aking mga kaisipan, tulad ng mga ligaw na kabayong nakakagat ang renda, ay tumatakbo at tinatangay ako. O tulad ng sumasalakay na hukbo, dumadagsa ang mga alalahanin sa kuta ng aking isip at nagbabantang lumupig sa akin. Pero nangako ang Diyos, sa pamamagitan ng Espiritu Santo, na lalagyan Niya ng bantay ang aking isip at iingatan ang aking balisang puso upang hindi ako matangay o malupig ng aking

mga kaisipan. Bawat kaisipan ay mabibihag sa pagsunod kay Cristo.

Matatamasa ko ang kapayapaan ng Diyos, isang kapayapaang higit sa lahat ng pang-unawa ng tao, habang iniwan ko ang aking mga pasanin kung saan nagagalak ang pananampalataya na ilagay ang bawat alalahanin. Iniwan ko ang mga ito sa paanan Niya na, palibhasa'y hindi ipinagkait ang Kanyang sariling Anak, ay nagpahayag ngayon na sa pamamagitan Niya ay ibibigay Niya sa akin nang walang bayad ang lahat ng bagay. Makapagpapahinga ako sa pangakong ito dahil hindi Niya maikakaila ang Kanyang sarili.

Kabanalan at Kapayapaan (Filipos 4:8-9)

Sa Filipos 4:8-9 nagtatapos ang mga tagubilin ng apostol. Ang lahat ng kasunod (talata 10-23) ay pahabol na may malaking praktikal na halaga, bagaman hindi tuwirang iniuukol sa mga banal bilang pangangaral na pagtuturo.

Sa buong Sulat, inihayag ni Pablo si Cristo sa kanyang mga mambabasa sa maraming iba't ibang anyo. Ngayon, sa Filipos 4:8-9, binuod ng apostol ang kanyang paglalahad sa isang maikling pangaral na isipin ang mga banal na bagay. Sa ganitong paraan, kinilala niya ang simulain sa Lumang Tipan, "Kung paano ang iniisip [ng isang tao] sa kanyang puso, ay gayon siya" (Kawikaan 23:7).

Dahil inisip ng marami ang "mga bagay na ito" sa malabong paraan, hindi nila nakuha ang punto ni Pablo. Hindi lang tayo hinihimok ng apostol na punuin ang ating isip ng magagandang damdamin at makatang mithiin. Napakahirap isipin ang mga bagay na totoo, kagalang-galang, matuwid, malinis, at kaibig-ibig nang hindi nakatuon sa isang tiyak na halimbawa. May

halimbawa tayo sa harapan natin sa ating Panginoong Jesu-Cristo (ang sakdal na tao), na sa Kanya'y matatagpuan ang lahat ng katangiang ito. At sa isang antas, ang mga katangiang ito ay muling binubuo ng Espiritu Santo sa lahat ng ginawang kabahagi ng likas ng Diyos.

Kapag iniugnay natin ang Filipos 4:8-9 sa 4:2, mauunawaan natin na kailangang makita nina Euodias at Syntyche ang nagawa ng Espiritu sa isa't isa. Kung titingnan ni Euodias si Syntyche nang mapamintas at pag-iisipan ang mga bagay na salungat sa mga kabutihang binanggit sa talata 8, lalong lalaki nang di-masukat ang lamat sa pagitan nila. Kung gaganti naman si Syntyche sa pagpapalaki sa bawat kapintasan o pagkukulang ni Euodias, malapit na siyang mapalayo nang husto sa kanyang kapatid kay Cristo na halos imposible na ang pagkakasundo.

Sa kabilang banda, kung nauunawaan nina Euodias at Syntyche na kapwa sila tinubos para sa Diyos ng iisang mahalagang dugo at tinatahanan ng iisang Espiritu Santo, pagpapasyahan nilang isipin ang mga kabutihan ng isa't isa, kilalanin sa isa't isa ang anumang karapat-dapat purihin, at tumangging magpakasasa sa di-mabait na pamimintas. Habang pinalalaki ng bawat isa ang mga biyaya ng isa at pinaliliit ang mga pagkakamali nito, maaakit ang bawat isa sa anumang kay Cristo sa isa kaya matatagpuan niya ang sarili na kaisa na sa puso ng taong dati'y malamig niyang tinalikuran.

Hindi ba't ganitong pag-iisip ang kailangan nating lahat sa pakikitungo natin sa isa't isa? Sa bawat tunay na nagbalik-loob na kaluluwa, matatagpuan ang mga kabutihang binubunga ng Espiritu ng Diyos, mga patunay ng bagong likas: mga bagay na kagalang-galang, matuwid, malinis, kaibig-ibig, at may

mabuting ulat. Kung ito ang iisipin natin sa halip na pag-isipan ang mga kabiguang maaaring mangyari sa ating lahat, lalong magiging mahalaga ang ating pakikisama habang lumilipas ang mga araw. Kahit may tunay na dahilan para sumisi, dapat tayong huminto at pag-isipan ang mga pangyayaring maaaring nauwi sa tila napakasisising bagay. Kung gayon, ang awa at habag ng Cristiano ang papalit sa pamimintas at di-mabait na paghatol. Hindi kayang ibalik ng pamimintas ang nagkamali; lalo lang siyang itinutulak nito sa kasalanan. "Ang magkamali ay likas sa tao; ang magpatawad ay maka-Diyos" (Alexander Pope).

Kahit ang makamundong sanlibutan ay kumikilala sa kahangalan ng paghatol sa hindi nakikita ng mata. Itinuro sa atin ng isang makatang taga-Scotland: "Ang alam lang natin ay ang mali na nagawa, / Hindi natin alam ang mga napaglabanan." Maaari nating sisihin ang nagkasala sa mga bagay na lubos nang bumagabag sa kanyang puso at budhi at nalinis na ng "paghuhugas ng tubig sa pamamagitan ng salita" na inilapat mismo ng Panginoong Jesus (Efeso 5:26).

Siyempre, mahalaga na hindi natin kailanman hayaang ang ating isip ay manginain, gaya ng mga buwitreng kumakain ng bangkay, sa masasama, marurumi, at di-banal na mga bagay ng laman, gaya ng likas na ginagawa ng makalamang tao. Naroon pa rin sa mga mananampalataya ang makalamang pag-iisip, at mananatili ito hanggang sa araw na ang ating mga katawang aba ay mabago at maging katulad ng maluwalhating katawan ni Cristo. Pero hindi natin dapat hayaang maghari sa atin ang makalamang pag-iisip, dahil nananahan sa atin ang Espiritu Santo upang pamahalaan tayo para kay Cristo. Napakaraming bagay na kagalang-galang, napakaraming matuwid, napakaraming malinis, napakaraming kaibig-ibig at kamahal-

mahal, napakaraming may mabuting ulat, napakaraming may kabutihan at mapagkakatiwalaan, kaya kahangalan para sa atin na abalahin ang sarili sa mga kabaligtaran ng mga ito.

Habang binubulay-bulay natin ang mga bagay na positibo at mabuti, tayo'y "lumalago sa biyaya at sa pagkakilala sa ating Panginoon at Tagapagligtas na si Jesu-Cristo" (2 Pedro 3:18), sapagkat ang lahat ng magagandang katangiang binanggit ni Pablo ay ganap na nahayag sa Kanya. Gaya ng nabanggit na, naibahagi rin ang mga ito sa sukat sa bawat isa sa Kanyang mga lingkod—malamang na mas malaking sukat kay Pablo kaysa sa sinuman. Kaya nang walang kapalaluan, kundi bilang halimbawa sa kawan ni Cristo, naidagdag ng apostol, "Ang mga bagay na inyong natutuhan at tinanggap, at narinig at nakita sa akin, ay siya ninyong gawin."

Habang nilalakaran natin ang landas ng Cristiano ayon sa kapangyarihan ng Espiritung nananahan sa atin, mayroon tayong matamis na katiyakan na "ang Diyos ng kapayapaan ay sasa inyo." Iniuugnay ng mga salitang ito ng katiyakan ang lahat ng pangaral sa Filipos 4:8-9 sa pangako ng 4:7, kung saan sinasabi sa atin na babantayan ng kapayapaan ng Diyos ang isip at puso ng lahat ng naglalagay ng kanilang mga alalahanin sa Kanya. Sa 4:9, natututunan natin na ang Diyos ng kapayapaan ay lalakad kasama ng mga nagsisikap lumakad sa harap Niya sa kabanalan at kadalisayan ng isip at gawa.

Pasasalamat at Katiyakan (Filipos 4:10-23)

Sa pangwakas na bahaging ito ng Sulat, pinasalamatan ni Pablo ang kapulungan ng mga mananampalataya sa Filipos sa praktikal na paraan ng pagpapakita nila ng kanilang pakikisama sa Ebanghelyo. Hindi sila tulad ng mga taong handang

makinabang magpakailanman sa pamamagitan ng ministeryo ng Ebanghelyo, pero halos walang malasakit sa pangangailangan sa buhay na ito ng mga lingkod ni Cristo na sa kanila nila utang ang pagkaalam sa katotohanang nagpalaya sa kanila. Mula pa sa simula ng kanilang buhay-Cristiano, inalagaan na ng mga banal sa Filipos ang mga pangangailangan ng apostol tuwing may pagkakataon. Nagpadala pa nga sila ng tulong sa kanya noong naglilingkod siya sa Tesalonica, kung saan sila nagtungo ng kanyang mga kasama matapos makalaya sa bilangguan sa Filipos.

Pero maraming taon na ang lumipas mula noon, at malayo na ang nilakbay ni Pablo at dumaan siya sa maraming iba't ibang karanasan. Madalas, hindi niya magawang manatiling malapit na nakaugnay sa iba't ibang iglesyang ginamit siya ng Diyos para itatag. Kaya hindi kataka-taka na kung minsan ay tila nakalimutan na siya ng kanyang pinakamamahal na mga kaibigan. Pero hindi nila siya nakalimutan. Naroon ang pag-ibig, pero wala silang pagkakataong maipakita ito. Nang mabalitaan ng mga taga-Filipos na nasa Roma siya at bilanggo dahil sa katotohanan, nagmadali silang ipakita ang kanilang pakikiisa sa kanyang mga paghihirap sa pagpapadala kay Epafrodito na may dalang kaloob ng pag-ibig.

Sa pagkilala sa kanilang kabutihan, sinamantala ni Pablo ang pagkakataon para luwalhatiin ang Diyos sa Kanyang pag-aalaga sa kanya kahit noong nakalimutan na ng mga iglesya ang utang nila sa kanya. Naranasan ng apostol ang malamig na pagpapabaya, pero hindi kailanman pinapait ng ganitong kawalang-pakialam ang kanyang espiritu ni nagtulak sa kanyang magreklamo. Napansin ni Pablo ang lamig ng puso, pero hindi siya namintas. Iniwan niya ang lahat sa Panginoon

at ipinagkatiwala sa Kanya ang kanyang kalagayan. Tiyak na hindi kailanman lumilimot ang Panginoon at hindi Siya kailanman walang-pakialam na nanonood sa mga paghihirap ng Kanyang lingkod, kaya tinanggap ni Pablo ang pagpapabaya ng mga tao bilang aral sa paaralan ng Diyos. Nasabi ng apostol, "Natuto akong masiyahan sa anumang kalagayang aking kinaroroonan" (Filipos 4:11). Ang Panginoon ang kanyang bahagi, at nakapagpapahinga siya sa pagkaalam sa di-nagbabagong pag-ibig at pag-aalaga ni Cristo.

Hindi natutong masiyahan si Pablo sa isang iglap lamang. Tulad ng lahat ng alagad sa paaralan ng Diyos, kinailangan niyang sumulong sa buhay ng pananampalataya sa praktikal na pagkatuto ng mga bagay na itinuro niya kalaunan sa iba. Pero nakuha na niya, wika nga, ang kanyang diploma, at maipahahayag na niya ngayon, "Marunong akong magpakababa, at marunong din akong magpakasagana: sa bawa't bagay at sa lahat ng mga bagay ay natutuhan ko ang lihim maging sa pagkabusog at maging sa pagkagutom, maging sa pagkasagana at maging sa pagkasalat" (Filipos 4:12). Mga pinagpalang aral ito. Hindi kailanman tunay na nagpapahinga ang kaluluwa sa mga pagsubok at tukso ng buhay hangga't hindi natututunan ang mahahalagang lihim na ito.

Sinasabing sinabi ni John Wesley na hindi niya alam kung alin ang lalong lumalapastangan sa Diyos: ang mag-alala (na sa totoo ay pagdududa sa Kanyang pag-ibig at pag-aalaga) o ang magmura at manumpa. Iiwasan ng bawat banal ang huli nang may matinding pagkasuklam, pero marami sa atin ang walang malay sa maling ginagawa natin kapag tayo'y nag-aalala. Ang ating saloobin ay dapat laging magpahinga sa pananampalataya sa pagkaalam na "ang lahat ng mga bagay ay nagkakalakip na

gumagawa sa ikabubuti ng mga umiibig sa Diyos, sa makatuwid baga'y ng mga tinawag ayon sa Kanyang nasa" (Roma 8:28).

Ang mga humahayo para maglingkod nang lubos na umaasa sa Isa na nagsugo sa kanila bilang Kanyang mga sugo ay tinatawag na ipakita ang nagtitiwalang saloobing ito sa natatanging paraan habang naglilingkod sila sa Salita at doktrina. Dahil dito, may sasabihin ako tungkol sa simulain ng Bagong Tipan para sa pagtustos sa mga lubos na nagpapagal sa mga bagay na espirituwal. Una, pansinin natin na walang ganitong bagay sa Kasulatan na ilagay ang lingkod ng Diyos sa mababang antas ng pagkakaroon ng sahod. Sa Biblia, ang tanging taong inupahan nang taunan bilang "ministro" ay ang tumalikod na Levita na inupahan ni Mikas ng bundok ng Efraim at kalaunan ng mga Danita para maging kanilang ama at saserdote (Mga Hukom 17-18). Sa panahon ng Kautusan, si Jehova ang bahagi ng mga Levita. Umunlad sila at inalagaan ayon sa sukat ng pagpapala ng Diyos sa Kanyang bayan at sa pagtugon ng kanilang puso sa Kanyang kabutihan. Sa kaayusang Cristiano, wala tayong natatanging uri ng klero o hiwalay na uri ng mga saserdote na kailangang tustusan bilang mga propesyonal ng kanilang tinatawag na mga layko na kapatid. Lubos na salungat sa Kasulatan ang paghihiwalay sa klero at layko; bahagi ito ng sistemang makaJudio na sumira sa katotohanan tungkol sa iglesya.

Pero may mga taong natatanging pinagkalooban bilang mga ebangelista, pastor, at guro, at sa maraming pagkakataon, tinatawag ang mga mananampalatayang ito na humiwalay sa makamundong hanapbuhay para italaga ang kanilang panahon lamang sa espirituwal na paglilingkod. Sa unang iglesya, ang mga ganitong lalaki ay "nagsilabas, na walang tinanggap na

anuman sa mga Gentil" (3 Juan 7). Umasa sila sa Panginoon na tutustos sa kanilang mga pangangailangan, at inalagaan Niya sila sa pamamagitan ng Kanyang sariling bayang nagpapasalamat, na sumunod sa utos sa Galacia 6:6: "Ang tinuturuan sa salita ay makibahagi sa nagtuturo sa lahat ng mabubuting bagay." Kinasihan ng Espiritu, isinulat ni Juan, "Kaya't dapat nating tanggapin ang gayong mga tao, upang tayo'y maging mga kamanggagawa sa katotohanan" (3 Juan 8). May karapatan ang gayong mga guro sa bayan ng Diyos—hindi dahil sila'y opisyal na mga ministro, kundi dahil abala sila sa pagpapakilala ng katotohanan. Lahat ng mananampalataya ay may pribilehiyong makibahagi sa kanilang paglilingkod sa pagtustos sa kanilang gawain.

Gayunman, pansinin nang mabuti na hindi kailanman dapat umasa ang lingkod ng Diyos sa mga banal para sa kanyang ikabubuhay. Dapat siyang tumingin nang tuwiran sa Panginoon; sa Kanya lamang niya dapat ipaalam ang kanyang mga personal na pangangailangan. Hindi dapat mag-atubili ang lingkod ng Diyos na makipag-ugnayan sa mga kapulungan ng mga mananampalataya para ipaalam sa kanila ang natatanging mga pagkakataong maglingkod sa iba kapag may ganitong pagkakataon. Madalas at taimtim itong ginawa ni Pablo. Pero sa halip na banggitin ang kanyang personal na pangangailangan, nagpagal ang apostol sa sarili niyang mga kamay. Hindi niya inisip na ibinababa niya ang kanyang pagkatawag sa paggawa nito. Sa halip, inisip niya na sa pagpapagal ng kanyang mga kamay ay nagagawa niyang "magsikap sa mga bagay na marangal sa paningin ng lahat ng tao" (Roma 12:17) at maging halimbawa sa sinumang nahihilig humanap ng madaling daan at umasa sa tulong ng mga taong mas maginhawa ang kalagayan.

Malinaw ang simulain: Ang lingkod ni Cristo ay dapat humayo nang lubos na umaasa sa Isa na nagsugo sa kanya at nananagot sa pagtugon sa kanyang mga pangangailangan. Kasabay nito, tinatawag ang bayan ng Diyos na ipanalangin kung gaano ang dapat nilang bahagi sa pagtustos sa mga naglilingkod nang buong panahon. Walang kapatid na naglilingkod ang may karapatan o kapangyarihang humingi ng tustos mula sa mga banal. Sila, hindi siya, ang dapat humatol kung karapat-dapat siyang tustusan. Pero kung nakikinabang sila sa kanyang espirituwal na paglilingkod, dapat siyang makatanggap ng materyal na pakinabang mula sa kanila (tingnan ang 1 Corinto 9:11). "Ang mga nangangaral ng Ebanghelyo ay dapat mabuhay sa Ebanghelyo" (1 Corinto 9:14).

Kung namimintas ang isang lingkod ng Panginoon dahil maliit ang tustos sa kanya, ipinakikita niyang sa tao siya umaasa sa halip na sa Diyos. Pero kung manhid at walang-pakialam ang mga banal sa pangangailangan sa buhay na ito ng isang taong kinikilala nilang sugo ng Diyos, ipinakikita nilang wala sila sa pakikipag-ugnayan sa Kanya na nagbigay sa kanila ng pribilehiyong makatulong sa pananalapi sa pagpapalaganap ng katotohanan. Kapwa ang mga naglilingkod at ang mga pinaglilingkuran ay dapat humingi ng patnubay sa Panginoon tungkol sa kanilang pananagutan sa isa't isa.

Maraming taon nang lumakad si Pablo nang umaasa sa Panginoon. Habang nililingon niya ang nilakbay at nakikita kung paano siya inalalayan ng Diyos, alam niyang maaasahan niya Siya para sa hinaharap. Hinarap niya ang mga darating na araw nang may katiyakang magagawa niya ang lahat ng bagay sa pamamagitan ni Cristo na kanyang lakas. Ang Isa na kanyang buhay, halimbawa, at layunin ay Siya ring di-

nagkukulang na pinagmumulan ng kanyang tustos sa bawat biglang pangangailangang maaaring dumating, kahit kamatayan bilang martir.

Bagaman hindi umasa si Pablo sa tao para sa kanyang tustos, tunay siyang nagpapasalamat sa mga naglingkod sa kanya. Hindi niya binalewala ang kaloob ng pag-ibig na ipinadala ng kanyang mahal na mga anak sa pananampalataya sa Filipos. Ipinahayag niya ang kanyang sarili sa pinakamapagpahalagang pananalita habang pinasasalamatan sila sa kanilang pakikisama. Sa kanyang pagpapahayag ng pasasalamat, siya ay halimbawa sa lahat ng lingkod ni Cristo, na ang ilan ay nagpabaya sa mga kagandahang-asal na madalas ay higit na mahalaga sa mga banal kaysa sa inaakala nila.

Hindi tinanggap ni Pablo ang kaloob ng mga taga-Filipos dahil gusto niyang makinabang sa kanilang kagandahang-loob. Tinanggap niya ang kaloob dahil nakita niya rito ang patunay ng paggawa ng Espiritu ng biyaya sa kanilang mga kaluluwa. Gumagawa ang Espiritu para sa kanilang pagpapala gayundin para sa kanya. Kaya buong galak niyang tinanggap ang kaloob, na nakikita roon ang "isang samyo ng masarap na amoy, isang handog na kasiya-siya, na lubhang nakalulugod sa Diyos" (Filipos 4:18).

Ang Panginoon—na para sa Kanyang kaluwalhatian ay naglingkod ang mga taga-Filipos sa Kanyang nabilanggong lingkod—ay hindi papayag na Siya'y magkautang sa kanila. Sa halip, nangako Siyang pupunan ang lahat nilang kailangan "ayon sa Kanyang kayamanan sa kaluwalhatian kay Cristo Jesus" (Filipos 4:19). Kahit ibigay natin ang lahat hanggang sa ating sukdulang kakayahan, kaunti lang ng sa Kanya ang naibabalik natin, at kahit iyon ay sagana Niyang gagantihan.

Ang huling tatlong talata ng Sulat ay ang pangwakas na pagbati. Pansinin kung paano muling binati nang buong pagmamahal ang "bawat banal" (Filipos 4:21; ihambing sa 1:1); tumanggi si Pablo na kilalanin ang anumang pangkatan. Nakisama sa pagbati ang lahat ng mananampalatayang kasama ni Pablo. Lalo niyang binanggit ang mga "sa sambahayan ni Cesar" na kabilang sa bantay ng emperador (4:22). Halatang ang ilan sa kanila ay mga bagong nagbalik-loob, na nanampalataya dahil sa pakikisalamuha nila kay Pablo sa kanyang selda sa bilangguan.

Tinatapos natin ang ating pagbubulay-bulay sa nakapagtuturong Sulat na ito na may mensahe ng biyayang umaalingawngaw sa ating mga kaluluwa. "Ang biyaya ng ating Panginoong Jesu-Cristo ay sumainyo nawang lahat. Amen" (Filipos 4:23).

Tungkol sa May-akda

Si Henry Allan Ironside, isa sa pinakadakilang mangangaral ng ikadalawampung siglo, ay ipinanganak sa Toronto, Canada, noong Oktubre 14, 1876. Namuhay siya sa pananampalataya; sa mga mahahalagang sandali, natugunan ang kanyang mga pangangailangan sa pinakakahanga-hangang mga paraan.

Bagaman hanggang elementarya lamang ang kanyang pag-aaral, nagamit niya ang karunungan dahil sa hilig niya sa pagbabasa at sa di-kapani-paniwalang tibay ng kanyang memorya. Kinilala ang kanyang pagkadalubhasa sa mga akademikong sirkulo; ginawaran siya ng Wheaton College ng honorary Litt.D. noong 1930 at ng Bob Jones University ng honorary D.D. noong 1942. Itinalaga rin si Dr. Ironside sa mga lupon ng maraming Bible institute, seminaryo, at samahang Cristiano.

Nabuhay si "HAI" para mangaral, at malawak niya itong ginawa sa buong Estados Unidos at sa ibang bansa. Ibinunyag ni E. Schuyler English, sa kanyang talambuhay ni Ironside, na noong 1948, nang si HAI ay 72 taong gulang, at sa kabila ng humihinang paningin, siya ay "nagbigay ng 569 na mensahe, bukod pa sa pakikibahagi sa marami pang ibang paraan." Sa kanyang labingwalong taon sa Moody Memorial Church sa Chicago, ang kanyang tanging pagkapastor, bawat Linggo maliban sa dalawa ay may kahit isang taong nagpahayag ng pananampalataya kay Cristo.

Pumanaw si H. A. Ironside upang makasama ang Panginoon noong Enero 15, 1951. Sa buong panahon ng kanyang ministeryo, sumulat siya ng mga paliwanag sa 51 aklat ng Biblia, at sa napakalinaw niyang mga mensahe ay naakay niya ang

daan-daang libong tao sa buong mundo sa pagkaalam sa Salita ng Diyos. Ang kanyang mga salita ay kasinsariwa at kasinmakahulugan ngayon gaya noong una itong ipangaral.

Ang opisyal na talambuhay ni Dr. Ironside, H. A. Ironside: *Ordained of the Lord*, ay mabibili mula sa tagapaglathala.

Ang mga Isinulat ni H. A. Ironside

Mga Paliwanag sa mga Aklat ng Biblia

Joshua; Ezra; Nehemiah; Esther; Psalms (1-41 only); Proverbs; Song of Solomon; Isaiah; Jeremiah; Lamentations; Ezekiel; Daniel; The Minor Prophets; Matthew; Mark; Luke; John; Acts; Romans; 1 & 2 Corinthians; Galatians; Ephesians; Philippians; Colossians; 1 & 2 Thessalonians; 1 & 2 Timothy; Titus; Philemon; Hebrews; James; 1 & 2 Peter; 1,2, & 3 John; Jude; Revelation.

Mga Akda Tungkol sa Doktrina

Baptism; Death and Afterward; Eternal Security of the Believer; Holiness: The False and the True; The Holy Trinity; Letters to a Roman Catholic Priest; The Levitical Offerings; Not Wrath But Rapture; Wrongly Dividing the Word of Truth.

Mga Akda Tungkol sa Kasaysayan

The Four Hundred Silent Years; A Historical Sketch of the Brethren Movement.

Ang iba pang mga akda ng may-akda ay muling inililimbag paminsan-minsan. Ang lahat ng materyal na ito ay mabibili sa inyong lokal na Christian bookstore o mula sa tagapaglathala.

Sa Diyos ang lahat ng kaluwalhatian.